Lieta Nr.A42916209
A – 04878 -10/37

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Liepājā, 2010.gada 27.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Sērdiene,

piedaloties pieteicējiem *S.D.*, *M.D.*, pieteicēju pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Sarmai Dūcei,

atbildētāja Durbes novada pašvaldības pusē pieaicinātās Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesas priekšsēdētājai *S.H.* (2009.gada 20.novembrī), un Durbes novada bāriņtiesas pārstāvēm *M.L.* un *U.I.* (2010.gada 29.martā),
trešajai personai *R.A.*, trešo personu *T.S.* un *B.S.* sevišķajai aizbildnei *I.K.*, un trešās personas pārstāvei Zvērinātai advokātei Inārai Freidenfeldei (2009.gada 20.novembrī),

atklātā tiesas sēdē Lielā ielā 4, Liepājā, izskatot administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *S.D.* un *M.D.* pieteikuma par Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesas 2009.gada 28.jūlija lēmuma Nr.1-6/22 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu,

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gada 28.jūlijā, izskatot lietu par aizbildņa iecelšanu nepilngadīgajiem bērniem *T.S.* un *B.S.* (turpmāk arī – bērni), Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesa (turpmāk arī – Bāriņtiesa vai atbildētāja) pieņēma lēmumu Nr. 1-6/22 „Par *B.S.* un *T.S.* aizbildņa iecelšanu" (turpmāk –Lēmums).
Ar Lēmumu, par bērnu aizbildni iecelts *R.A.*

[2] 2009.gada 27.augustā Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā saņemts *S.D.* un *M.D.* pieteikums par Lēmuma atcelšanu un pieticējiem labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru Bāriņtiesai tiktu uzlikts par pienākumu par nepilngadīgo bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildņiem iecelt abus pieteicējus.
Pieteicēji uzskata, ka Lēmums ir pieņemts, neizvērtējot visus apstākļus un faktus, balstoties uz nepilnīgiem un nepārbaudītiem faktiem, un nav ievēroti lietderības apsvērumi. Pieteicēji norāda, ka Bāriņtiesa nav ņēmusi vērā, ka arī *D.* ģimene un *Z.* ģimene mīl bērnus un grib viņiem nodrošināt visus apstākļus normālai dzīvei ģimenē, ka konflikti starp pieteicējas ģimeni un Bāriņtiesu bija īslaicīgi un pārejoši, un tie izskaidrojami vienīgi ar vēlēšanos audzināt bērnus; ka Lēmuma pieņemšanas brīdī bērnu vecāmāte nebija sevišķi draudzīga pret pieteicējas ģimeni, un tas bija pamats viņai kā piemērotāko kandidātu bērnu aizbildnim tai brīdī noradīt *R.A.*; ka bērnu juridiskā tēva *M.S.* svārstīguma dēļ ir apšaubāma *M.S.* brīvā griba ieteikt par aizbildni *R.A.*; ka lēmumā nav vērtēta *R.A.* kandidatūra un *A.* ģimenes iespējas nodrošināt bērniem piemērotus dzīves apstākļus; ka secinājums par bērnu mātes ne sevišķi labajām attiecībām ar pieteicēju *S.D.*, kas balstās uz bērnu mirušās mātes darba vadītājas *D.E.* stāstījumu, nevar būt par pamatu uzskatam, ka *S.D.* nevarētu audzināt bērnus *D.* ģimenes nesavtīgo interesi un iespējas audzināt bērnus.
Pieteicēju ieskatā, Lēmumā norādītie fakti par *D.* ģimeni atspoguļoti vienpusēji, ar mērķi ierobežot viņiem iespējas audzināt bērnus *T.S.* un *B.S.*; daļai no Lēmumā norādītajiem faktiem, tai skaitā par regulāru alkohola lietošanu pieteicēju ģimenē, un to, ka bērni nav izteikuši vēlēšanos dzīvot pie *D.* ģimenes, nav pierādījumu. Bāriņtiesas Lēmumu

varētu būt ietekmējis fakts, ka Bāriņtiesas priekšsēdētāja ir draudzene ar *R.A.* meitu *S.A.*, ko *S.H.* tieši demonstrē portālā www.draugiem.lv.

[2.1] Pieteikumā izteikti lūgumi:

[2.1.1] pieaicināt lietā kā trešās personas *D.Z.*, *H.Z.*, *R.A.* un *M.A.*;

[2.1.2] uzaicināt noklausīties kā liecinieku *M.S.*;

[2.1.3] uzaicināt noklausīties kā liecinieci *K.D.*;

[2.1.4] izprasīt no LR Iekšlietu ministrijas Informācijas centra ziņas par *R.A.* krimināLsodāmību Latvijas Republikā par visu laiku un administratīvajiem pārkāpumiem par laiku no 1999.gada;

[2.1.5] izprasīt pievienošanai lietai visu lietas materiālu kopijas attiecībā par nepilngadīgo bērnu *T.S.* un *B.S.* aprūpes tiesībām no Dunalkas pagasta Durbes novada bāriņtiesas.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 3.septembra lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

Lēmumā, citstarp, nolemts pieaicināt lietā trešās personas statusā *R.A.*, *T.S.* un *B.S.*, un uzlikt par pienākumu Aizputes novada Aizputes pilsētas bāriņtiesai iecelt *T.S.* un *B.S.* sevišķo aizbildni, kas pārstāvētu viņu intereses Administratīvajā rajona tiesā.

[4] Ar Aizputes novada Aizputes pilsētas bāriņtiesas 2009.gada 25.septembra lēmumu Nr. 1-6/22 „Par sevišķā aizbildņa iecelšanu nepilngadīgajiem *B.S.* un *T.S.*" par bērnu *B.S.* un *T.S.* sevišķo aizbildni uz lietas A 42916209 tiesvedības laiku Administratīvajā rajona tiesā iecelta *I.K.*

[5] Ar Administratīvā rajona tiesas 2009.gada 13.oktobra lēmumu nolemts noraidīt pieteicēju lūgumu pieaicināt administratīvajā lietā kā trešās personas *D.Z.*, *H.Z.* un *M.A.*

[6] 2009.gada 28.septembrī tiesā saņemts atbildētājas rakstveida paskaidrojums. Atbildētāja neatzīst prasījumu, paskaidrojumā norādot turpmāko.

Kopš mirušās *I.S.* bērni ir nonākuši Bāriņtiesas redzeslokā, visu laiku *Z.* un *D.* ģimenes ir konfliktējušas par to, kur bērni dzīvos, kamēr bērni netika ievietoti Zantes ģimenes krīžu centrā. Ar to mirkli ģimenēs esot iestājies „pamiers", taču Bāriņtiesas sēdē vārdos atspoguļotais liecina par pretējo, jo abas ģimenes atrod otra ģimenē ko tādu, kas nepatīk, ir nesaprotams un pretrunīgs. Kaut arī Bāriņtiesas sēdes laikā sarunas notika mierīgā gaisotnē, iepazīstoties ar sēdes protokolu, var secināt, ka aizvainojums, sarūgtinājums un nesaprašanās starp ģimenēm nebija beigušās. Par mirušās *I.S.* radu attiecībām var spriest arī pēc 2009.gada 10.jūnija sarunu protokola ar *I.K.*, 2009.gada 22.jūnija sarunas protokola ar *K.K.* un *F.K.*, 2009.gada 6.jūlijā saņemtā *M.S.* iesnieguma, Zantes ģimenes krīžu centra 2009.gada 8.jūlija informācijas par bērniem, 2009.gada 16.jūlija sarunas protokola ar *D.E.*

Bāriņtiesa neizanalizēja dzīves apstākļus nevienam aizbildņa kandidātam, jo to veica tās bāriņtiesas, kuras darbības teritorijā topošie aizbildņi dzīvo – Lažas pagasta un Liepājas pilsētas bāriņtiesas. Pieteicēju oficiālie ienākumi ir tikai *S.D.* auklītes alga un *M.D.* invaliditātes pensija. Nekas neliecina par to, ka *M.D.* gūst ienākumus no nekustamajiem īpašumiem. *M.D.* nevar būt labākais paraugs bērniem, ja gūst neoficiālus ienākumus. Bāriņtiesas materiāliem nav pievienota izziņa no Iekšlietu ministrijas Informācijas centra par *M.D.* sodāmībām un administratīvajiem pārkāpumiem. Taču šai sodāmībai tāpat, kā *R.A.* sodāmībai nav būtiskas nozīmes, jo sodāmības nav saistītas ar bērnu tiesību pārkāpumiem.

Bāriņtiesas Lēmumā kā *ļoti* negatīvs apstāklis netika pasniegts, ka *M.D.* piektdienās dzer alu, bet gan pretrunas starp *M.D.* teikto un vecvecāku teikto.

Arī par meitu *K.D.* un viņas audzināšanu pastāv pretrunas starp *M.D.* teikto un vecvecāku teikto. Tas norāda uz nesaskaņām un nesaprašanos starp šīm ģimenēm.

Pieteicējs raksta *„tanī laikā, kad pēc I.S. nāves T.S. un B.S. dzīvoja mūsu ģimenē, mēs ar viņiem satikām ļoti labi"*. Bāriņtiesai nav skaidrs, kad tas bija. Cik Bāriņtiesai

zināms, tikai *B.S.* dzīvoja pie *D.* ģimenes un tikai tāpēc, ka viņi paši paņēma *B.S.* no omes, pie kuras atradās arī visas *B.S.* lietas.

Apgalvojums, ka rehabilitācijas procesa laikā neviens no bērniem neesot izteicis vēlmi dzīvot pie *M.D.* vai viņa ģimenes, ir patiess. *B.S.* 2009.gada 16.jūnija sarunas protokolā izsaka vēlmi dzīvot pie *M.D.*, jo *M.D.* ir licis teikt, ka ome ir slikta un kaujas. Tanī brīdī bērni vēl nezināja par trešo iespēju – dzīvot pie *A.* ģimenes.

Bāriņtiesa sēdē pieņēma koleģiālu, nevis vienpersonisku lēmumu, un tikai un vienīgi domājot par bērnu labākajām interesēm. Šo lēmumu nekādi neietekmēja tas, ka bāriņtiesa priekšsēdētājai bija pazīstama *A.* meita *S.A.* Visi portālā draugiem.lv esošie 191 draugi nav draugi. Bāriņtiesas priekšsēdētāja nekad nav slēpusi, ka viņai ir pazīstama *A.* ģimene, bet tikai tik daudz, ka *M.A.* ir dzīvojusi Cīravā, kurā dzīvo arī Bāriņtiesas priekšsēdētāja. Sēdes sākumā dalībnieki tika iepazīstināti ar savām tiesībām, kā arī dalībnieki varēja noraidīt tiesas sastāvu. Neviens no dalībniekiem neizteica šādu vēlēšanos. Interneta izdruka nav pierādījums, pie kam, tā izdrukāta mēnesi pirms tiesas sēdes - 2009.gada 12.jūnijā. Pieteicējs nenoskaidroja sev interesējošu jautājumu – par pazīšanos ar *A.* ģimeni, un necentās to noskaidrot mēneša laikā. Arī *M.D.* radi dzīvojot Cīravā.

Bāriņtiesas ieskatā par lieciniekiem uzaicināt *M.S.* un *M.D.* meitu *K.D.* būtu nelietderīgi. *M.S.* tikai nepilnu gadu bija bērnu juridiskais tēvs un *I.S.* vīrs. Pie kam, pats pieteicējs atzīmējis, ka *M.S.* ir svārstīgs un neizlēmīgs. *D.* meitu aicināt par lieciniecī nav lietderīgi, jo viņa var būt ietekmēta un neliecinās par sliktu savai ģimenei.

[7] Trešā persona *R.A.* rakstveida paskaidrojumā paskaidrojis, ka *T.S.* un *B.S.* atrodas *R.A.* aizbildnībā no 2009.gada 28.jūlija saskaņā ar Bāriņtiesas Lēmumu Nr.1-6/22. Pret Bāriņtiesu *R.A.* pretenziju nav. *R.A.* uzskata, ka Bāriņtiesa objektīvi izvērtējot apstākļus, rīkojās, atbilstoši bērnu interesēm.

Attiecībā uz pieteikumā uzsvērto, ka *R.A.* nav pietiekami labs materiālais stāvoklis, nav labiekārtotu sadzīves apstākļu, pie mājām it kā atrodas nenožogota vircas bedre, *R.A.* norāda, ka dzīvo lauku mājā. Ir pirtiņa un zemnieku saimniecība. *R.A.* norāda *„Esam pašpietiekami”,* un arī vircas bedres aiz lopu kūts nav. Attiecībā uz sodāmībām *R.A.* paskaidro, ka trīs gadus atpakaļ ticis administratīvi sodīts – uz trīs mēnešiem tika atņemta autovadītāja apliecība.

Attiecībā uz Bāriņtiesas priekšsēdētājas *S.H. interneta draudzību* ar *A.* meitu, *R.A.* noliedz jebkādu ietekmi lēmuma pieņemšanā. Bāriņtiesa lēmumu pieņēma koleģiāli. Attiecībā uz pieteikumā norādīto, ka *D.* ģimenes un *D.Z.* savstarpējie pārmetumi bijuši īslaicīgi un tagad domstarpības atrisinātas, *R.A.* paskaidro, ka situācija bija ļoti nopietna un bērnus traumējoša. Ar *D.Z.* un bāriņtiesas piekrišanu *A.* bija nolēmuši, ka līdz jautājuma par aizbildnību izlemšanai, bērnus vedīs uz vasaru pie *A.*, taču to nepaguva izdarīt. 2009.gada 11.jūnijā *D.Z.* palīgā atsteidzās Bāriņtiesas priekšsēdētāja *S.H.* un aizveda bērnus uz Zantes ģimenes krīzes centru, jo bija skaidrs, ka ar policiju *M.D.* var ierasties arī pie *R.A.*, un tas bērniem nav jāpieredz. Rūpējoties par bērnu likteni, *R.A.* ar dzīvesbiedri *M.A.* un *D.Z.* piekrišanu 2009.gada 14.jūlijā iesniedza iesniegumu Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesā, izsakot vēlēšanos kļūt par bērnu aizbildņiem. Ar māsu *I.S. R.A.* vienmēr bijušas sirsnīgas attiecības. Kopā ar mazajiem bērniem viņa bieži viesojusies pie *A.*

No Zantes krīzes centra bērni tika pārvesti 2009.gada 28.jūlijā. Jau no pirmās dienas bērni lieliski iejutušie ģimenes atmosfērā. Bērni pie *A.* jūtas drošībā un *A.* mīl abus kā savus bērnus. *A.* ģimenē konflikti ir sveši.

No 2009.gada 1.septembra bērni apmeklē bērnudārzu „*/Nosaukums/*” un rudenī abi ies pirmajā klasē*(lietas 1.sējuma 178. – 179.lapa).*

[8] Bērnu *T.S.* un *B.S.* sevišķā aizbildne *I.K.* rakstveida paskaidrojumā norādījusi, ka bieži apciemojusi *A.* ģimeni, īpašu uzmanību veltot bērniem. *A.* ģimenē vienmēr ir valdījis un valda miers un saskaņa. Abu bērnu intereses un tiesības ģimenē ir prioritāras. Bērni aug drošā, mierīgā vidē, jo no pirmās dienas sajūt patiesu mīlestību un gādību no visiem ģimenes locekļiem. Bērni ir iejutušies ģimenē un uzskata to par savu ģimeni – mājām. *R.A.* dzīvesbiedri *M.A.* bērni sauc par mammu, bet *R.A.* par tēti, bērni paši tā vēlas.

Vakaros bērniem tiek lasītas pasakas. Bērni paši teikuši *I.K.*, ka *„drīz pietrūks grāmatiņas ko lasīt, vajadzēs pirkt jaunas”*. Bieži visi kopā rotaļājas. Bērniem patīk iet līdzi uz kūti kopt lopus un patīk palīdzēt *M.A.* virtuvē. Kontakti ar vecāko māsu *B.B.* tiek uzturēti sistemātiski, *B.B.* arī ciemojas pie bērniem. Arī vecvecāki *Z.* bieži apmeklē bērnus. Godāta un cieņā tiek turēta mirušās mammas *I.S.* piemiņa. Kad bērnu mamma *I.S.* bija dzīva, viņi bieži ciemojās pie *R.A.* Bērniem tagad ir ģimene, kurā ir mamma, tētis un vecākās māsas. Viņi visi mazos ļoti mīl un mazie mīl viņus. Izejot no mājas, viņi vienmēr samīļo *M.A.* un *M.A.* samīļo bērnus. Bērni aug pie dabas svaigā gaisā, pārtikā lieto ekoloģiski tīrus produktus.

Sevišķā aizbildne pauž pārliecību, ka *A.* godam aizstāj bērniem vecākus un spēs tos izaudzināt ar augstas morāles vērtībām - cieņu pret darbu un godīgu darbu kā pašpietiekamības un labklājības avotu. Bērni tiek orientēti uz draudzību, mīlestību un mieru ģimenē, uz veselīgu dzīvesveidu. Tiem ir nodrošināti visi apstākļi uz labvēlīgu sociālo vidi, pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Bērni apmeklē bērnudārzu „*/Nosaukums/*” un rudenī ies skolā.

Sevišķā aizbildne norāda, ka *D.* labi pazīst un zina, ka viņi bērniem nevar sniegt to mīlestību un labestību, ko sniedz *A.* Tā vietā, lai mierīgi izrunātos ģimenes lokā un kopīgi izlemtu kā vislabāk izaudzināt bērnus, *M.D.* nepilnu mēnesi pēc *I.S.* nāves uzsāka biedējošu „cīņu” pret visu un visiem *(lietas 1.sējuma 180. – 181.lapa).*

[9] 2009.gada 20.novembrī Administratīvajā rajona tiesā atklātā tiesas sēdē tika izskatīta administratīvā lieta, kas ierosināta pēc pieteicēju iesniegtā pieteikuma; ar Administratīvajā rajona tiesas 2009.gada 16.decembra lēmumu administratīvās lietas izskatīšana atsākta *(lietas 1.sējuma 168. – 170.lapa).*

[10] Ar 2009.gada 16.decembra lēmumu, citstarp, tiesa Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai (turpmāk arī – inspekcija) uzdeva nodrošināt veikt nepieciešamās darbības, lai administratīvajā lietā tiktu piesaistīts psihologs bērnu *T.S.* un *B.S.* patreizējā psihoemocionālā stāvokļa izvērtēšanai un salīdzinošu secinājumu izdarīšanai.

[10.1] 2010.gada 12.janvārī inspekcija informēja tiesu, ka vienojusies ar Aizputes novada bāriņtiesu, ka bērnu psihoemocionālā stāvokļa izvērtēšana tiks nodrošināta bērnu dzīvesvietā, un inspekcija lūgusi Aizputes novada bāriņtiesai veikt atbilstošas darbības, nodrošinot psihologa *S.Š.* piesaistīšanu bērnu patreizējā psihoemocionālā stāvokļa izvērtēšanā.

[10.2] Ar tiesneses 2010.gada 12.janvāra lēmumu lietā atzinuma došanai nolemts pieaicināt psihologu *S.Š. (lietas 1.sējuma 173.lapa)*.

[10.3] 2010.gada 26.martā tiesā saņemts skolas un ģimenes psiholoģes *S.Š.* Atzinums par psiholoģiskās pārbaudes rezultātiem (turpmāk arī – Psihologa atzinums) *(lietas 2.sējuma 79.-80.lapa).*

[11] Ar 2010.gada 18.janvāra lēmumu lietā atzinuma došanai pieaicinātas Liepājas pilsētas bāriņtiesa un Lažas pagasta bāriņtiesa *(lietas 1.sējuma 187. – 188.lapa),* uzdodot tām iesniegt tiesā visus dokumentus, pamatojoties uz kuriem pieņemti lēmumi par aizbildņu kandidātu atbilstību aizbildņu pienākumu pildīšanai, papildus veikt un iesniegt tiesā *S.D.* un *M.D.,* un *D.Z.* un *H.Z.* spēju un īpašību atbilstības izvērtējumu aizbildņu pienākumu pildīšanai, ievērojot Bāriņtiesas likuma 29.panta pirmās daļas nosacījumus un LR Civillikuma 242.panta nosacījumus, atbildētājai uzdots veikt LR Civillikuma 229.punktā apstākļu izvērtējumu.

[11.1] 2010.gada 11.februārī tiesā saņemta Liepājas pilsētas Bāriņtiesas vēstule ar pievienotajiem dokumentiem*(lietas 2.sējuma 3.lapa).*

Bāriņtiesa informējusi, ka uzskata par iespējamu izpildīt tikai daļu no uzdotajām darbībām, tas ir – nosūtīt visus dokumentus, kas bija bāriņtiesas lietvedībā un bija par pamatu attiecīgo bāriņtiesas lēmumu pieņemšanā. Bāriņtiesa nesaskata juridisku pamatojumu uzdevuma izpildei veikt papildus aizbildņu kandidātu izpēti šajā lietā, kas administratīvā procesa izpratnē bāriņtiesai nozīmē jaunu administratīvo aktu izdošanu.

Bāriņtiesa 2009.gada 24.jūlija lēmumus Nr. 1-6/349 un Nr. 1-6/350 pieņēmusi, ievērojot gan lēmumā norādītos normatīvos aktus, gan tiesību normas, respektīvi – Bāriņtiesu likuma 29.pantu un Civillikuma 242. pantu, kā arī sniegusi attiecīgo izvērtējumu pamatojumu, kas balstīti uz lietā esošajiem dokumentiem, pierādījumiem.

[11.2] 2010.gada 15.februārī tiesā saņemta Aizputes novada un Aizputes pilsētas bāriņtiesas vēstule *(lietas 2.sējuma 52.lapa)*.

Vēstulē Bāriņtiesa informējusi, ka pamatojoties uz tiesiskās paļāvības principu, Aizputes novada Aizputes pilsētas bāriņtiesai ir saistošs Lažas pagasta bāriņtiesas 2009.gada 14.jūlija lēmums Nr.1-6/4 „Par *R.A.* atzīšanu par atbilstošu aizbildņa pienākumu pildīšanai" un nav tiesiska pamatojuma veikt atkārtotu *R.A.* personas izvērtēšanu. Pēc Lažas pagasta bāriņtiesas lietu pārņemšanas, Aizputes novada Aizputes pilsētas bāriņtiesa lietā „Par *T.S.* un *B.S.* aizbildnību" papildus lietā esošajiem materiāliem pieprasījusi informāciju no Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Informācijas centra (turpmāk arī – Informācijas centrs) par *R.A.* sodāmību. 2009.gada 8.oktobrī Aizputes novada Aizputes pilsētas bāriņtiesā saņemta informācija no Informācijas centra, kurā norādīts, ka *R.A.* 1987.gadā ierosināta krimināllieta pēc Latvijas Krimināl kodeksa 213.panta pirmās daļas. Krimināllieta izbeigta 1987.gada 14.jūlijā pēc Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 7.panta.

Aizputes novada Aizputes pilsētas bāriņtiesa uzskata, ka Lažas pagasta bāriņtiesa, pieņemot 2009.gada 14.jūlija lēmumu Nr.1-6/4 „Par *R.A.* atzīšanu par atbilstošu aizbildņa pienākumu pildīšanai", ir ievērojusi Bāriņtiesu likuma 29.panta pirmās un otrās daļas nosacījumus, kā arī *R.A.* nepastāv Civillikuma 242.pantā noteiktie šķēršļi aizbildņa pienākumu pildīšanai, jo 1987.gadā ierosinātā krimināllieta ir izbeigta, *R.A.* nav sodīts.

[11.3] 2010.gada 15.februārī tiesā saņemts Durbes novada bāriņtiesas iesniegts paskaidrojums - Civillikuma 229.panta apstākļu izvērtējums *(lietas 2.sējuma 46.-47.lapa).*

Atbildētāja informējusi, ka no lietas materiāliem redzams, ka bērnu māte *I.S.* nav ar testamentu iecēlusi saviem bērniem aizbildni. Nav arī lietā citi pierādījumi, kas apstiprinātu, ka *I.S.* būtu bijusi padomā kāda persona, ko viņa vēlētos saviem bērniem par aizbildni.

Bērni pēc mātes nāves atradās tēva *M.S.*. 2009.gada 8.jūnijā saņemts *M.S.* iesniegums, kurā viņš lūdz atņemt aprūpes tiesības, jo nevar veikt bērnu aprūpi un audzināšanu, jo aizņemts darbā un trūkst zināšanu tik mazu bērnu audzināšanā, un iesaka par aizbildņiem iecelt *S.D.* un *M.D.*

Neilgi pēc šī iesnieguma 2009.gada 25.jūnijā *M.S.* atsaucis savu iesniegumu par aprūpes tiesību atņemšanu, un iesniegumā norāda, ka sievas nāve izsitusi viņu no ierastā līdzsvara un tādēļ uzrakstījis iesniegumu par aprūpes tiesību atņemšanu. Viņš ir pārliecināts, ka spēs pats audzināt savus bērnus, jo ir stabils darbs un varēs pēc nepieciešamības nolīgt auklīti. Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesa ar 2009.gada 25.jūnija lēmumu Nr.1-6/13 atjaunoja *M.S.* aprūpes tiesības bērniem *T.S.* un *B.S.* 2009.gada 6.jūlijā saņemts *M.S.* iesniegums, kurā viņš atkārtoti atsakās no aprūpes tiesībām, jo ir pārāk liels spiediens un ietekme no mirušās sievas radinieku puses, kuru viņš nevar izturēt un saprot, ka nespēs audzināt un aprūpēt bērnus, jo nav ar bērniem izveidojies ciešs kontakts. Šajā iesniegumā arī norāda, ka, pēc viņa domām, nevar uzticēt bērnu aprūpi *M.D.* ģimenei un *D.Z.* ģimenei, jo abas šīs ģimenes savstarpēji konfliktē, cenšas ietekmēt gan viņu, gan bērnus. No šī iesnieguma var izdarīt secinājumu, ka par bērnu aizbildņiem *M.S.* labprātāk vēlētos redzēt mirušās sievas brāli *R.A.* ar sievu *M.A.*, jo viņam bija zināms, ka visas šīs trīs ģimenes ir izteikušas vēlēšanos kļūt par bērnu aizbildņiem, bet iesniegumā nav norādījis, ka nevarētu bērnus uzticēt *A.* ģimenei.

Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesa uzaicināja visas personas - *S.D.*, un *M.D.*, *R.A.* un *M.A.*, *D.Z.* un *H.Z.*, kuras izteica vēlēšanos kļūt par bērnu aizbildņiem uz tiesas sēdi 2009.gada 28.jūlijā. Noklausījusies visu aizbildņu kandidātu sniegtos paskaidrojumus, bāriņtiesa nolēma iecelt par bērnu *B.S.* un *T.S.* aizbildni *R.A.*

Durbes novada bāriņtiesa uzskata, ka lēmums pieņemts pamatoti un saskaņā ar likumiem, jo atbilstoši Bāriņtiesu likuma 17.panta pirmajam punktam, bāriņtiesa aizstāv bērna vai citas rīcībnespējīgas personas personiskās un mantiskās intereses un tiesības, un prioritāri arī šajā gadījumā bija nodrošināt bērnu intereses un tiesības. To, ka lēmums pieņemts aizstāvot bērnu intereses un tiesības apstiprina arī ar 2009.gada 20.novembra

sarunas protokoli, no kuriem redzams, ka bērni pie aizbildņa *R.A.* jūtas ļoti labi un nevēlas citas mājas.

[12] 2010.gada 15.janvārī tiesā saņemts pieteicēju iesniegums par papildu pierādījumu pievienošanu lietai *(lietas 1.sējuma 190.lapa)*.

Pieteicēji lūdz lietai pievienot:

[12.1] Zemesgrāmatu apliecību, kas pierāda, ka *S.D.* pieder ½ domājamā daļa no nekustamā īpašuma */adrese/*;

[11.2] Būves 2.stāva plāna shēmu, kur redzams, ka *D.* ģimene apdzīvo četras lielas istabas un, vienu mazāku istabu un trīs virtuves. *D.* ir labiekārtotas labierīcības ar dušas telpu. Mājā ierīkota centrālā apkure.

[12.3] Zemes grāmatu apliecība, kas pierāda, ka *M.D.* pieder dzīvoklis */adrese/,* kas paredzēts pārdošanai. Papildus paskaidrots, ka iepriekšējos gados jau vairāki dzīvokļi ir atremontēti un pārdoti.

[12.4] Pieteicēji lūdz izsaukt kā liecinieci bērnu vecmāmiņu *D.Z.* attiecībā par viņas plāniem pārrakstīt uz abu mazbērnu vārda viņai piederošo īpašuma daļu */adrese/*. Par šādām iecerēm *D.Z. D.* esot informējusi pēc 2009.gada 20.novembrī notikušās tiesas sēdes un tādēļ tiesas sēdē par šiem apstākļiem *D.Z.* nav nopratināta.

[12.5] Tiesas sēdē 2010.gada 29.martā pieteicēju pieteiktie lūgumi [11.1] – [11.3] noraidīti.

[13] 2010.gada 29.martā Aizputes novada Aizputes pilsētas bāriņtiesa tiesā iesniedza 2009.gada 23.septembrī sastādītu Bāreņa un bez vecāku gādības palikuša bērna audzināšanas un dzīves apstākļu ārpusģimenes aprūpē pārbaudes aktu un 2009.gada 23.septembrī sastādītu ģimenes dzīves apstākļu pārbaudes aktu *(lietas 2.sējuma 85.lapa) un* 2010.gada 24.marta *R.A.* ģimenes Dzīves apstākļu pārbaudes aktu *(lietas 2.sējuma 86.lapa)*
.

[13.1] No Aizputes novada Aizputes pilsētas Bāriņtiesas 2009.gada 23.septembra Bāreņa un bez vecāku gādības palikuša bērna audzināšanas un dzīves apstākļu ārpusģimenes aprūpē pārbaudes akta izriet ka 2009.gada 23.septembrī Aizputes novada Aizputes pilsētas bāriņtiesas darbinieki veica pārbaudi nepilngadīgo *B.S.* un *T.S.* faktiskajā dzīvesvietā */adrese/*.

Aktā raksturoti bērnu dzīves apstākļi: *T.S.* un *B.S.* dzīvo aizbildņa ģimenē */adrese/*. Dzīvojamai ēkai ir divi stāvi. Trīs istabas atrodas pirmajā stāvā, divas otrajā. Mājai ir malkas apkure, ūdensvads. Tualete atrodas pagalmā. Bērniem ir katram sava istaba, kurā ir gulta, skapis, rotaļlietas. *B.S.* istabā ir rakstāmgalds. Ap māju ir augļu dārzs un vairākas jaunieceltas saimniecības ēkas. Saimniecībai ir zeme, kur audzē labību un lopus.

Aktā norādīts, ka pārrunās ar bērniem noskaidrots, ka bērniem dzīvot *A.* ģimenē ļoti patīk. *M.A.* un *R.A.* bērni sauc par mammu un tēti. *B.S.* stāsta kā kopā ar tēti darbojas ar tehniku un makšķerē. *T.S.* palīdz slaucīt traukus, kad mamma tos mazgā. Bērnudārzā abiem esot daudz draugu, mājās neko neuzdod darīt. Bērni pastāsta, ka oma brauc ciemos un dzimšanas dienā uzdāvinājusi naudu. Vakaros bērni spēlējas ar *V.A.* un viņas draugu *P.*, mamma lasa viņiem grāmatas. Kad viņi dzīvojuši Liepājā, *T.S.* un *B.B.* dzīvojušas lejā pie omas, bet *B.S.* augša pie *M.D.*. *T.S.* stāsta, ka reti gājusi augšā pie brāļa. *B.S.* saka, ka reizēm augšā uzgājusi *B.B.* Pa dienu *B.S.* palicis mājās ar *M.D.* un *K.D.*, jo *S.D.* gājusi uz darbu. Bērni vēlas palikt dzīvot *A.* ģimenē.

Aktā norādīts, ka pārrunās ar audžu vecākiem *M.A.* stāsta, ka bērni iet bērnudārzā Aizputē. *T.S.* jau prot lasīt un rakstīt. *T.S.* un *B.S.* pie viņiem dzīvo divus mēnešus. Ģimenē vēl dzīvo meitas *S.A.* un *V.A.* Vecākā meita ir studente, jaunākā mācās */vidusskola/*. Savus mazbērnus bieži brauc apciemot oma un opis no Liepājas. Arī pašreiz viņi ciemojas ģimenē.

Aktā ietverts secinājums par bērnu dzīves apstākļiem un audzināšanu ārpusģimenes aprūpē – secināts, ka dzīves apstākļi pie aizbildņa ir atbilstoši augšanai un attīstībai. Audzināšana noris ģimeniskā atmosfērā un vidē

Akta sadaļā „Secinājums par bērnu, kuri atrodas ārpusģimenes aprūpē, satikšanos ar vecākiem" norādīts turpmākais: Bērnu māte mirusi. Bērni par viņu runājot sauc par *I.S.* un

neizrāda pārdzīvojuma emocijas. Bērnu tēvam atņemtas aprūpes tiesības. Bērni stāsta, ka *M.S.* viņiem nezvana, ciemos nav bijis, bet iedevis segas, spilvenus.
Ieteikumi: turpināt audzināt bērnus ģimeniskuma un savstarpējās sapratnes gaisotnē.

[13.2] No 2010.gada 24.marta Dzīves apstākļu pārbaudes akta izriet, ka 2010.gada 24.martā Aizputes novada Aizputes pilsētas bāriņtiesas darbinieki veica pārbaudi *R.A.* dzīvesvietā */adrese/*, pārbaudes mērķis – sadzīves apstākļu noskaidrošana.

Pārbaudes brīdī visa ģimene (*R.A., M.A., S.A., V.A. B.S.* un *T.B.*) ir mājās. *T.S., B.S.* un *V.A.* skatās televizoru. Sadzīves apstākļi no iepriekšējās pārbaudes nav mainījušies.

T.S. un *B.S.* pastāsta, ka bērnudārzā iet labi, abi piedalās bērnudārza muzikālajos pasākumos, sniedz koncertus. *T.S.* rāda bērnudārzā iegūtos atzinības rakstus un balvas. *T.S.* mācības padodas vieglāk, prot lasīt un skaitīt līdz 100. *B.S.* beidzot apguvis lasītprasmi un prot skaitīt līdz 30. Mācībās bērniem palīdz *M.A.* Bērni stāsta, ka gatavojas bērnudārza izlaidumam. *T.S.* jau nopirkta kleita un kurpes. *M.A.* saka, ka vēl neesot izlēmuši, kurā skolā bērni mācīsies. Bērni stāsta, ka viņus pa laikam brauc apciemot oma. Pēdējo reizi ciemos bija pirms kādām divām nedēļām. *B.S.* stāstīja, ka ome viņu aizvainoja, tādēļ viņš palika dusmīgs un izdzina omi no savas istabas. *M.A.* saka, ka *I.K.* ciemos brauc samērā bieži. *M.D.* ar *S.D.* ciemos bijuši trīs reizes, kamēr *T.S.* un *B.S.* dzīvo pie *A.*

Aktā norādīts pārbaudes veicēju slēdziens par ģimeni - bērnu *T.S.* un *B.S.* aprūpe aizbildņa ģimenē ir pilnībā nodrošināta, ģimenē valda savstarpēja sapratne un sadzīves apstākļi ir atbilstoši bērnu augšanai un attīstībai.

[14] Tiesas sēdē pieteicēji *S.D.* un *M.D.* pieteikumu uzturēja, atsaucoties uz tajā norādītajiem apsvērumiem.

Papildus paskaidroja, ka pieteicējiem ar bērnu vecmāmiņu bija īslaicīgas nesaskaņās, nevis konflikti. Bāriņtiesas priekšsēdētāja necentās atrisināt šīs nesaskaņas. Viņa pieņēma lēmumu vienpusēji, rīkojoties pēc saviem uzskatiem. Bāriņtiesa neizvērtēja, ka konflikts starp *D.* un *Z.* ģimenēm bija īslaicīgs un pārejošs Pieteicēji uzskata, ka viņiem jābūt par aizbildņiem *T.S.* un *B.S.*, jo bērni kopš dzīves pirmajām dienām ir pieteicēju mājā. Ikreiz, kad bērni bija apslimuši vai viņu mātei bija jāiet uz skolu vai nebija laika, bērni tika vesti uz pieteicēju māju pie vecmāmiņas un savu reizi tika atstāti arī pie pieteicējiem. Arī, kad bērni bija pavisam mazi, bērni tika atstāti pie omas. Pieteicēja sagādājusi dvīņiem ratiņus, no dzimšanas bērniem pamperus mainījusi, rūpējusies, lai bērniem būtu augļi, drēbes, viss nepieciešamais. *R.A.* ģimene nerūpējās par pūriņu, drēbītēm, pat burciņu piena vai olas neiedeva, kad bērnu mātei bija grūti. Kad māsai bija vajadzīgs dzīvoklis, pieteicējas ģimene ar vecmāmiņu palīdzējušas. Pieteicējas ģimene vienmēr bijusi ar bērniem kopā. Attiecības ar māsu pieteicējai bijušas ideālas. Bērnus pieteicēja uzskata kā savus. Pieteicējas bērni braukuši palīdzēt pieskatīt mazos, ar lielāko māsu *B.B.* rotaļājušies. Pieteicējas ģimene bērniem nopirkusi sporta inventāru, lai bērni varētu attīstīties. Pie *A.* ģimenes bērnu māte brauca reti, bērnus tur neatstāja.

Bērni ir izteikuši vēlēšanos dzīvot pie vecmāmiņas vai pie *M.D.* Bērnu mātes darba devējas – skolas direktores *D.E.* paskaidrojumus par bērnu mātes sliktajām attiecībām ar pieteicēju ģimeni nevar ņemt vērā, jo nav zināms, kādas attiecības var būt direktorei ar parastu skolotāju. Arī Bāriņtiesas priekšsēdētāja ar skolu ir saistīta. Bāriņtiesa pieteicējus vērtējusi pēc tā, ko teikusi vecmāmiņa, ir vērtēts tikai sliktais.

M.D. gūstot ienākumus no nekustamo īpašumu pārdošanas, tos atremontējot un pārdodot, kā arī saņem invaliditātes pensiju. Pieder nekustamie īpašumi. Ir kopuzņēmums, pieder smagās mašīnas - konteineru vedēji. Pieteicējam neesot dokumentāli pierādījumi par sacīto. Liepājas Bāriņtiesa izvērtējusi pieteicēju materiālo stāvokli.

R.A. ģimenei neesot patstāvīgas darba vietas, ienākumus tā gūstot tikai no pašu izaudzētā- labības un lopiem.

Mīlestība bērniem no *A.* ģimenes puses tiek pārlieku uzspiesta. Pieteicēji nesaprot, kāpēc bērni jau trešajā dienā *R.A.* sauc par tēti un *M.A.* par mammu, ja nodzīvojot astoņus mēnešus pie *M.S.*, bērni nesauca viņu par tēti. *T.S.* joprojām viņu sauc par *M.S.*. Pieteicēja uzskata, ka bērni tiek ietekmēti.

Neatbilst patiesībai tas, ka pieteicēju meita *K.D.* slikti mācās. *K.D.* ne reizi skolā nav palikusi uz otru gadu. Meitene sešus gadus gāja mākslas vingrošanā. Ne ar policiju, ne ar sociāliem darbiniekiem nav bijusi saskare. Ir bijušas nesaskaņas pagalmā, kad lielākie bērni no nelabvēlīgām ģimenēm centušies meiteni iespaidot lietot alkoholu, uz ko *M.D.* uzreiz reaģējis - zvanījis policijai un visu atrisinājis. Nekas tāds nav atkārtojies.

Šobrīd pieteicējiem ar vecvecākiem attiecības ir ļoti labas - nav ne konfliktu, ne domstarpību. Pieteicēji ar vecvecākiem esot plecu pie pleca, pastāvīgi par viņiem rūpējoties – gādājot malku, palīdzot to ienest. Ikdienā rodas sīkas nesaskaņas, bet ne strīdi, piemēram, par malkas nolikšanu nevietā.

Strīds ar omas ģimeni izcēlies, kad *I.S.* aizgājusi bojā. Omai bijušas ne visai labas attiecības ar *B.S.*, bet ļoti labas attiecības ar *T.S.* Pieteicēji teikuši, lai *B.S.* nāk dzīvot pie viņiem, bet *T.S.* lai dzīvo pie omas. Sēta ir viena, lai abi tiekas augšā vai lejā. Oma uzskatījusi, ka bērnus nedrīkst dalīt. Līdz ar to arī nesaskaņas izcēlušās. Vecmāmiņa pēc *I.S.* bojāejas bijusi ļoti sašutusi, lietojusi zāles. Bāriņtiesa neko nav darījusi, lai konflikts starp pieteicēju un *Z.* ģimeni nebūtu. Tagad pieteicēji ar *T.S.* un *B.S.* tiekoties tikai tik, cik aizbraucot pie viņiem ciemos. Pēdējo reizi pie bērniem bijuši oktobra beigās, kad aizveduši vecāko māsu *B.B.* Tagad dvīņi pie pieteicējiem nav bijuši, arī pie omas nav ciemojušies. Vasarā pieteicēji prasījuši, lai bērnus kādreiz atved pie viņiem un omas, bet *A.* ģimene atbildējusi, ka bērni nav apraduši, padzīvos kādu laiku, tad būs iespējams runāt.

Pieteicēju materiālais stāvoklis atļaujot uzņemties rūpes par dvīņiem – pieteicējiem pieder ir puse mājas, zeme, mašīna. Ir pieaugusi meita, kura strādā un pati pelna, līdz ar to nes ienākumus pieteicēju ģimenē.

Pieteicējiem ar *R.A.* ģimeni attiecības bijušas labas. Pieteicēja par brāli nevarot teikt neko sliktu. *R.A.* ir labsirdīgs, par ģimeni rūpējas. Bet viņam daudz nesanākot laika- viņam ir saimniecība, savas intereses - medības, zveja. Viņam nav laika rūpēties par bērniem. Viņa sievai *M.A.* gan raksturs esot savādāks kā *R.A.*

Pieteicēji uzskata, ka dzīvojot pie *A.* ģimenes, bērni ir apdraudēti, jo apkārtnē ir dīķis, stallis, skola ir tālu. Pieteicējiem esot zināms, ka bērni bijuši pie sevišķās aizbildnes mazgāties, un *B.S.* ir iekritis vannā.

[14.1] Pieteicēju pārstāve tiesas sēdē paskaidroja, ka Lēmums ir balstīts uz konfliktu, kas izcēlies starp *Z.* un *D.* ģimenēm, līdz ar ko ir novērtēts, ka bērniem tur nebūtu droša vide. Jūlijā bāriņtiesa vienpersoniski nolēma izņemt bērnus un nodot viņus Krīžu centrā. Bet bāriņtiesa neko neizvērtēja un neko nedarīja, lai šo konfliktu atrisinātu. Bērnu interesēs bija arī mēģināt pušu savstarpējās nesaskaņas nogludināt. Nekas dvīņiem nav tuvāks kā bojā gājušās mammas māsa, brālis un viņu vecāmāte. Liepājas mājas bija bērnu ierastā vide. Bērni bieži tur atradās un uzturējās, kad māte bija aizņemta. Šajā laikā bērni ir pieraduši arī pie *R.A.*, bet bērni savā veidā tiek ierobežoti un viņiem tiek atņemta tā iespēja, kas bija līdz viņu ievietošanai *A.* ģimenē. Tagad pie viņiem tikai brauc ciemoties, bērni netiek laisti ciemos pie *D.* un omas ģimenes.

Lēmumā atsevišķi secinājumi nav apstiprināti ne ar kādiem pierādījumiem. Nav pierādīts, ka *M.D.* būtu alkoholu lietojis regulāri, nav pat pamata tā uzskatīt. Ja Bāriņtiesa atzīst, ka tai laikā starp ģimenēm bija konflikts, jo abas ģimenes gribēja bērnus un nevarēja savstarpēji nonākt pie kopsaucēja, tad tai laikā stāstītajam nevarēja piedot lielu ticamību. Izlasot Lēmumu, rodas iespaids, ka *D.* meitai *K.D.* nav īsti kārtībā ar sekmēm un, ka viņai ir vajadzīga īpaša uzmanība. No iesniegtās liecības redzams, ka ar sekmēm meitenei viss ir kārtībā, un arī nekāda īpaša uzmanība no vecāku puses vai varas iestādēm sakarā ar meitenes uzvedību nav nepieciešama.

Pieteicēju ģimene ar vecmāmiņas ģimeni joprojām dzīvo vienā mājā un savstarpējās attiecības ir ļoti labas. Bāriņtiesa ir pieņēmusi Lēmumu, neizvērtējot *D.* ģimenes ienākumus. Lēmums ir balstīts uz Liepājas bāriņtiesas rakstisko atzinumu. Administratīvais process paredz izvērtēt arī lietderības apsvērumus. *D.* ģimenei ir lielākas iespējas nodrošinot pulciņu izvēles. Skola pilsētā ir pārsimt metru no mājām. Bāriņtiesas lēmums balstās uz to, ko ir teikusi *D.Z.* un *D.E.* par *D.* ģimeni. Ļoti nepilnīgi un maz ir izmantots bāriņtiesas atzinums, kurā *D.* ģimene ir ļoti pamatīgi izvērtēta. Tur ir arī psihologu vērtējums par viņu piemērotību būt par aizbildņiem. Netika vērtēts pieteicējas

darba vietas sniegtais raksturojums, nav ņemts vērā vecāko brāļu viedoklis. Bāriņtiesas materiālos nav konkrētu ziņu par *D.* ģimenes ienākumiem. Bet par *A.* ģimeni ir norādīts, ka viņi pārtiek no tā, ko iegūst saimniecībā. Pieteicējiem ir šaubas par Liepājas bāriņtiesas un Lažas pagasta bāriņtiesu lēmumiem.

[14.2] Tiesas sēdē 2009.gada 20.novembrī atbildētājas pārstāve paskaidrojumus sniedza, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem.

Atbildot uz procesa dalībnieku paskaidrojumiem, papildus paskaidroja, ka Bāriņtiesai nav nekāda pamata neuzticēties Lažas pagasta bāriņtiesas lēmumam par *A.* ģimenes atbilstību aizbildņa spējām un pienākumiem un apšaubīt Liepājas pilsētas bāriņtiesas sniegtos atzinumus, kuri arī ņemti par pamatu pārsūdzētajam Lēmumam. Bāriņtiesa izvērtējusi visus apstākļus. Pretrunas starp *Z.* un *D.* ģimenēm ir saskatāmas arī tiesas sēdes laikā. Tās nepārtraukti vijas, un ir atspoguļotas Lēmumā. Šāda saspringta gaisotne nav bērniem labvēlīgākā vide, tāpēc arī tika pieņemts šāds lēmums. Arī Liepājas bāriņtiesas psihologa atzinumā un ģimenes krīžu centra atzinumā ir runa par ģimeņu savstarpējiem konfliktiem, līdz ar to tie bija jāņem vērā. Bērniem uz to brīdi bija jādzīvo šādos stresa apstākļos. Lēmums balstīts ne tikai uz tanī brīdī pastāvējušo stresa situāciju. Tika izvērtēti visi lietas materiāli.

Attiecībā uz pieteicēju argumentu par Bāriņtiesas priekšsēdētājas interešu konfliktu vai ieinteresētību lietā atbildētājas pārstāve paskaidroja, ka pazīstot visu *Cīravas pagastu, bet tāpēc nav ieinteresēta par visiem cilvēkiem. R.A. pārstāve zinot tikai kā paziņu.* Paskaidroja, ka vienādi attiecoties pret visiem lietas materiāliem. Lietas materiālos ir *D.Z.* iesniegumi, tajos ir aprakstīta situācija. Viss liecina par to, ka situācija bijusi saspringta. Atbildētājas pārstāve pati redzējusi, kā visi viens uz otru kliedz, un tā ir emocionāla vardarbība. Oma turēja *T.S.*, *T.S.* raudāja. Ja nebūtu bijusi konfliktsituācija, tad smalkāk un pamatīgāk tiktu vērtēti pārējie apstākļi.

Tiesas sēdē 2010.gada 29.martā atbildētājas pusē aicinātā Durbes novada bāriņtiesa papildus paskaidroja, ka bērnu māte nav ar testamentu iecēlusi saviem bērniem aizbildni. Kā arī nav citi pierādījumi, kas apliecinātu, ka *I.S.* būtu bijusi padomā kāda persona, ko viņa vēlētos saviem bērniem par aizbildni. Ir sarunas protokoli, no kuriem var secināt, ka cilvēkiem ir radies viedoklis gan par *I.S.*, gan viņas radiem. Arī *M.S.* sarunas protokolos ir minējis, ka nevēlās par aizbildņiem ne *D.* ģimeni, ne *Z.* ģimeni. Tāpat arī *D.Z.* sarunas protokolā līdz tiesas sēdei visu laiku ir norādījusi, ka nevēlas, lai bērni dzīvo *D.* ģimenē. Tāpat *I.K.* uzskata, ka *I.S.* noteikti negribētu, lai bērni dzīvotu pie *M.D.* Sarunu protokolā no *K.K.* un *F.K.* - viņi uzskata, ka radi ir sagājuši *ragos* un viņi uzskata, ka vecāmāte nevar parūpēties par bērniem, bet viņi uzskata, ka piemērojamākās kandidatūras bērniem būtu *D.* un *A.*

[14.3] Tiesas sēdē 2009.gada 20.novenbrī trešā persona *R.A.* paskaidroja, ka bērniem patīk pie *A.* ģimenes. Uzskata, ka bērni dzīvo labvēlīgā vidē, ir nodrošināti. *A.* ģimene par bērniem rūpējas. Nekādas problēmas nepastāv. Bērni *A.* sauc par tēti un mammu. Starp bērnu mirušās mātes ģimeni, *D.* ģimeni un omas ģimeni pēdējos trīs, četrus gadus lielāki vai mazāki konflikti vienmēr ir bijuši. *A.* ģimene cenšas turēties tālāk no šiem konfliktiem un neiesaistīties tajos. Kamēr bērni nebija ievietoti Krīzes centrā, *A.* un ar *D.* ģimeņu attiecības bijušas neitrālas. *R.A.* neuzskata, ka *A.* ģimene būtu labāka par *D.* ģimeni, bet *A.* ģimene dzīvo saticīgi, un tāpēc te bērniem būtu labāki apstākļi.

A. ģimenei ir piemājas saimniecība, no kuras ģimene gūst ienākumus. Ir 44 ha zemes, dīķi, ganāmpulks, aramzeme. Ģimene ir pārtikusi. Ģimene nodarbojas ar lopkopību, graudkopību, zivkopību, augļkopību. Pietiek gan pašu vajadzībām, gan pārdošanai. Šobrīd *A.* ir piecas kaujamas cūkas, sivēnmāte un divas govis. Algotu darba spēku A. ģimene neizmanto, paši iztiek saviem spēkiem. *A.* ģimene bērniem var nodrošināt visu nepieciešamo. Patreiz bērni iet bērnudārzā. *A.* ģimenē ir divas meitas - viena mācās augstskolā, otra – 11.klasē. Kopš bērni ir *A.* apgādībā, *D.* ir divas reizes bērnus apciemojuši. *A.* ģimenes ar *D.* ģimeni dzīvojot neitrāli, nekonfliktējot. Bērni sākuši saukt *R.A.* un *M.A.* par mammu un tēti, jo jutuši, ka par viņiem rūpējas, ir labi apstākļi. *A.* ģimenes atbilstību aizbildņu statusam vērtējusi Lažas pagasta un Aizputes pilsētas bāriņtiesa. Vecmāmiņa brauc ciemos katru svētdienu, lai satiktos ar bērniem, brīžiem divas

reizes nedēļā. Nav prasīts, lai bērni tiktu vesti pie vecmāmiņas, arī *D.* ģimene viesošanos pie bērniem vai paņemt bērnus pie sevis uz Liepāju nav lūgusi. Bērni vēlēšanos paciemoties nav izteikuši. Bērnu pusbrāļi atbrauc ciemos ļoti reti. Desmit gadu laikā bijuši pie *A.* pāris reižu. Kamēr bērnu māte *I.S.* dzīvojusi kopā ar *M.S., A.* pāris reizes ciemojušies pie viņiem, *M.S.* ar *I.S.* pie *A.* ciemojušies reizes trīs. Bērniem atmiņas par māti *A.* ģimene saglabājot, parunājot par to, kā dzīvojuši, ko darījuši, tomēr speciāli bērniem *neuzbāžoties*. Ja bērni uz kapiem braukt negrib, speciāli uzspiests tas netiek. *A.* par to ar bērniem runājuši. Bērni saka, ka viņi negrib būt pie mammas kapa. Noliedza pieteicēju norādīto, ka *B.S.* iekritis vannā. Paskaidroja, ka *B.S.* mazgājies vannā un aizrijies ar putām. *R.A.* uzskata, ka tas ir mazgāšanās process. Par bērnu mātes *I.S.* attiecībām ar pieteicēju *S.D. R.A.* paskaidroja, ka, cik zina no māsas *I.S.* teiktā, īpaši siltas attiecības *S.D.* ar *I.S.* nav bijušas. nebija. Bijusi runa, ka *I.S.* savulaik gribējusi dzīvot pie vecmāmiņas, bet *M.D.* dēļ viņa nav to darījusi.

[14.4] Bērnu sevišķā aizbildne *I.K.* tiesas sēdē paskaidroja, ka pieteicēja *S.D.* ir viņas māsīca, trešā persona *R.A.* ir viņas brālēns. Kopš bērni dzīvo pie *R.A., D.* tur ir atbraukuši divas reizes. Trešā reize bijusi, kad *B.B.* atveda. Sevišķā aizbildne pie bērniem esot katru otro, trešo dienu. Nav taisnība, ka pieteicēji visu laiku apmeklē un interesējas par bērniem. Bērnus sevišķā aizbildne zina no tās reizes, kad viņus atveda no Krīžu centra. Pirms tam arī zinājusi. Kad bērnu māte *I.S.* bijusi dzīva, viņa ar bērniem arī braukusi pie *R.A.* ciemoties. Kad *I.S.* braukusi ekskursijā, *B.S.* ar vecāko māsu *B.B.* palikuši pie *R.A.* un dzīvojuši tur gandrīz nedēļu.

Sevišķā aizbildne paskaidroja, ka neviens bērniem nav uzspiedis saukt viņus par mammu un tēti. Sevišķā aizbildne vairākkārst apliecināja, ka bērniem *A.* ģimenē ir ļoti labi. *To, ka bērniem iet labi, sevišķā aizbildne zinot, jo bieži tur braucot. Kopīgi griežot zvaigznes, spēlējot spēles. Bērniem jau ir savi lopi iedalīti. Ir savi darbiņi, ko viņi dara.* Bērni ir laimīgi un priecīgi. Bērni jūt, ka viņiem ir ģimene, viņiem ir viss. *R.A.* ar *M.A.* nav nekādi konflikti ģimenē. Viņiem ir ģimene, viņiem ir viss. Uz jautājumu, vai kaut kas būtu savādāk, ja bērni dzīvotu *D.* ģimenē, sevišķā aizbildne atbildēja - *Sākumā jau arī bija domāts, ka bērni dzīvos viņu ģimenē. Bet šie mūžīgie savstarpējie ģimeņu konflikti. Konflikti jau nav tikai uz šo brīdi. Trīs gadus atpakaļ jau oma meklēja citu dzīves vietu, jo nevar sadzīvot ar savu znotu. R.A. tikai tāpēc pieteicās pie bērniņiem, jo galu neredzēja tam konfliktam. Tai brīdī, kad bērnus izņēma uz krīzes centra, pat iedomāties nevar, kas tur darījās. Lielam cilvēkam tās jau bija šausmas, kur nu vēl maziem bērniem, kuriem tikko ir nomirusi mamma. Viņi bija gatavi viens otru nosist. Kad bērniem bija jānāk ārā no Krīžu centra, nezināja kur bērnus atstāt. Tajā brīdī R.A. arī pieteicās. R.A. tai laikā bija vislabākais variants. Un arī es no šī brīža esmu visu laiku bijusi viņiem klāt.* Sevišķā aizbildne visiem notikumiem sekojusi līdzi no sākuma. Apliecināja, ka bērni nesūdzas par to, ka ir jāiet laukā uz tualeti. Paskaidroja - *mājās ir mazi podiņi un spainis, kurā var pačurāt. Nav tā, ka jāskrien laukā. Mēs visi esam tā izauguši. D. ģimene uzstāja uz to, ka bērnus neliek vannā. A. ģimenei nav vannas. Es dzīvoju tālāk pagastā jaunā mājā un man ir vannas istaba. Es teicu, ka bērnus var vest pie manis uz vannu. Mums vēl ir bildes safotografētas, kā bērni darījās vannā. Vannā ielējām putiņas un pirmo likām māsu. Ienāca brālis, teica, ka arī grib. Paprasījām māsai atļauju, vai drīkst puika pie meitenes iet. Māsa teica, lai nāk, pie omas arī esot tā mazgājušies. Pēc tam es izcēlu māsu uz krēsla slaucīt un pagriezos ar muguru. Tai momentā brālis aizrijās ar putām, ar ūdeni. Un tas arī bija viss. Šo gadījumu es pateicu tikai savai mammai tādā sakarībā, ka ļoti grūti ir divus vienāda vecuma bērnus audzināt. Mana mamma ir D.Z. tantei (bērnu vecmāmiņa) māsa, un bija viņai šo gadījumu atstāstījusi. Bet oma visu ir pagriezusi kājām gaisā, ka es esmu bērnus slīcinājusi. Tiešām tā arī bija un man nav ko melot.* Paskaidrojot par bērnu vecāsmātes attiecībām ar pieteicēju ģimeni sevišķā aizbildne skaidroja*:* ka konflikts sācies ar to, ka tūlīt pēc bērēm *M.D.* paņēmis augšā *B.S.* un nelaidis lejā pie māsas *T.S.*, kas bijusi lejā pie vecmāmiņas. Piebilda: *„Un tad tās nepārtrauktās mājas meklēšana, ka oma tur vairs dzīvot nevēlas, ka grib meklēt māju. Jā, mēs braucām, meklējām māju, jo domājām, ka tik tiešām viņa nevēlas tur vairs dzīvot".* Sevišķā aizbildne neko nezin par *S.D.* un *M.D.* savstarpējām attiecībām ar viņu bērniem. Norādīja, ka pārsvarā *S.D.* un *M.D.* meitas ir izaudzinājusi oma.

Ar bērnu mātes *I.S.* vecākiem bērniem sevišķajai aizbildnei nav nekādas attiecības, jo viņi auga pie tēva. Ir bijis, ka lielie bērni ir ciemojušies pie omas un *D.* ģimenes.

[14.5] Atzinuma došanai pieaicinātā iestāde Aizputes novada un Aizputes pilsētas bāriņtiesa paskaidroja, ka pēc tiesas pieprasījuma tika veikta *A.* ģimenes sadzīves apstākļu pārbaude atkārtoti 2010.gada 24.martā. Pirmo reizi bērnu dzīves apstākļi tika pārbaudīti 2009.gada 23.septembrī. Abās pārbaudēs ir secināts, ka pie aizbildņiem *A.* bērniem *T.S.* un *B.S.* apstākļi ir atbilstoši bērnu augšanai un attīstībai. Bērniem ir nodrošināts viss nepieciešamais. Ir vietas gulēšanai, vieta mācībām un nodarbībām, ir pietiekošā daudzumā rotaļlietas un grāmatas. No sarunām ar bērniem ir jūtams, ka ģimenē valda savstarpēja cieņa un sapratne ģimenes locekļu vidū. Bērni ir iejutušies ģimenē. Sarunas laikā bērni ir atvērti un brīvi komunicē ar bāriņtiesas locekli. Atkārtoti veicot pārbaudi, ar bērniem runāts netika, lai lieki netraumētu viņus. Aizputes novada bāriņtiesa uzskata, ka bērniem šai ģimenē ir nodrošināti atbilstoši apstākļi un viņi tur jūtas labi. Uzskata, ka aizbildnības maiņa būtu lieka emocionāla trauma bērniem. Paskaidroja, ka Lažas pagasta bāriņtiesa ir izvērtējusi *A.* ģimenes finansiālo situāciju. Ir iesniegta *M.A.* gada ienākumu deklarācija no saimnieciskās darbības lauksaimniecībā „*/Nosaukums/*", kur ir redzami šīs saimniecības gada ienākumi. Lietā ir ģimenes dzīves apstākļu pārbaudes akts, kurā ir redzams ģimenes dzīves vides raksturojums. Tajā neparādās nekādi apstākļi, kas varētu būt apdraudoši nepilngadīgiem bērniem. Tajā ir minēts, ka ģimene spēj nodrošināt savā mājā nepilngadīgu bērnu aprūpi un audzināšanu. Sadzīves apstākļi ir labvēlīgi bērni audzināšanai. *R.A.* piemīt īpašības, kas nepieciešamas bērnu aizbildņu pienākumu pildīšanai. Lietā ir iesniegtas arī medicīniskās izziņas no ģimenes ārsta. Tajā ir slēdziens, ka nav komplikāciju aizbildniecībai. Atļauts ņemt aizbildnībā māsas bērnus. Ir izziņa no narkologa, par narkoloģisko saslimšanu neesamību gan *R.A.*, gan *M.A.* Papildus pieprasīta un saņemta informāciju no Iekšlietu ministrijas informācijas centra par sodāmību. Izziņā ir redzams, ka *R.A.* 1987.gadā ir ierosināta krimināllieta pēc Latvijas Kriminālkodeksa 215.panta pirmās daļas. Taču turpat ir norādīts, ka krimināllieta ir izbeigta 14.jūnijā 1987. gadā. Tas nozīmē, ka krimināllieta ir izbeigta un *R.A.* nav sodīts. Tā kā arī šis apstāklis nevar būt par šķērsli, lai *R.A.* nevarētu iecelt par aizbildni. Vērtējot *R.A.* motivāciju Lažas pagasta bāriņtiesa vērtēja to, ka *R.A.* vēlas ņemt aprūpē savas māsas bērnus, jo uzskata to par savu - brāļa pienākumu. Izvērtējot *R.A.* kā personu, Lažas pagasta bāriņtiesa ir lēmusi par viņa atbilstību aizbildņa pienākumu veikšanai. Lēmumā ir minēts, ka nepastāv Civillikuma 242.pantā minētie apstākļi. Par *R.A.* ienākumiem lietā nekas konstatēts nav, bet *M.A.* ir *R.A.* sieva, līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka ienākumi tiek izlietoti kopīgi. Aizbildņu pienākums nav no saviem ienākumiem uzturēt aizbildnībā esošos bērnus. Aizbildņi saņem bērnu uzturnaudu un arī atlīdzību par aizbildņa pienākuma pildīšanu. Aizbildņa tiesības ir arī pieprasīt atlīdzību no bērnu naudas, ja viņš uzskata, ka ir ieguldījis savus līdzekļus. Bāriņtiesai nav ziņu, ka *R.A.* pieder kāds īpašums. Apstāklis, ka mājas tuvumā atrodas liels dīķis ir minēts kā apdraudošs apstāklis vēstulē, ko Aizputes novada un Aizputes pilsētas bāriņtiesā iesniedza bērnu radinieks *M.D.* Aizputes novada un Aizputes pilsētas bāriņtiesa, vērtējot šo apstākli norādīja - rodas jautājums, vai visās lauku mājā, kur ir ūdenskrātuves pie mājām, nav uzauguši bērni. Pārstāve uzskata, ka galvenais ir nodrošināt uzraudzību, ko aizbildņi arī īsteno, tādējādi pasargājot bērnus. Apsekošanas aktā ir redzams, ka aizbildnībā esošajiem bērniem ir katram sava istaba. Un ir nodrošināts viss nepieciešamais. Ir gulta, ir pietiekošā daudzumā spēles, grāmatas un viss pārējais. Lauku mājās bērnus var nomazgāt arī bļodā. Nav sūdzības ne no bērnudārza, ne citām iestādēm, ka bērnu higiēna nebūtu nodrošināta. Uz atbildētājas pārstāves jautājumu, vai apsekojot *R.A.* ģimeni, radās kaut viena iebilde par to, ka *A.* ģimene nespētu nodrošināt bērniem labvēlīgu psiho emocionālo stāvokli, bāriņtiesas pārstāve paskaidroja, ka abās apsekošanas reizēs bērni ir ļoti atvērti, iesaistās sarunās, komunicē ar bāriņtiesas locekļiem, nes rādīt balvas, kas ir iegūtas dziedāšanas konkursos bērnudārzā, rāda grāmatas un ir jūtams, ka ar bērniem tiek strādāts. Starp ģimenes locekļiem ir savstarpējā sapratne un cieņa. *A.* bērni Ziemassvētku pasākumā aizbildņiem un aizbilstamajiem izcēlās ar to, ka bija iemācījušies dzejoļus, kuri katram sastāvēja vismaz no pieciem, sešiem pantiņiem. Apsekošanās bērni stāsta, ka viens prot skaitīt līdz simtam, otrs

līdz trīsdesmit.Tas liecina, ka ar bērniem tiek strādāts, ar viņiem nodarbojas, un tas viss atspoguļojas bērnu uzvedībā un viņu psiho emocionālajā stāvoklī un zināšanās.

[14.6] Par psihologa sniegto atzinumu tiesas sēdē paskaidrojumus sniedza tā sastādītāja skolas un psiholoģe *S.Š.*

Paskaidroja, ka viņa veica bērnu psihoemociomālā stāvokļa izvērtēšanu. Ar bērniem tikās astoņas reizes. Satikās ar sevišķo aizbildni *I.K.* un ar abiem aizbildņiem, lai uzzinātu viņu viedokli un izvērtētu situāciju. Attiecībā uz *R.A.* un *M.A.* veica izpēti, vai šie aizbildņi ir spējīgi nodrošināt bērniem psiho emocionālo atbalstu un vai izprot bērnu attīstību. Neradās šaubas par abiem aizbildņiem.

Bērni ar psiholoģi kontaktu veidoja ļoti ātri, bija atklāti. Ļoti daudz stāstīja gan par iepriekšējiem dzīves apstākļiem, gan par apstākļiem, kuros viņi dzīvo tagad. Neradās aizdomas, ka bērniem netiek nodrošināti attīstībai nepieciešamie apstākļi, kā arī par bērnu psiho emocionālā stāvokļa atbilstību. Netika novērots, ka bērni būtu trauksmaini. Viņi neizjūt bailes. Bērni ir pozitīvi emocionāli lādēti. Paši ir ļoti apmierināti ar apstākļiem, kuros viņi dzīvo. *T.S.* ir izveidojušās ļoti siltas attiecības ar vecāko meitu *S.A.* Runājot par attīstības līmeni, janvārī *T.S.* bija tā, kas varēja jau rakstīt savu vārdu, bet *B.S.* vēl kautrējās. Tagad *B.S.* jau raksta. Ar šo zēnu ir noticis ļoti straujš attīstības posms. Psiholoģe vairākkārt uzdevusi jautājumu, pie kā bērni vislabāk izvēlētos dzīvot. Viennozīmīgi abi bērni atbildējuši, ka vēlās dzīvot pie *R.A.* un *M.A.*s Psiholoģe norāda, ka viņai nav pamata apšaubīt šos vārdus, jo nav radies pamats domāt, ka viņiem tur ir slikti sadzīves apstākļi. Psiholoģe paskaidroja – *„ja es pamanīju bērnos trauksmi, tad tas bija pēdējā tikšanās reizē, pagājušās nedēļas pirmdienā, jo bērni bija informēti par to, ka šodien ir tiesas sēde. It sevišķi bija uztraukusies T.S. B.S. man teica: „es esmu gatavs šeit piedalīties, un tad varētu pieaugušos sasēdināt aplī, un pie kā es pieiešu klāt, tad Jums jāsaprot, ka pie tā es arī dzīvošu”. Es jautāju –„kurš tad tas būs?”, viņš teica - „tas būs R.A.””. M*ateriālās lietas nevar nodrošināt emocionālo siltumu. Bērni beidzot dzīvē ir sajutuši stabilitāti. Atbildot uz tiesas un procesa dalībnieku jautājumiem psiholoģe paskaidroja, ka sarunās bērni piemin arī *S.D.* un *M.D.* Mazāk tika runāts par *S.D.*, vairāk tika stāstīts par *M.D.* Saistībā ar alkoholu, nedēļas nogalēs. Netika nekas pieminēts saistībā ar *R.A.* un alkoholu. Psiholoģe paskaidroja- *„vienīgi, cik mēs runājām, ka alkohols tiek lietots svētkos”.* Pēc psiholoģes domām, atsvešināšanās no vecvecākiem ir radusies tāpēc, ka nav izveidojusies emocionālā saikne. *B.S.* nav bijis tik daudz kopā ar vecmāmiņu kā *T.S.* Arī *T.S.* neko nestāstīja par siltām attiecībām ar vecmāmiņu. Psiholoģe paskaidroja, ka nemanīja trauksmes signālus par to, ka bērni vairs nav kopā ar vecāko māsu *B.B.* Bērni pieminēja, ka Jēkabpils oma un *B.B.* tētis bija nodrošinājuši viņiem satikšanos ar *B.B.* Viņi runāja par to, ka viņiem ir iespēja tikties ar māsu, bet, ka tas nenotiekot bieži, jo māsa ļoti tālu dzīvo. Uz *M.D.* jautājumu psiholoģe atbildēja, ka *B.S.* nav pieminējis neko par džipu mašīnām un, ka viņš būtu braucis pa pilsētu kopā ar *M.D.* un instruktoru ar mācību mašīnu.

[15] Tiesas sēdēs liecības sniedza liecinieki.

[15.1] Tiesas sēdē 2009.gada 20.novembrī lieciniece *D.Z.* (turpmāk arī – lieciniece ; vecmāmiņa) liecināja, ka pieteicēja *S.D.* ir viņas meita, *M.D.* ir znots. *I.K.* ir liecinieces māsas meita, *R.A.* ir liecinieces dēls. Pirms šī gadījuma man ar bāriņtiesu nav bijušas nekādas attiecības.

Lieciniece Durbes bāriņtiesā iesniegusi dokumentus un lieciniecei ticis uzrādīts, ka arī viņa varēšot piedalīties bērnu audzināšanā. Līdz brīdim, kamēr bērnus piešķīra *R.A.* aizbildniecībā, ar Raiti satikuši labi. Liecināja, ka bērni praktiski ir izauguši pie viņas, jo meita mācījās. Bērni katru sestdienu bijuši Liepājā, arī pa nedēļu, ja meitai pa nedēļu skola bijusi. Bērni arī no dzemdību nama atvesti pie viņas un līdz pusotram gadam ar visu mammu pie vecmāmiņas nodzīvojuši. *A.* ģimene nav sniegusi nekādu palīdzību, kamēr bērni bijuši mazi. *T.S. D.Z.* iemācījusi lasīt, rēķināt. *T.S.* mazāk gājusi bērnudārzā, jo viņai tur neesot paticis.

Vecmāmiņa domā, ka bērniem labāk būtu pie *M.D.* un *S.D.* Šeit viņiem blakus ir skola. Tur līdz skolai ir 7-8 km, uz skolu jābrauc ar autobusu, brīžiem tas ir, brīžiem nav. Vēl bērni ir mazi, var iekāpt citā autobusā. Pie *M.D.* un *S.D.* ir viss. Ir lielas telpas, ir vanna,

ir duša, ir sēta. Vecmāmiņa liecināja, ka ar pieteicēju ģimeni dzīvojot vienā mājā. Ja *S.D.* nevarēs bērnus aizvest uz skolu, vecmāmiņa to varēšot izdarīt. Pie *R.A.* vecmāmiņa esot pilnīgi lieka. Pie *R.A.* bērniem jāiet mazgāties ārpus mājas. Viņam nav pirts. Pie bērniem vecmāmiņa braucot katru sestdienu, bet pie *R.A.* viņa neesot gaidīta. Pie vecmāmiņas bērni dancojuši, spēlējušies, bet pie *A.* bērni esot klusi un noslēgti, nomākti. Par to liecinot tas, ka viņi nespēlējas, sēž vienā vietā, māsa vairs nedzied lellēm dziesmas, nav jautrības. Bērni apmeklē bērnudārzu. Durbē bērni gājuši spēlēt flautu. Lieciniece aizvedusi visus mūzikas instrumentus, bet neredzot, ka bērni spēlētu. Vecmāmiņa uzskata, ka *S.D.* kā sieviete bērniem ir piemērotāka. *R.A.* ir vīrietis, un viņa sieva esot rupja pret *D.Z.* No *M.A.* neredzot mīlestību pret *T.S.* un *B.S.* Liecināja - *akurāt jau nost negrūž. R.A.* esot divi bērni, kas dzīvo mājā, un viens ārlaulības bērns, kuru viņš neatzīst, alimentus nemaksā un ar to nesatiekas. *R.A.* 17 gadus vecā meita dzīvojot kopā ar 25 gadus vecu vīrieti. Bērnu māte *I.S.* dažreiz ciemojusies pie *A.* - citreiz ar bērniem, citreiz viena. *R.A.* pie *I.S.* un bērniem pēdējā laikā ciemojies ļoti reti. *R.A.* ir vieglā automašīna. Lieciniece liecināja – „*viņi bieži braukā. Necik sen bija pie R.A. sievas māsas, bet pie manis viņiem neatlika laika iebraukt”*. Vecmāmiņa domā, ka piespiedu kārtā *R.A.* un *M.A.* tiek saukti par tēti un mammu. Pati dzirdējusi, ka trešajā dienā bērni sauc *R.A.* par tēti. Kad bērni atvesti no Krīžu centra, vecmāmiņa tur izgulējusi nakti. Otrajā dienā *T.S.* prasījusi, lai oma paliekot pie viņas pa nakti. Pie *A.* vecmāmiņai neesot sniegta tāda pieņemšana, lai lieciniece varētu palikt, neesot bijusi pretimnākšana. Lieciniece zinot, ka abi bērni bijuši pie *I.K.* uz vannu, un *B.S.* iekritis vannā. Liecināja: „*jautāju - kas tad to B.S. gribēja noslīcināt vannā? M.A. atbildējusi – kas tās par muļķībām, man pirmā dzirdēšana.” Mazā māsa teica: „jā, viņš iekrita vannā un sadzērās ūdeni.” Tad aprāvās un gāja pie M.A. Pēc tam gāja prom istabā un vairs neko neteica. B.S. ar gāja uz otro istabu, bet pa ceļam teica: „redz oma, es vēl dzīvs esmu!” Tie bija viņa vārdi. Žēl, ka nebija ar ko ierakstīt” Dz* . Lieciniece liecināja, ka nav bijusi aculieciniece šim notikumam, bet *I.K.* bija savai mammai stāstījusi, un mamma atstāstījusi. Liecināja, ka ar *D.* ģimeni dažreiz ir nelieli konflikti. Konkrētajā gadījumā konflikts izcēlies, jo viņa nesot gribējusi *D.* atdot bērnus. *D.* gribējuši bērnus paņemt pie sevis, kamēr vecmāmiņa atgūstoties no meitas nāves. Pirms tam nekādi konflikti neesot bijuši, liecināja - „*mēs ar D. vispār nelamājamies. Arī ar R.A. pirms tam nelamājos”*. Par bērniem vecmāmiņa tagad neko nezinot, bērni ar viņu nerunājot, vienīgi „jā”. Pie viņas bērni netiekot vesti, vienīgi viņa pati aizbraucot. Liecināja, ka *R.A.* aukstais ūdens ir mājās, esot iespējas ierīkot dušas telpas, bet nav finanses. Bērni bieži brauc pie *I.K.* mazgāties. *R.A.* ar sievu strādā savā saimniecībā, neko citu papildus nedara. Gūst ienākumus no tā, ka izaug kāda govs vai cūka. *R.A.* saimniecībā ir divas govis, kādi seši vai septiņi sivēni, vistas. Pie mājām ir zemes gabaliņš kartupeļiem, labība un ganības. Netālu no mājas ir dīķis. *R.A.* lieciniecei ir lūdzis finansiālu palīdzību konkrētiem mērķiem, lieciniece iedevusi naudu pirtiņai, meitai tiesībām. Par *D.* ģimeni liecināja, ka *S.D.* strādā, arī viņu vecākā meita strādā. Modrim brīžam ir gadījuma darbi. Par *M.D.* liecināja : *„Viņam māte piepalīdz ar savu pensiju, viņam ir grupa”*. Lieciniece liecināja –„*mani ienākumi ir Ls 400,- mēnesī, un zeme. Ir jāpalīdz bērni izvadīt skolā”. D.Z.* uzskata, ka attiecībā pret viņu bāriņtiesas Lēmums nav taisnīgs, uzskata, ka pati varētu audzināt bērnus, kamēr ir dzīva.

[15.1.1] Tiesas sēdē 2010.gada 29.martā lieciniece *D.Z.* pēc pieteicēju lūguma papildus liecināja, ka pēdējās tikšanās reizēs *B.S.* dzinis vecvecākus prom. *B.S.* stāstījis, ka *M.A.* ir slima un, ka viņai vislabākās zāles ir piens ar govs mēsliem. *D.Z.* viņam teikusi, ka tā varot saindēties. Par to viņš sadusmojies un pavēlējis, lai vecmāmiņa brauc prom. Pēc šī gadījuma *D.Z.* vēl braukusi apciemot mazbērnus, bet ne uz ilgu laiku. Mazbērni ar vecomāti tikpat kā nerunājot. Uz jautājumiem atbild tikai - labi. Neko vairāk no viņiem nevar sagaidīt. Kopš iepriekšējās tiesas sēdes bērni pie vecmāmiņas neesot vesti, kaut gan viņa to lūgusi.

Pēc bērnu izņemšanas no Krīžu centra pie *A.* bērni gulējuši uz piepūšamā matrača. Otrajā dienā *D.Z.* nopirkusi vēl vienu matraci, segas un spilvenu, atbraukuši pēc saliekamā krēsla. Tagad *B.S.* guļ atsevišķi, bet *T.S.* guļ tajā istabā, kur *M.A.* un *R.A.*, savā izlaižamajā krēslā.

Vīrs lieciniecei stāstījis, ka iepriekšējās tiesas dienā *R.A.* viņam esot teicis, ka viņam bērnus nevajag, ja tiesa piespriežot, tad lai savācot. Lieciniece *D.Z.* bijusi pie *A.* pārbaudes brīdī. Bāriņtiesas darbinieces parunājušās ar bērniem, ar *M.A.*, paskatījušās lejā trīs istabas, un *M.A.* teikusi, ka lielās meitenes dzīvo augšā. Lieciniece uzskata, ka augšā dzīvot nevar.

Liecināja, ka *A.* ģimene audzē kartupeļus, apmēram 1ha, bietes, burkānus, salātus, sīpolus. „*Tikai tā knapi savai iztikšanai.* Lauksaimniecības tehnika ir viens traktors, ar kuru *R.A.* vadā *B.S.*, divi kombaini - karkass bez motoriem. Pirtiņa nav uzbūvēta - ir stāvs un jumts, vairāk nekā tur nav.

Atbildot uz jautājumu par bērnu higiēnu, lieciniece liecināja: „*netīri bērni nav, drēbes ir kārtīgas. Kaut kur jau tos bērnus mazgā, tā jau nav, ka nekur cilvēks nemazgājas".*

Uz atbildētājas jautājumu, kāpēc *D.Z.* tik krasi maina viedokļus, lieciniece atbildēja: *„Tad kad viņš bija kā dēls, tad bija labs. R.A. meita mani dzen mani ārā(..)"*

[15.2] Tiesas sēdē 2009.gada 20.novembrī liecinieks *H.Z.* liecināja, ka pieteicēja *S.D.* ir liecinieka meita, *M.D.* znots, *R.A.* - audžudēls, *I.K.* - sievas māsas meita. Bērnu māte *I.S.* bija liecinieka audžu meita, *T.S.* ar *B.S.* ir viņa mazbērni. Ar Bāriņtiesu nekādas attiecības pirms šī gadījuma lieciniekam nav bijušas.

H.Z. liecināja, *Z.* ģimene (turpmāk arī – vecvecāki) lūguši bāriņtiesai, lai bērni paliek pie viņiem. *Z.* ir pensijas, ir šādi tādi ietaupījumi. Bērni pie vecvecākiem jau bija pieraduši. Bērni pie vecvecākiem bijuši katru sestdienu, kad *I.S.* braukusi uz skolu, bērni tur palikuši pa nakti arī, ja bijis vēls, kad *T.S.* slimoja.

Oma iemācīja *T.S.* rakstīt un lasīt. Bērni spēlē flautas. *H.Z.* uzskata, ka bērnus varēja dot vecvecākiem. Tagad bērniem skola būs 6-7 km attālumā. Ja nokavēs kādreiz autobusu, tad būs ar kājām jāiet. Tas ir bīstami. *R.A.* pašam ir problēmas - viena meita mācās institūtā, otra vidusskolā, viņas ir jāskolo. Iztikas līdzekļi *A.* ģimenei ir tikai tik, cik paši saražo. Visu laiku ar *R.A.* bijušas ļoti labas attiecības, braukuši ciemos. Liecināja : *mēs šo to aizvedām viņam. Tagad mēs katru sestdienu maziem vedam priekš ēšanas un drēbītes. Mēs saprotam, ka viņiem ir grūtāk. R.A. gultas priekš bērniem ir. Vienu gultu no mums ar aizveda. Lielā meita viņam ir prom, tad jau vietas pietiek visiem. Iztikuši jau viņi ir. Bet ar pilsētas labumiem viņiem ir grūtāk. Algas viņiem nav. Bērnu pensija ir jāmaksā par bērnudārzu. Nē, A. ģimene mums nav neko prasījusi. Tas tā ir pieņemts, ka pilsētnieks braucot uz laukiem aizved maizi, desu. Mēs vedam paši uz savu iniciatīvu, R.A. nav neko lūdzis".* Liecinieks liecināja, ka par *R.A.* nevarot teikt nevienu sliktu vārdu.

Par attiecībām ar *D.* ģimeni liecināja – „*ar D. ģimeni satiekam, nekāda vaina. Vienubrīd bišķiņ uzpūcējāmies. Kaut kas sagāja dēļ bērniem. Mēs gribējām, lai bērni pie mums paliek. Mihails bija iedevis pilnvaru, lai bērni pie viņiem paliek. Un tā mēs „saķērāmies", jo neviens mūs nebija informējis, kas, kā un kāpēc. (..) Konflikts bija tikai uz to brīdi".* Liecināja, ka kopš bērni ir pie *R.A.*, viņi ir palikuši nekustīgi, mazrunīgi, izvairās no sarunām ar vecvecākiem, atbild ar „jā", „labi". Liecinieks pieļauj, ka tiek ietekmēti. Kad bērni dzīvojuši Liepājā, bieži kopā ar lielo māsu *B.B.* vai *K.D.* gājuši uz veikalu, veikalā pirkuši *kādu „kožļenīti" vai „čupa-čups". „Konfektes mums mājās visu laiku uz šķīvi stāvēja".* Liecinieks liecināja, ka bērni *M.A.* jau trešajā dienā sauca par mammu. Bērnu māte *I.S.* ar *M.S.* vienpadsmit mēnešus kopā nodzīvojuši, un tikai tad *H.Z.* dzirdējis, ka bērni *M.S. par papīti sauc.* Vecvecāki prasījuši, lai atļauj viņiem bērnus aizvest pie mātes kapa, bet *M.A.* nepiekrīt, jo uzskata, ka nevar bērnus traumēt. Reiz *M.A.* durvīs pateikusi, ka bērni ir slimi.

[15.2.1] Tiesas sēdē 2010.gada 29.martā liecinieks *H.Z.* pēc pieteicēju lūguma papildus liecināja - „*pagājušajā tiesas sēdes dienā es teicu R.A., lai atdod mums bērnus, bet naudu lai patur, man tā nav vajadzīga. Bērni ir pie mums pieraduši, lai viņi paliek pie mums. Uz ko R.A. man atbildēja „Nafig, man viņi nav vajadzīgi, ja tiesa piespriež, tad ņemiet." Tie bija viņa vārdi". Tagad, aizbraucot pie bērniem, atmosfēra ir pilnīgi nepazīstama, bērni ir sveši. Cik viņi kādreiz bija jautri, tik tagad vārdi ar stangām jārauj ārā. Māsai asarainas acītes paliek. Brālis tāds bravūrīgāks. Ziemassvētkos aizvedām saldumus un atdevām M.A. Mums ar omu brālis ar žestu parāda, ka tur ir durvis : „Ejiet ārā, kāpiet savā Auģikā un brauciet uz Liepāju." Lai gan tur pat blakus bija vecākās meitas*

un M.A., neviens viņam neizrādīja. Pēc iepriekšējās tiesas sēdes, 21.novembrī mēs aizbraucām. Pie durvīm vecākā meita S.A. sagaidīja un skaļu balsi pateica: „pār slieksni nevienu soli pāri". M.A. turpat ģērba bērnu, un nevienam neizrādīja. Teicu, lai atļauj iedot konfektītes. Mazā māsa panāca pie sliekšņa, iedevu viņai paciņu un viss. Pēdējo reizi mēs bijām visi četri, S.D. ar Modri arī bija. Labdien, labvakar pasaka, nav tā, ka braucam ar prieku. Bērni ir tā izmainījušies, ka liekas, ka tie nav mūsu bērni. Kādreiz bija pie mums visu laiku .(..) Es tur neredzu nevienu grāmatiņu, ne viņi zīmē vai raksta, nekā tur nav. Sēž uz spaini un spēlējas. B.S. jau atdeva paciņu M.A. Mazā māsa aiznesa savu paku. Un tad brālis apsēdās uz spaini, parādīja ar roku uz durvīm un pateica: „oma, opi tur ir durvis, sēdiet savā Auģikā un brauciet uz Liepāju. " Liecinieks uzskata, ka bērni tiek ietekmēti. Uz atbildētājas pārstāves jautājumu, vai bērniem ir skaidrots par izmaiņām pieaugušo attiecībās, *H.Z.* atbildēja – „ *mēs jau tur nejūtamies labi, vienmēr suflieris sēž blakus".* Liecinieks uzskata, ka nepastāv nekāds risks, ja bērni dzīvotu pie *S.D.* Liecināja, ka *D.* ģimenei ar meitu *K.D.* nav nekādu problēmu.

[15.3] Tiesas sēdē 2009.gada 20.novembrī liecinieks *F.K.* liecināja, ka pieteicēja *S.D.* ir viņa mātes māsa, *M.D.* ir *S.D.* vīrs, *R.A.* ir mātes brālis. *I.K.* ir redzēta, bet nav radiniece. *F.K.* liecināja, ka šobrīd viņš ir 20 gadus vecs, un no mātes šķirti dzīvojis kopš 9 gadu vecuma. Atbildētājas pārstāvei iepriekš nav sniedzis liecības. Liecināja, ka Bāriņtiesā liecības sniedza pēc savas iniciatīvas, neviens to darīt nelika . Šodien nācis liecināt, jo vēlas, lai brālis un māsa dzīvo pie *S.D.* un *M.D.*, pēc pieredzes zina, ka pie *M.D.* un *S.D.* dzīvot ir labāk, viņiem ir daudz labāki apstākļi. Bērni ir tur jau pieraduši, jo tur agrāk tur dzīvojuši. *F.K.* domā, ka brālim un māsai pie *R.A.* ir slikti, jo viņi bija pieraduši pie *M.D.* un *S.D. F.K.* ne pie *D.*, ne pie *A.* ģimenes pats dzīvojis neesot, bet ir tur ciemojies. Vasarās liecinieks gribējis aizbraukt uz laukiem pie *R.A.*, bet mamma nav gribējusi. Ar mammu kopīgi pie *R.A. kaut kad jau* aizbraukuši. *F.K.* brīvlaikos braucis pie *S.D.* un *M.D.*, tad dzīvojis gan pie omas lejā, gan pie *M.D*. Pēdējā laikā *F.K.* Liepājā ciemojies reizes astoņas, pie mammas Durbē bijis tikai vienreiz. Pēdējā gada laikā mammu, brāli un māsu satapis, kad ciemojies pie *M.D.* Kad *F.K.* brauc uz Liepāju, *T.S.* un *B.S.* tur satiekot vienmēr. *M.D.* un *S.D.* pret saviem bērniem un pret *F.K.* izturoties ļoti labi. *S.D.* ar *M.D.* nekādi konflikti nav bijuši, arī ar omu viņi nekonfliktēja. *F.K.* liecināja, ka tad, kad māte nomira, bērni atradušies pie *D.*, oma tai laikā dzērusi tabletes. *F.K.* ar bērniem staigājuši pa pilsētu, nekādas sūdzības no bērniem par *S.D.* un *M.D.* nav bijušas. Nav bijis tā, ka bērni netiktu laisti augšā vai lejā. *T.S.* un *B.S.* ar *M.D.* un *S.D.* ģimeni ir ļoti labas attiecības. Pie *S.D.* un *M.D.* bērniem ir vietas, kur apmesties. *D.* ir trīs istabas - vienā dzīvojot māsīca, otrā *S.D.* ar *M.D.*, bet trešā ir brīva. Vecākā māsīca *K.D.* ar draugu dzīvojot tai pašā mājā pretējā dzīvoklī. *F.K.* bērnībā dzīvojis Aizputē. Atceroties, ka mamma visu laiku ar *I.K.* konfliktējusi, to *F.K.* stāstījusi arī māte. Kādas attiecības viņām bija pēdējā laikā, liecinieks nezina. *F.K.* pēdējā laikā pie *A.* ģimenes nav bijis, neatcerējās, kad tur ciemojies pēdējoreiz. Uz atbildētājas pārstāves jautājumu *„iesniegumā ļoti labi aprakstiet par A., kā viņi dzīvo. Kā Jūs variet zināt, kāda situācija tur šobrīd ir",* liecinieks atbildēja, ka var spriest par viņu dzīvi, jo ir tur bijis, tikai ne pēdējā laikā. Uz jautājumu, no kurienes *F.K.* ir zināma informācija, ko liecinieks raksta iesniegumā Bāriņtiesai, ka *R.A.* aizraujas ar azartspēlēm un citas iesniegumā norādītās nianses, liecinieks atbildēt nevarēja. Tāpat, liecinieks nevarēja atbildēt uz jautājumu, kāpēc viņš sniedz informāciju kura nav viņa rīcībā. Liecinieks noliedza, ka iesniegumu kāds viņam būtu licis rakstīt. Atbildot uz trešās personas *R.A.* jautājumu, vai pie *R.A.* bērniem būtu sliktāk, liecinieks atbildēja apstiprinoši. Liecinieks zinot, kā ir pie *M.D.* un *S.D.* Tur esot viss, bet pie *R.A.* nav ko paēst. Liecinieks sniegto atbildi nevarēja pamatot, uz tiesas jautājumu atbildēja, ka tā domājot.

[15.4] Tiesas sēdē 2010.gada 29.martā lieciniece *D.V.* liecināja, ka viņa ir *T.S.* un *B.S.* audzinātāja bērnudārzā. *M.D.* un *S.D.* nepazīst, *R.A.* ir bērnu tētis, *I.K.* kādreiz strādājusi bērnudārzā, ar Durbes novada bāriņtiesu lieciniecei nav nekādas attiecības. Atbildot uz tiesas un Administratīvā procesa dalībnieku jautājumiem *D.V.* liecināja, ka *T.S.* un *B.S.* bērnudārzā sākuši nākt no 1.septembra. Bērni, kā bērni - mīļi, draudzīgi, emocionāli. No rītiem uz bērnudārzu visbiežāk ved vecākā māsa *V.A.*, jo viņa mācās vidusskolā Aizputē. Ir arī rīti, kad mamma atved. Pēc skolas pakaļ bērniem nāk *V.A.* un tad

ar skolas autobusu brauc mājās. Ir arī reizes, kad mammīte pakaļ bērniem atnāk. Bērni *M.A.* un *R.A.* dēvē par mammu un tēti. Vienmēr bērni ir tīri, kārtīgi. Viss nepieciešamais, kas bērnudārzā vajadzīgs, tiek iegādāts un atnests. Var redzēt, ka par bērniem rūpējas. Bērni ir draudzīgi. Spēj kontaktēties ar citiem bērniem ļoti veiksmīgi. Arī pārējie bērniņi viņus ļoti veiksmīgi uzņēma savā pulkā. Prot kopīgi spēlēties un dalīties ar savām mantiņām. Bērni prot pastāstīt, kā jūtas. Bērni jūtas ļoti labi. Šie stāsti par mājām, tēti, mammu un māsām ir ļoti sirsnīgi un mīļi. Lieciniece liecināja, ka sākumā bērnudārzā nemaz nav zinājuši, ka ir tā. Licies - ģimene, kā ģimene. Tāpat kā pārējie bērniņi stāsta par ģimeni. Ko kopā darījuši, kur gājuši. Piemēram, bērni ir stāstījuši, ka teliņš nesen ir piedzimis, ka gāja rūpēties un pabarot viņu. *B.S.* stāta, ka kopā ar tēti dara dažādus vīriešu darbu. Stāsta, ka makšķerēt iet, ka uz motokrosu gājuši un braukuši hokeju skatīties. Bērni stāstījuši, ka kopā ar māsām mammai pārsteigumu gatavojuši. Bērnudārzā gatavojot kartiņas tētim, mammai un māsām. *T.S.* stāstījusi, ka vecmāmiņa ir bijusi ciemos, bet neko konkrētāk nav stāstījusi. *D.V.* uz atbildot uz atbildētājas pārstāves jautājumiem, liecināja, ka nekad nav bērnos manījusi agresiju vai nevēlēšanos kontaktēties ar citiem bērniem. *D.V.* novērojusi, ka bērni ir draudzīgi. Viņi nekad nav naidīgi, agresīvi - nemaz nē. Lieciniece liecināja, ka, ja redz, ka bērnus kaut kas satrauc, tad pajautā, kas viņus nomāc. Bērni spēj pateikt, kas viņu satrauc, un tad tas kopīgi tiek pārrunāts. Jūtams, ka starp bērniem ir īpašā saite, ka viņi ir dvīņi. Viņi kopā sēž, gultiņas arī ir blakus. Bērni jau sākumā salikti kopā, kā jau dvīņi. Māsiņa vienmēr par brālīti rūpējas. Ja brālītis kaut ko nevar, tad māsiņa uzreiz steidzas viņam palīgā. Māsiņa palīdz brālim kurpju auklas aizsiet. Bērni nekad nav teikuši, ka viņiem būtu bijusi vienam no otra nodalīta dzīves teritorija.

[15.5] Tiesas sēdē 2010.gada 29.martā lieciniece *M.A.* liecināja, ka *S.D.* un *M.D.* pazīst, *S.D.* ir viņas vīra māsa, *M.D.* ir *S.D.* vīrs. *R.A.* ir liecinieces vīrs, *T.S.* un *B.S.* ir vīra māsas bērni. *I.K.* ir vīra māsīca. Liecināja, ka ļoti tuvas attiecības ar *D.* ģimeni viņai nav bijušas. Ar Durbes novada bāriņtiesu attiecības ir labas, ģimene visu pildījusi, ko Bāriņtiesa likusi. Lieciniece liecināja, ka pati ar iesniegumu Bāriņtiesā nevērsās, to darīja viņas vīrs. *M.A.* un *R.A.* abi kopā gribējuši, lai viņus ieceļ par aizbildņiem, bet Lažas pagasta bāriņtiesā teikts, ka pietiek, ja viens raksta iesniegumu. Tā kā *R.A.* ir brālis, tad viņš rakstīja. *M.A.* domā, ka bērni *A.* ģimenē jūtas ļoti labi, viņasprāt, bērniem tik labi līdz šim nekad nav bijis. Bērni pa šo laiku, kamēr ir ģimenē, ir ļoti atvērušies, uzticas, ir ļoti mīļi. Patīk svinēt svētkus ar tradīcijām. Mīl *A.* meitas un gaida, kad viņas no Liepājas atbrauks. Patīk iet uz bērnudārzu. *M.A.* izskatoties un liekoties, ka viss ir ļoti labi. *M.A.* liecināja, ka *A.* ģimene nolēmusi ņemt pie sevis bērnus vīra mātes dēļ. Viņa lūgusi, lai raksta iesniegumu Bāriņtiesai, jo viņa nav gribējusi, lai *S.D.* bērnus ņem. Ilgi nedomādami, pēdējā momentā *A.* arī uzrakstījuši, lai bērni, it kā nenokļūtu pie *S.D.* un *M.D.*. Lieciniece liecināja, ka pieteicējiem un vecvecākiem bija ļoti lieli strīdi, un bērni to visu dzirdēja. Viņu strīdu dēļ bērni bija Krīžu centrā. Bērni ir redzējuši, kā opaps ar Sarmīti ir sētā kāvušies. *M.A.* liecināja, ka *A.* ģimene dzīvo parasti. Viens otru mīl un atbalsta. Ģimenei arī pret omu nekā ļauna neesot, kaut arī no viņas puses ir visi šie apvainojumi. Apvainojumi un strīdi ar omu sākušies, kad vecmāmiņa pārdomājusi, ka tomēr grib, lai bērni aug pie *S.D.* un *M.D.*. Sākumā *A.* centušies palīdzēt pārdot vecāsmātes māju, lai nopirktu viņiem māju Aizputē, lai viņa būtu tuvāk bērniem. Kad tas neizdevās, tad vecāmāte pārgāja *S.D.* un *M.D.* pusē. *M.A.* liecināja, ka iztiku ģimene sev nopelna ar piemājas saimniecību audzējot cūkas un jaunlopus. Pagaidām ir septiņi jaunlopi. Lopi tiek pārdoti, arī zivis no zivju dīķa tiek pārdoti, labība vairāk tiek izbarota lopiem. Lielā meita studē, viņai ir stipendija no budžeta. Bērnudārza maksājumiem ir *T.S.* un *B.S.* naudiņa.Ir arī Eiropas naudas. Ģimenei pieder lauksaimniecības tehnika, un ar to tiek apstrādāti lauki. Pagaidām traktoram tehniskā apskate nav izieta. Ar kombainu var vākt ražu. Lieciniece nezin, vai traktoram ir vecā parauga numurzīme. Lieciniece apliecināja, ka viņa ir īpašuma „*/Nosaukums/*" īpašniece. Mājas pirmajā stāvā ir trīs istabas un otrajā - divas. Katram bēram pirmajā stāvā ir sava istaba. Viena meita dzīvo otrajā stāvā. *M.A.* un *R.A.* dzīvojot pirmajā stāvā. Lielā meita *S.A.*, sestdienas un svētdienas, kad atbrauc no augstskolas, paliek *T.S.* istabā, *T.S.* pati tā gribot, viņa ļoti gaidot, kad lielā māsa atbrauks. Bērnudārzs ir 4 km no mājām. Bērni no rīta brauc kopā ar māsu. Māsa brauc uz vidusskolu, tā ir pretim bērnudārzam. Ja māsa nevar, tad paši

vedot ar mašīnu. Vakarā māsa bērnus savāc no bērnudārza vai arī paši aizbraucot pakaļ. Bērni neskumst pēc vecvecākiem, vecvecāki bērnus apciemo. Brālim raksturs esot ļoti *ciets.* Viņš negrib omammu saukt par omammu, bet viņš viņu sauc par *D.Z. M.A.* esot mācījusi viņam „*lai vai kāda omamma, bet viņa ir jūsu omamma.*" Lieciniece nezinot, kāpēc tā ir, bet arī *T.S.* omammu negrib. Bērnus satraucot tas, ka ejot laukā nebūtu atbraukusi oma un nenozagtu viņus. *M.A.* liecināja ka pati nav dzirdējusi, ka *B.S.* dzinis prom vecvecākus, bet to stāstījis *B.S.*. Uz jautājumu, kā *M.A.* reaģē uz šādām situācijām, *M.A.* paskaidroja, ka nav bijusi klāt sarunā, *B.S.* ienācis un teicis, ka *izdzinis omu no mājām. M.A. jautājusi kā, B.S. atbildējis -„es skaitīju līdz desmit, tur ir durvis un ej." Uz jautājumu, kāpēc viņš tā darījis, B.S. atbildējis, ka viņš negribot, lai omamma pie viņa brauc.* Arī omamma ienākusi istabā, un lielā meita jautājusi, vai *B.S.* tiešām negrib, lai *omamma brauc ciemos, uz ko B.S. atbildējis ka negribot. M.A. liecināja, ka vecāmāte bija viņam draudējusi ar bērnunamu. Vienmēr vecvecāku apciemojums esot ar asarām. M.A.* liecināja, ka *T.S. M.D.* un *S.D.* nepiemin, bet *B.S.* piemin. *M.A.* liecināja: *arī vakar lasījām grāmatu un brālis sāka raudāt, apķēra mani un teica: „Mīļā mammīt, man ir bail, ka M.D. neuzvar".*Uz pieteicēja *M.D.* jautājumu, *kāpēc bērni sāka dzīt vecvecākus ārā tikai pēc iepriekšējās tiesas sēdes, kad Jums sākās nesaskaņas? Kā bērni to uzreiz varēja zināt*, lieciniece atbildēja: *nesaskaņas jau radās ātrāk. Brālim ir dusmas par to, ka omamma nepareizi apmeloja Ivetiņu. Bērni visu dzird, māja nav tik liela. Omamma Krīzes centrā bērniem stāstīja arī par tevi sliktu. Un bērni to atceras. Viņi nav tādi, ka viņi vienu dienu piedod, bet otru dienu atkal - nē. Es esmu māsiņai teikusi, ka viņa dzīvoja pie omas un viņai bija labi. Es neizvēlējos viņu, es vienkārši gribēju palīdzēt".* Lieciniece liecināja, ka bērnu māte *I.S.* neaicināja bērniem par krustvecākiem *M.A.* un *R.A.*, bet aicināja viņu meitas. Nelaimes gadījuma dēļ, kad *I.S.* draugs noslīka, kristības tika atceltas. Nākamajā reizē, kad bija noliktas kristības, *I.S.* vispār nevienu neaicināja, vienkārši tāpat bērniņus pakristīja. *M.A.* liecināja, ka bērni ir pieraduši pie lauku vides. Bērni tiek pieskatīti. Liecināja, ka pati *M.A.* ir mājās. Kopē ejot laukā, ejot grābt lapas. Tajās dienās, kad bērni ir mājās, tad mājās ir arī lielā māsa. Bērnu uzraudzība ir nodrošināta.Ir domāts par to, kur bērni ies skolā. Uz bērnudārzu. jau bijuši atnākuši no */vidusskola/* un no */pagastskola/*. Skola nodrošinot bezmaksas autobusu. Pagasta skola nodrošinot autobusu līdz pašam ceļgalam - atvest un aizvest. No mājām līdz ceļgalam ir pavisam neliels gabals, tas ir netālu. Bērnus *A.* ģimene mazgājot mājās vanniņā, tāpat kā savus pašu bērnus mazgājuši. Braucot arī uz pirti. Arī pie sevišķās aizbildnes *I.K.* braucot uz vannu. *A.* pašiem pirts pagaidām tikai ceļoties. Grūtības nesagādā tas, ka tualete ir pagalmā. Ja ir tumsa, mājās ir arī spainītis. Atbildot uz sevišķās aizbildnes jautājumu, *M.A.* liecināja, ka omamma teikusi , ka bērniem ir jādzer kaļķis. Ja nē, tad izkritīs un izpūs zobi tāpat kā Ivetai. Bērni histēriski izskrējuši ārā un teikuši, ka atpakaļ neies. Nav klausījuši arī *M.A.* pamudinājumam iet un runāt ar vecvecākiem, kuri atbraukuši. Bērni raudājuši un nav gājuši, saukuši lielo māsu līdzi.

Motīvu daļa

[16] Tiesa lietā konstatē šādus apstākļus:

[16.1] Bērnu *T.S.* un *B.S.* māte ir *I.S. (lietas 110. – 111.lapa).*

I.S. 2009.gada 19.maijā mirusi *(lietas 112.lapa).*

[16.2] *T.S.* un *B.S.* tēvs ir *M.S.*, personas kods */personas kods/ (lietas 110. – 111.lapa).*

M.S. deklarētās dzīves vietas adrese ir */adrese/ (skat. lietas 1.sējuma 66.lapa un 12.lapa)* .

[16.3] 2009.gada 8.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemts *M.S.* iesniegums ar lūgumu atņemt viņam bērnu *T.S.* un *B.S.* aprūpes tiesības (*lietas 1.sējuma 117.lapa).*

[16.4] 2009.gada 8.jūnijā, sarunā ar Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesas priekšsēdētāju *S.D.* un *M.D.* izteica piekrišanu kļūt par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildņiem *(lietas 115.lapa).*

[16.5] 2009.gada 10.jūnijā bērnu tēvs *M.S.* izsniedza pilnvaru Nr. 4291, ar kuru pilnvarojis S. *D.* un M. *D.* (..) pārstāvēt nepilngadīgo bērnu *T.S.* un *B.S.* intereses (..) ar visām tiesībām, kādas *M.S.* piešķirtas kā bērnu dabiskajam aizbildnim (..) *(lietas 1.sējuma 85.lapa)*

[16.6] 2009.gada 11.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesas priekšsēdētāja pieņēma vienpersonisku lēmumu Nr.1-6/11 pārtraukt aprūpes tiesības *M.S.* par bērniem *T.S.* un *B.S.* un ievietot bērnus *T.S.* un *B.S.* un *B.B.* sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai institūcijā*(lietas1.sējuma 94.-95.lapa)*..

Lēmumā norādīts, ka tas pieņemts 1) uz *M.S.* rakstīta iesnieguma pamata, kurā *M.S.* lūdz viņam atņemt aprūpes tiesības, jo nespēj parūpēties par bērniem un pēc iesnieguma uzrakstīšanas izdod pilnvaru *M.D.* par bērnu *T.S.* un *B.S.* aprūpi, par bērniem jau labprātīgi rūpējās vecmāmiņa *D.Z.*, un 2) uz vecmāmiņas *D.Z.* zvana pamata, jo notiek emocionāla vardarbība no pieaugušo puses, savstarpēji konfliktējot, pat iesaistot pašvaldības policiju, ko pieļauj bērnu tēvs, bērniem nav droša vide. Bērnu ievietošana sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai institūcijā nepieciešama arī tāpēc, ka bērni nesen kā zaudējuši savu māti.

[16.7] 2009.gada 11.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesas priekšsēdētāja sastādīja Sociālā gadījuma situācijas aprakstu Zantes Ģimenes krīzes centram par bērniem *T.S.* un *B.S. (lietas 1.sējuma 93.lapa)*.

Aprakstā norādīts, ka pēc mātes nāves *T.S.* dzīvo pie vecmāmiņas- mātes mātes, un *B.S.* tanī pat mājā otrajā stāvā pie mātes māsas *S.D.* ģimenes. *T.S.* ir tikpat kā izaugusi pie vecmāmiņas *D.Z.*, bet *B.S.* pie mammas. Šobrīd *B.S.* pie sevis bija *pievākuši* mammas māsas ģimene. Kā būtiskākā informācija par bērnu un ģimeni norādīts – Mirusi māte, *B.S.* tiek vainots mātes nāvē.

[16.8] 2009.gada 11.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesas priekšsēdētāja nosūtīja bērnus *T.S.* un *B.S.* un *B.B.* Sociālās rehabilitācijas saņemšanai institūcijā *(lietas 1.sējuma 91.lapa).*

[16.9] 2009.gada 15.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā reģistrēts vecāsmātes māsas *D.A.* iesniegums, kurā *D.A.* informē par 2009.gada 11.jūnija notikumiem bērnu vecmāmiņas un *D.* ģimenes dzīvesvietā *(lietas1.sējuma 89.-90.lapa).*

[16.10] 2009.gada 15.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā reģistrēts vecāsmātes *D.Z.* iesniegums, kurā vecmāmiņa informē par 2009.gada 11.jūnija notikumiem viņas un pieteicējas dzīvesvietā*(lietas 1.sējuma 86.lapa).*

[16.11] 2009.gada 17.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemts Liepājas pašvaldības policijas NLN kārtībnieces *I.M.* un jaunākā inspektora *A.M.* 2009.gada 16.jūnija paskaidrojumi par izsaukumu 2009.gada 11.jūnijā uz adresi */adrese/(lietas1.sējuma 72.- 73.lapa)*.

[16.12] 2009.gada 22.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemts bērnu mātes pilngadīgo dēlu *K.K.* un *F.K.* iesniegums, kurā viņi izsaka viedokli par aizbildņu kandidātiem un lūdz Bāriņtiesu izvērtēt situāciju, nevadīties pēc emocijām, kas ir būtiskas izšķiroša lēmuma pieņemšanā un ļaut *S.D.* un *M.D.* rūpēties par *T.S.* un *B.S.* nākotni*(lietas 1.sējuma 77.lapa).*

[16.13] 2009.gada 25.jūnijā Bāriņtiesā saņemts *M.S.* iesniegums par iesnieguma par aprūpes tiesību atņemšanu atsaukums *(lietas 1.sējuma 76.lapa.)*

[16.14] 2009.gada 25.jūnijā Bāriņtiesa pieņēma lēmumu Nr. 1/6/13, ar kuru nolēma atjaunot *M.S.* aprūpes tiesības bērniem *T.S.* un *B.S. (lietas 1.sējuma 66.lapa)* .

[16.15] 2009.gada 6.jūlijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemts no Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas pārsūtītais *D.Z.* un *H.Z.* iesniegums, kurā viņi lūdz palīdzību, informējot par faktiskajiem apstākļiem, un izsakot bažas par bērnu turpmāko likteni *(lietas1.sējuma 60.-62.lapa).*

[16.16] 2009.gada 6.jūlijā *M.S.* Bāriņtiesā iesniedzis iesniegumu, kurā no jauna lūdzis atņemt viņam aprūpes tiesības uz bērniem *T.S.* un *B.S. (lietas 1.sējuma 58.lapa)*.

[16.17] *M.S.* 2009.gada 9.jūlijā ir sastādījis iesniegumu par *S.D.* un *M.D.* 2009.gada 10.jūnijā izsniegtās pilnvaras ar reģistra Nr.4291 atsaukumu *(lietas 1.sējuma 56.lapa)* un

iesniegumu ar lūgumu nosūtīt *S.D.* un *M.D.* paziņojumu par pilnvaras atsaukumu *(lietas 1.sējuma 55.lapa).*

[16.18] 2009.gada 14.jūlijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemts *M.A.* un *R.A.* iesniegums, kurā *M.A.* un *R.A.* lūdz iecelt viņus par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildņiem *(lietas 1.sējuma 50.lapa).*

[16.19] 2009.gada 14.jūlijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemts Lažas pagasta Bāriņtiesas lēmums Nr.1-6/4, ar kuru atzīts, ka *R.A.* ir aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības, viņš atbilst aizbildņa pienākumu pildīšanai *(lietas 1.sējuma 51.lapa).*

[16.20] 2009.gada 15.jūlijā pabeigta 2009.gada 7.jūlijā iesāktā novērtēšana lietā Nr. 3-5/03 – 2009, un sastādīta riska novērtējuma anketa *(lietas 1.sējuma 45. – 47.lapa).*

[16.21] 2009.gada 15.jūlijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemts *K.K.* un *F.K.* iesniegums.

Iesniegumā norādīts, ka *K.K.* un *K.F.* uzzinājuši, ka viņu māsas un brāļa *T.S.* un *B.S.* tēvs atkārtoti atsacījies no bērnu aprūpes, tādēļ nolēmuši uzrakstīt kopēju iesniegumu, lai informētu par iespējamiem kandidātiem bērnu turpmāko interešu pārstāvniecībā *(lietas (lietas 1.sējuma 49.lapa)*.

[16.22] 2009.gada 28.jūlijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemts Liepājas pilsētas Bāriņtiesas 2009.gada 24.jūlija lēmums Nr.1-6/350 „Par *S.D.* un *M.D.* atbilstību aizbildņu pienākumu pildīšanai" *(lietas 40.-42.lapa)*.

[16.23] 2009.gada 28.jūlijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemts Liepājas pilsētas Bāriņtiesas 2009.gada 24.jūlija lēmums Nr.1-6/349 „Par *D.Z.* un *H.Z.* atbilstību aizbildņu pienākumu pildīšanai" *(lietas 42.-43.lapa).*

[16.24] 2009.gada 28.jūlijā ar Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesa pieņēma lēmumu Nr. 1-6/21 atņemt bērnu *T.S.* un *B.S.* aprūpes tiesības bērnu tēvam *M.S. (skat. lietas 12.lapa)*

[16.25] 2009.gada 28.jūlijā notika Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesas sēde, kurā piedaloties Bāriņtiesas priekšsēdētājais – sēdes vadītāji *S.H.*, bāriņtiesas locekļiem *M.L.* un *R.J.*, bāriņtiesas sēdes sekretārei *I.V.*, administratīvā procesa dalībniekiem *D.Z.* un *H.Z., S.D.* un *M.D., R.A.* un *M.A.*, izskatot lietu Nr. 5-1/01 – 2009 par *B.S.* un *T.S.* aizbildņa iecelšanu vienbalsīgi nolemts iecelt par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildni *R.A. (lietas 1.sējuma 35.-39.lapa un lietas 1.sējuma 12. – 13.lapa).*

Lēmums ir pamatots ar LR Civillikuma 222., 235., 239., 240., 241., 242., 243. pantiem un Bāriņtiesas likuma 26.panta pirmās daļas 1. un 2. punktu, 29.panta pirmo un ceturto daļu, 49.pantu, 54.panta pirmo daļu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 32.pantu un 35.panta pirmo daļu.

[17] Tiesa konstatē, ka ar Lēmumu par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildni ieceļot *R.A.*, Bāriņtiesa, faktiski, ir atteikusies apmierināt *S.D.* un *M.D.* iesniegumu, ar kuru pieteicēji lūdza iecelt viņus par bērnu aizbildņiem.

Tiesā iesniegtajā pieteikumā pieteicēji lūdz atcelt pieņemto Lēmumu, un uzdot Bāriņtiesai izdot pieteicējiem labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru viņi tiktu iecelti par bērnu aizbildņiem.

Judikatūrā atzīts, ka administratīvais akts, ar kuru iestāde atteikusi apmierināt pieteicēja prasījumu (konkrētajā gadījumā –par aizbildni iecēlusi nevis pieteicējus, bet citu personu) ir vērtējams kā lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas rezultāts, tas ir, priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet šī nelabvēlīgā administratīvā akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. No minētā izriet, ka prasījuma priekšmets konkrētajā lietā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana. Skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi (skat. arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 2.novembra sprieduma lietā SKA-415/2006 17.punktu).

[18] Kā atzīts tiesu praksē, lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu,

tiesai jāpārbauda, vai tiesību normas piešķirt personai tiesības prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Ievērojot, ka *S.D.* un *M.D.* pārsūdz Lēmumu, ar kuru par bērnu aizbildni iecelta cita persona, konstatējams, ka *S.D.* un *M.D.* par savu tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu uzskata Bāriņtiesas atteikumu iecelt viņus par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildņiem. No minētā izriet, ka *S.D.* un *M.D.* uzskata, ka viņam ir tiesības prasīt, lai Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesa ieceltu viņus par aizbildņiem.

Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī – APL) 31.panta otrajā daļā ir noteikts, ka pieteikumu, izņemot likumā noteiktos gadījumus, var iesniegt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir aizskartas vai var tikt aizskartas.

Personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārums (subjektīvās tiesības) pastāv, ja personai no tiesību normas izriet tiesība prasīt kaut ko no valsts pārvaldes iestādēm vai ir tiesības prasīt, lai valsts pārvaldes iestādes neiejauktos viņas tiesībās (*sal., piemēram, Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 15.marta lēmuma lietā Nr.SKA-148 12.punktu.*) Lai noskaidrotu, vai personai ir tiesības kaut ko prasīt, tas ir, subjektīvās tiesības, jānoskaidro, vai šādas tiesības izriet no kādas tiesību normas *(Administratīvo lietu departamenta 2005. gada 22. novembra sprieduma SKA-291 12. punkts; sal.: 2005. gada 15. marta lēmuma SKA-148 12. punkts, 2006. gada 8. augusta lēmuma SKA 402/2006 7. punkts).*

Aizbildnība pār nepilngadīgajiem, izņemot šā likuma 229.pantā minēto gadījumu, piekrīt vispirms viņu tuvākajiem radiniekiem, bet tam ir nepieciešams bāriņtiesas apstiprinājums. Par tuvākajiem nepilngadīgo radiniekiem uzskatāmi tie, kas, šiem nepilngadīgajiem mirstot, būtu viņu likumiskie mantinieki. Par aizbildņiem bāriņtiesa izrauga no vienādi tuviem radiniekiem piemērotākos, bet, ja tuvākie izrādītos nepiemēroti, tad tālākos (Civillikuma 235.pants). Ja starp nepilngadīgo radiniekiem neatrodas spējīgi vai arī ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, vai ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī ja nepilngadīgajiem nemaz nav radinieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus, un tai jārīkojas šajā ziņā pašai no sevis, tiklīdz tā dabū zināt, ka ir tādi pilnīgi bāriņi (Civillikuma 236. pants) .

Tādējādi, saskaņā ar minētajām tiesību normām, aizbildnība, izņemot Civillikuma 229. pantā minēto gadījumu, piekrīt vispirms nepilngadīgo bērnu tuvākajiem radiniekiem. No citu personu vidus bāriņtiesa nepilngadīgajiem var iecelt aizbildni vienīgi gadījumā, ja starp nepilngadīgo radiniekiem neatrodas spējīgi vai arī ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, vai ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī ja nepilngadīgajiem nemaz nav radinieku.

No minētajām tiesību normām izriet, ka subjektīvās tiesības prasīt iecelšanu par aizbildni ir vienīgi bērnu tuvākajiem radiniekiem vai mirušu vecāku izraudzītai personai. Tādējādi tiesības vērsties tiesā un pārsūdzēt lēmumu, ar kuru nepilngadīgajam ir iecelts aizbildnis, ir tiesības tikai nepilngadīgo tuvākajiem radiniekiem vai mirušu vecāku izraudzītai personai. Kā savā praksē atzinis arī Augstākās tiesas Senāts, tiesību normas neizceļ citas personu kategorijas, no kurām būtu izraugāms aizbildnis, līdz ar to citām personām nav šādu subjektīvo tiesību (*16.01.2007 gada 16.janvāra lēmums SKA-144[7]).*

Civillikuma 206. pants nosaka, ka par radniecību sauc divu vai vairāku personu starpā ar dzimšanu radušos attiecību. Kā konstatējams no lietas materiāliem (*lietas 1.sējuma 12. lapa, 35. – 39.lapa, 40.- 41.lapa, 2.sējuma 30.lapa u.c.) M.D.* ir bērnu mātes pusmāsas *S.D.* vīrs, nevis bērnu radinieks. Tā kā *M.D.* kā bērnu mirušās mātes pusmāsas laulātajam nav no likuma izrietošu objektīvo tiesību tikt ieceltam par bērnu aizbildni, kamēr nav atkrituši bērnu radinieki, un *M.D.* pieteikumā norādītie iebildumi pret Lēmumu pēc satura ir vērsti uz to, ka pienācīgi nav izvērtēts, vai bērnu citi radinieki un viņu laulātie nav piemērotāki aizbildņa amatam kā ieceltais aizbildnis, tiesa pamatojoties uz iepriekš norādītajām tiesību normām, atzīst, ka *M.D.* nav subjektīvo tiesību prasīt atcelt lēmumu, ar kuru par bērnu aizbildni iecelts bērnu radinieks, un prasīt labvēlīga administratīvā akta izdošanu – viņa iecelšanu par bērnu aizbildni.

Ņemot vērā iepriekš norādīto, tiesa atzīst, ka arī *S.D.* nav no likuma izrietošu tiesību prasīt, lai par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildni tiktu iecelts *M.D.*, kamēr nav atkrituši bērnu radinieki.

Lai noteiktu, vai ar Lēmumu ir aizskartas pieteikuma iesniedzēja *M.D.* tiesiskās intereses, ir jānoskaidro piemērojamās normas mērķis, proti, jānoskaidro, vai tiesību norma izdota ar mērķi attiecīgajā tiesiskajā situācijā aizsargāt noteiktas personas individuālo interesi.

Aizbildnības institūta jēga ir ietverta Civillikuma 252.pantā, proti, aizbildņi atvieto saviem aizbilstamajiem vecākus. Turklāt, sakarā ar to, ka nepilngadīgajam nav rīcības spējas, viņu visos tiesiskos darījumos, kā jau vecāku atvietotājs, atbilstoši Civillikuma 261. pantam pārstāv aizbildnis. Kā teikts Konvencijas par bērna tiesībām 18.panta pirmajā daļā, vecāki vai attiecīgajos gadījumos likumīgie aizbildņi ir galvenās personas, kas atbildīgas par bērna audzināšanu un attīstību. Nodrošināt, lai vislabāk tiktu aizsargātas bērna intereses, ir svarīgākais viņu rūpju objekts. Savukārt, kā norādīts spriedumā iepriekš, Civillikuma 235. panta pirmajā daļā noteikts, ka aizbildņi primāri izraugāmi no bērna tuvāko radinieku vidus. Civillikuma 245.pants noteic, ka aizbildņa amats ir sabiedrisks pienākums, no kura neviens nevar atteikties bez likumiska pamata. No minētās tiesību normas izriet, ka kļūt par aizbildni ir personas pienākums, nevis tiesības.

Tādējādi tiesību normas, kas regulē aizbildņa iecelšanu pamatā ir izdotas ar mērķi aizsargāt nepilngadīgā, kurš palicis bez vecāku aizgādības, intereses, kā arī šī nepilngadīgā tuvāko radinieku intereses nodrošināt bērna intereses *(sal. ar 2005. gada 22. novembra sprieduma SKA-291 13. punktu un 2005. gada 16. decembra sprieduma SKA-376 8.2. apakšpunktu par aizgādņa iecelšanu)*. Šo tiesību normu mērķis nav aizsargāt citu personu interesi būt par aizbildni un izrietoši – šo citu personu interesi, lai par aizbildni nebūtu citas personas. Līdz ar to pieteicēja *M.D.* interese, lai no aizbildņa amata tiktu atcelts *R.A.* un par *T.S.* un *B.S.* aizbildni tiktu iecelts viņš – *M.D.*, nav tiesiski aizsargāta. Tiesa nekonstatē arī tiesību normas, kuras *M.D.* ļautu tiesā prasīt pieteicēja *S.D.* kā bērnu radiniecei labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Ņemot vērā minēto, pamatojoties uz APL 282.panta 2.punktu tiesa saskata pamatu tiesvedības izbeigšanai šajā administratīvajā lietā daļā, kas ierosināta pēc *M.D.* iesniegtā pieteikuma par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu un daļā, kas ierosināta pēc *S.D.* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu attiecībā uz *M.D.* un *M.D.* iecelšanu par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildni.

[19] APL 32.panta otrajā daļā noteikts, ka katrs līdzpieteicējs procesā piedalās patstāvīgi. Saskaņā ar APL 32.panta ceturto daļu tiesas nolēmumu pieņem attiecībā uz katru līdzpieteicēju atsevišķi. (..) . Ņemot vērā minēto, tiesa izskata lietu pēc iesniegtā pieteikuma daļā, kas ierosināta pēc pieteicējas *S.D.* pieteikuma par viņas prasījumu atcelt Lēmumu un iecelt viņu – *S.D.* par aizbildni bērniem *T.S.* un *B.S.*

Vienlaikus, ņemot vērā to, ka *M.D.* ir pieteicējas *S.D.* dzīvesbiedrs un šīm personām kā laulātajiem ir kopēja ģimene, kopēja dzīvesvieta un kopēja saimniecība, pieteicējas kandidatūra, tiesas ieskatā ir vērtējama nesaraujamā saistībā ar *M.D.*

[20]Tiesa, izvērtējot pieteikumu, procesa dalībnieku sniegtos paskaidrojumus, institūciju sniegtos atzinumus un liecinieku liecības kopsakarā ar pārējiem lietā esošajiem pierādījumiem, secina, ka *S.D.* pieteikums izskatāmajā daļā *nav pamatots un ir noraidāms*.

[21] Saskaņā ar Civillikuma 222.pantu bez vecāku aizgādības palikušam bērnam ieceļams aizbildnis.

Atbilstoši Bāriņtiesu likuma 2.panta pirmajai daļai, bāriņtiesa ir novada vai republikas pilsētas pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādnības iestāde. Lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņem tās pašvaldības bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku dzīvesvieta (Bāriņtiesas likuma 54.panta pirmajā daļa). Atbilstoši šā likuma 17.panta 1.punktam, bāriņtiesa aizstāv bērna (..) personiskās un mantiskās intereses un tiesības. Bāriņtiesu likuma 26.panta pirmajā daļā noteikts, ka bāriņtiesa lemj par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu bērnam šajā likuma pantā noteiktajos gadījumos, tai skaitā, ja bērna vecāki miruši (..) (pirmās daļas 1.punkts) vai bērna vecākiem atņemtas bērna aprūpes (..) tiesības (pirmās daļas 2.punkts).

Tiesa atzīst, ka bērnu mātes *I.S.* nāve *(lietas 1.sējuma 112.lapa,* bērnu tēva *M.S.* iesniegums Bāriņtiesai par bērnu *T.S.* un *B.S.* aprūpes tiesību atņemšanu *(lietas 1.sējuma 117.lapa)* un bērnu aprūpes tiesību atņemšana viņam ar Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesai 2009.gada 28.jūlija lēmumu *(skat. lietas 1.sējuma 12.lapa),* ir bijis pamats Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesai uzsākt un turpināt administratīvo procesu lietā, un rezultātā pieņemt lēmumu par aizbildņa iecelšanu bērniem *T.S.* un *B.S.*

Minētais atbilst Lēmuma pamatojumā norādītajai atsaucei uz Bāriņtiesas likuma 26.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā un 54.panta pirmajā daļā ietvertajām tiesību normām.

[22] Bērnu tiesību aizsardzības likuma 35.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka aizbildņa iecelšanas kārtību un viņa pienākumus pret bērnu nosaka Civillikums, Bāriņtiesu likums, kā arī Bāriņtiesas darbības noteikumi. Kā izriet no spriedumā iepriekš norādītajām tiesību normām - Civillikuma 235.pantā un 236. panta, aizbildnība pār nepilngadīgajiem, izņemot šā likuma 229.pantā minēto gadījumu, piekrīt vispirms viņu tuvākajiem radiniekiem, bet tam ir nepieciešams bāriņtiesas apstiprinājums(..), savukārt, ja starp nepilngadīgo radiniekiem neatrodas spējīgi vai arī ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, vai ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī ja nepilngadīgajiem nemaz nav radinieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus (..).

LR Civillikuma 229.pantā noteikts, ka abiem vecākiem ir tiesība testamentā iecelt aizbildņus saviem bērniem – kā jau esošiem, tā arī gaidāmiem. (..). Noteikti un neapšaubāmi pierādītam tēva vai mātes nodomam iecelt par aizbildni saviem bērniem zināmas personas ir tāds pats spēks kā iecelšanai ar testamentu.

Civillikuma 240.pantā ir noteikts, ka visos tajos gadījumos, kad aizbildņa apstiprināšana vai iecelšana ir atkarīga no bāriņtiesas, tai jāraugās, lai apstiprināmajai vai ieceļamajai personai būtu šā pienākuma izpildīšanai vajadzīgās spējas un īpašības. Bāriņtiesu likuma 29.pants, nosakot bāriņtiesai iepriekšminēto aizbildņa izraudzīšanās pienākumu, paredz aizbildņa kandidāta vērtēšanas kritērijus (skat. Bāriņtiesu likuma 29.panta pirmo daļu) un obligāti iesniedzamos dokumentus (skat. Bāriņtiesu likuma 29.panta otro daļu), un nosaka, ka, ja persona, kura vēlas kļūt par aizbildni nedzīvo tās pašvaldības teritorijā, kura lemj par aizbildnības nodibināšanu, atzinumu par to, vai attiecīgajai personai ir aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības, sniedz attiecīgās personas dzīvesvietas bāriņtiesa (skat. Bāriņtiesu likuma 29.panta ceturto daļu).

Tādējādi bāriņtiesai, ievērojot tiesību normās paredzētos nosacījumus ir pienākums apstiprināt vai izraudzīties un iecelt bērnam aizbildni, t.i., personu, kurai saskaņā ar Civillikuma 245.pantu uztic veikt sabiedrisku pienākumu, bet faktiski, - uzticot atvietot bērnam vecākus. Tiek nodibinātas publiski tiesiskās attiecības starp pašvaldību un konkrēto personu, kura pilnvarota veikt šo sabiedrisko pienākumu.

[22.1] Pārbaudot LR Civillikuma 229.pantā minēto apstākļu pastāvēšanu, tiesa lietā nekonstatē, ka bērnu mirusī māte ar testamentu būtu iecēlusi bērniem aizbildņus. Tāpat, no lietas materiāliem nav konstatējams noteikts un neapšaubāmi pierādīts bērnu mātes nodoms iecelt par bērnu aizbildni kādu noteiktu personu.

Lai arī tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka bērnu mātes dzīves laikā bērni bieži bija pie vecmāmiņas *D.Z.* Liepājā, tiesa atzīst, ka bērnu periodiska atstāšana bērnu vecmāmiņas uzraudzībā bijusi objektīvu apstākļu vadīta bērnu mātes rīcība. Kā konstatējams no lietas materiāliem, bērnu māte strādājusi, daudz mācījusies, bērni bieži slimojuši. Vecāmāte ir pensionāre, un nepieciešamības gadījumā apstākļi nav lieguši viņai sniegt palīdzību meitai mazbērnu pieskatīšanā. Tiesas ieskatā fakts, ka bērni bieži tika atstāti pie vecāsmātes, pats par sevi neliecina par noteikti un neapšaubāmi pierādītu bērnu mirušās mātes nodomu iecelt par aizbildni saviem bērniem tieši bērnu vecomāti.

[22.2] Kā konstatēts faktisko apstākļu izklāstā, par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildņiem izteikuši vēlēšanos kļūt bērnu vecāmāte *D.Z.* ar vīru *H.Z.*, dzīvojoši Liepājā, bērnu mirušās mātes brālis *R.A.*, dzīvojošs Lažas pagastā un bērnu mirušas mātes pusmāsa *S.D.* ar vīru *M.D.*, dzīvojoši Liepājā.

Viņu kandidatūras par piemērotām aizbildņu pienākumu pildīšanai ar lēmumiem ir

atzinušas Liepājas pilsētas Bāriņtiesa (par *S.D.* un *M.D.*, par *D.Z. – H.Z.*) *(lietas 1.sējuma 40. – 44.lapa)* un Lažas pagasta bāriņtiesa (par *R.A.*) *(lietas 1.sējumua 51.lapa)* .

Līdz ar to tiesa konstatē, ka Bāriņtiesa ir izpildījusi pienākumu prasīt aizbildņu kandidātiem Bāriņtiesu likuma 29.panta ceturtajā daļā paredzētajā kārtībā izsniegtu tās bāriņtiesas atzinumu par personas atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai, kuras darbības teritorijā ir aizbildņa kandidāta dzīvesvieta.

[23] Tā kā konkrētajā gadījumā iesniegumu par aizbildņa iecelšanu iesniegušas vairākas personas, tad Bāriņtiesai bija jāizlemj kuru no personām iecelt ar bērnu aizbildni.

Saskaņā ar APL 65.panta trešo daļu, ja piemērojamā tiesību normā noteikts, ka administratīvais akts izdodams, bet nav noteikts tā konkrētais saturs, iestāde izdodot šo aktu, ievērojot piemērojamajā tiesību normā noteiktos ietvarus, un šajos ietvaros, pamatodamās uz lietderības apsvērumiem, nosaka administratīvā akta saturu.

No minētās tiesību normas izriet, ka, pastāvot iestādes rīcības brīvībai izlemt par administratīvā akta saturu, iestādei ir pienākums apsvērt administratīvā akta izdošanas lietderību.

APL 66.pantā, noteikts, ka apsverot administratīvā akta (..)satura lietderību, iestāde lemj: 1) par administratīvā akta nepieciešamību, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi; 2) par administratīvā akta piemērotību attiecīgā mērķa sasniegšanai; 3) par administratīvā akta vajadzību, tas ir, par to, vai šo mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kuri mazāk ierobežo administratīvā procesa dalībnieku tiesības vai tiesiskās intereses; 4)par administratīvā akta atbilstību, salīdzinot privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu un ņemot vērā, ka privātpersonas tiesību būtisku ierobežošanu var attaisnot tikai ievērojams sabiedrības ieguvums.

Tiesības apsvērt administratīvā akta saturu nozīmē to, ka iestāde ņem vērā katra atsevišķa gadījuma konkrētos apstākļus, lai saskaņā ar normatīvā akta mērķiem pieņemtu lietas apstākļiem atbilstošāko risinājumu.

Tādējādi, atzīstot Bāriņtiesas tiesības lemt par aizbildņa iecelšanu, tiesa konstatē no tiesību normām izrietošu pienākumu Bāriņtiesai apsvērt, kāda satura administratīvo aktu izdot jeb izvērtēt, kura no kandidatūrām ir piemērotākā bez vecāku gādības palikušo bērnu interešu aizsardzībai.

[24] Tiesa konstatē, ka Bāriņtiesa, lemjot par aizbildņa iecelšanu bērniem, ir secinājusi, ka bērnu labākajās interesēs, nodrošinot bērniem laimes, mīlestības un izpratnes atmosfēru, dzīvot drošā un sociāli labvēlīgā vidē spēs nodrošināt *R.A.* ģimene, jo viņi nav iesaistījušies *D.* ģimenes un vecvecāku konfliktos.

Lēmuma pamatojumā Bāriņtiesa ir ietvērusi informāciju par faktiem, kas norāda uz sekojošo:

[24.1] ka par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildņiem izteikušas vēlēšanos vairākas personas – bērnu vecāmāte ar vīru, bērnu mirušās mātes pusmāsa un viņas vīrs, un bērnu mirušās mātes brālis un viņa sieva;

[24.2] ka *D.* ģimene un bērnu vecāsmātes ģimene savstarpēji konfliktē, un ka bērni sakarā ar mātes zaudējumu un nesaskaņām starp *D.Z.* un *S.D.* ģimenēm ievietoti Zantes ģimenes krīzes centrā;

[24.3] ka *M.D.* sarunās ar psihologu jūtama trauksme, impulsivitāte, kas varētu būt saistīta ar konfliktiem un nesaprašanos ar citiem aizbildņa statusa kandidātiem.

[24.4] ka daudzos jautājumos pastāv pretrunas starp *D.* ģimenes sacīto un vecvecāku teikto;

[24.5] ka nevar objektīvi izvērtēt *S.D.* un *M.D.* motivāciju aizbildņa pienākumu pildīšanai;

[24.6] ka neviens no bērniem neizsaka vēlmi dzīvot pie *M.D.* un viņa ģimenes;

[24.7] ka *R.A.* ģimene nav iesaistījusies *D.* ģimenes un vecvecāku konfliktos, un ka šī apstākļa dēļ vecvecāki un bērnu juridiskais tēvs kā atbilstošāko kandidatūru aizbildņa pienākumu pildīšanai uzskata *R.A.*;

[24.8] ka bērnu mātei nav bijušas sevišķi labas attiecības ar *S.D.*, bet par brāli *R.A.* bērnu māte teikusi tikai labus vārdus;

[24.9] ka *S.D.* un *M.D.* meita pašreiz atrodas pusaudžu vecumā, kas prasa nedalītu, pastiprinātu uzmanību;

[24.10] ka bērnu vecmāmiņa pilnībā neizprot bērnu vecumposmu attīstības īpatnības;

[24.11] ka Liepājas pilsētas bāriņtiesa un Lažas pagasta Bāriņtiesa ir sniegušas atzinumus par visu aizbildņu kandidātu atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai.

No Lēmuma pamatojuma un Lēmumā izdarītā secinājuma tiesa konstatē, ka pārsūdzētā administratīvā akta satura izvēli noteicošais apstāklis bija konflikta esamība starp pieteicējas un bērnu vecvecāku ģimenēm un fakts, ka trešā persona *R.A.* šajos ģimeņu konfliktos nebija iesaistīts, bet izdodot administratīvo aktu, Bāriņtiesa noskaidrojusi arī tādus apstākļus kā pašu bērnu vēlmes un citu personu viedokli par bērniem piemērotāko aizbildni, kā arī atzinumus un speciālistu novērojumus.

[25] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmo daļu administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros.

Kā atzinis Augstākās tiesas Senāts, tiesas funkcija ir kontrolēt valsts pārvaldes darbības tiesiskumu, nevis valsts pārvaldes vietā izdarīt lietderības apsvērumus. Pretējā gadījumā tiesa faktiski funkcionāli iekļautos valsts pārvaldē, kļūstot par augstāku valsts pārvaldes iestādi. Tiesa var pārbaudīt, vai valsts pārvalde, izmantojot savu rīcības brīvību, rīkojās tiesiski, tas ir, to, vai iestāde izmantoja tai piešķirto rīcības brīvību, vai nepārsniedza rīcības brīvības robežas un vai rīcības brīvība tika izmantota pareizi (nepārkāpjot materiālās un procesuālās tiesību normas) *(sal. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2004.gada 26.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-179 12.punkts un 2004.gada 7.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-120 7.punkts, 2006.gada 21.marta sprieduma lietā SKA-57 7.punkts).* Konkrētajā gadījumā, kad iestāde, pieņemot Lēmumu par aizbildņa iecelšanu bērniem no vairākiem aizbildņu kandidātiem ir izvēlējusies iestādes ieskatā piemērotāko, tiesai jāvērtē, vai Bāriņtiesas lietderības apsvērumi tai piešķirtās rīcības brīvības ietvaros ir pareizi.

Tā kā no abiem pieteikuma iesniedzējiem tiesības pārsūdzēt Lēmumu tiesa atzinusi tikai pieteicējai *S.D.*, izskatot lietu tiesa pārbauda Bāriņtiesas veiktos lietderības apsvērumus attiecībā uz diviem aizbildņa kandidātiem – iecelto aizbildni *R.A.* un pieteicēju *S.D.*

[26] No Bāriņtiesu likuma normām, kopsakarā ar citiem bērnu tiesības reglamentējošiem normatīvajiem aktiem izriet, ka bāriņtiesu darbība un to izdotie administratīvie akti pēc savas būtības ir tādi, kas ir pieņemti pastāvot konkrētā brīdī konstatētajiem faktiem un to objektīvai ietekmei uz bērnu tanī laikā, kad šī situācija tiek izvērtēta. Laikam ejot un attālinoties no bāriņtiesas pieņemtā lēmuma, pastāv reāla iespēja arī izmainīties situācijai. Līdz ar to var būt situācija, ka tādi faktiskie apstākļi, kādi pastāvēja lēmuma pieņemšanas brīdī, vairs nepastāv laikā, kad lieta tiek izskatīta tiesā. Tomēr, tā kā ka tiesas uzdevums ir veikt kontroli pār konkrētu administratīvo aktu, kas izdots, pastāvot konkrētiem apstākļiem, tiesai, neatkarīgi no tā, kādi apstākļi pastāv šobrīd, ir jāpārbauda lēmums , vadoties no situācijas , kāda pastāvēja administratīvā akta izdošanas brīdī.

Tādējādi, pārbaudot Lēmuma tiesiskumu, tiesa pārbauda, vai Bāriņtiesa 2009.gada 28.jūlijā rīcības brīvības ietvaros, pastāvot konkrētajā brīdī esošajiem faktiskajiem apstākļiem, ir izdevusi atbilstošākā satura administratīvo aktu .

[27] APL 59.panta pirmajā daļā noteikts, ka pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu(..). Pārbaudot pārsūdzētā Lēmuma pamatojumu tiesa konstatē,

ka Bāriņtiesa administratīvā akta izdošanas procesā ir veikusi šādas darbības, iegūstot Lēmuma pieņemšanai nepieciešamo informāciju:

[27.1] No 2009.gada 8.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā iesniegtā bērnu juridiskā tēva *M.S.* iesnieguma ar lūgumu atņemt viņam bērnu *T.S.* un *B.S.* aprūpes tiesības, citstarp, ieguvusi informāciju, ka *M.S.* par bērnu aizbildņiem iesaka *S.D.* (turpmāk arī – *S.D.*) un *M.D.* (turpmāk arī – *M.D.*) *(lietas 1.sējuma 117.lapa).*

[27.2] Sarunājusies ar *M.S.*, par ko 2009.gada 8.jūlijā sastādīts Sarunas protokols *(lietas 1.sējuma 116. - 117.lapa).*

M.S. par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildņiem iesaka *S.D.* un *M.D. M.S.* uzskata, ka bērnus nevar dot aizbildnībā *D.Z.,* jo viņa nepiekopj tādas audzināšanas metodes, kādas nepieciešamas bērniem. Notiek bērnu šķirošana – meitenei atļauj visu, bet puisītim nē.

[27.3] Sarunājusies ar *S.D.* un *M.D.*, par ko 2009.gada 8.jūnijā sastādīts sarunas protokols*(lietas 1.sējuma 115.lapa).*

Sarunas laikā *S.D.* un *M.D.* izteica piekrišanu kļūt par bērnu *T.S.* un *B.S.* aizbildņiem *S.D.* un *M.D.* ir ar mieru visus mazos bērnus ņemt aizbildnībā, tikko tas būs iespējams. *S.D.* un *M.D.* paskaidrojuši, ka dzīves apstākļi atļauj, lai visiem bērniem būtu sava gulta un kur mācīties. Neuzskata, ka *D.Z.* var audzināt bērnus, jo dažkārt viņai esot neadekvāta uzvedība un neatbilst veselības stāvoklis. Pēc *M.D.* domām notiekot bērnu šķirošana un meitas *B.B.* un zēna *B.S.* audzināšana ar spēka pielietošanu. Neļauj dvīņiem savā starpā satikties.

[27.4] Sarunājusies ar *D.Z.* un *H.Z.*, par ko 2009.gada 8.jūnijā sastādīts sarunas protokols *(lietas 1.sējuma lietas 114.lapa) un* 2009. gada 10.jūnijā sastādīts sarunas protokols *(lietas 1.sējuma 98.lapa).*

2009.gada 8.jūnija sarunā vecvecāki paskaidrojuši, ka *B.S. atdots augšā,* jo *M.S.* (*M.S.*) atļāva. *H.Z.* saka, ka *B.S.* pats teicis, ka viņam esot aizliegts iet *lejā. H.Z.* neuzticoties savai meitai *S.D.* Vēlāk precizējis, ka meitai uzticoties, bet neuzticoties meitas vīram *M.D. M.D.* piektdienās arī iedzer, ko bērni necieš. Arī *D.Z.* un *H.Z.* tiekot dzīti ārā no *augšas* (..)*(lietas 1.sējuma lietas 114.lapa).*

2009. gada 10.jūnijā sarunas protokolā fiksēts vecvecāku norādītais, ka vecvecāki, domājot par to, kā tādā atmosfērā dzīvos bērni, meklē variantus, lai veiktu maiņu. Vecvecāki piekrīt bērnus šobrīd aizvest uz laukiem pie *A.* ģimenes Lažas pagastā *(lietas 1.sējuma 98.lapa).*

[27.5] ieguvusi informāciju no 2009.gada 10.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā iesniegtā *D.Z.* un *H.Z.* iesnieguma.

Iesniegumā norādīts, ka visi trīs bērni jau no mazotnes faktiski uzauga *Z.* aprūpē, jo līdz laulībām ar *M.S.* bērnu māte (..) neatlaidīgi mācījusies augstskolā un kursos. Pēc bērnu mātes nāves *M.S.* attieksme pret *Z.* esot krasi manījusies, jo bērnus viņš uzticējis nevis vecvecākiem, bet *D. D. B.B.* un *T.S.* ļāvuši uzturēties pie vecvecākiem, bet *B.S.* esot nonācis lejā paspēlēties tikai Bātiņtiesas priekšsēdētājas apmeklējuma dienā 2009.gada 8.jūnijā. Vecvecāki ir kategoriski pret *S.D.* un *M.D.*. iecelšanu par aizbildņiem vai līdzaizbildņiem, kā iemeslu minot to, ka tas varot izraisīt ļoti nopietnas sekas.

S.D. strādājot par aukli bērnudārzā. Alga esot neliela. Daudzkārt *S.D.* ir neiecietīga. Tas robežojies ar naidu per bērnu māti laikā, kad bērnu māte ar bērniem dzīves sarežģītajos posmos dzīvojusi pie vecvecākiem. Bērnu māte reiz bijusi pat spiesta meklēt pajumti citur. *S.D.* cieņu neizrādot arī pret saviem vecākiem. Izteiktu necieņu *Z.* izrādot *M.D. M.D.* jau aptuveni astoņus gadus nestrādā, viņam ir invaliditātes grupa. Nereti, sevišķi alkohola reibumā, ir ļoti agresīvs. Pēdējo desmit gadu laikā vairākkārt ir bijis policijas redzeslokā – avārija alkohola reibumā, šaudīšanās alkohola reibumā dzīvojamā telpā ar šaujamieroci. Aptuveni pirms diviem gadiem *M.D.* esot ilgstoši atradies policijas uzraudzībā *(lietas 1.sējuma 99.-100.lapa).*

[27.6] Sarunājusies ar *M.A.* un *R.A.*, par ko 2009. gada 10.jūnijā sastādīts sarunas protokols *(lietas 1.sējuma 97.lapa).*

Protokolā pierakstīta šāda satura saruna: *„puiku varētu māsai S.D., bet T.S. mātei. T.S. ir uzaugusi pie omes jau mātes I.S. dzīves laikā" R.A.- „Vairāk dresē B.S.". M.A. - „Dvīņus nešķir, bet viņi jau sen dzīvo atsevišķi. M.D. ir ass. (..) M.D. domā, ka būs nauda*

par bērniem, tāpēc arī plēšas par bērniem. Kamēr I.S. bija dzīva, tad nemaz palīdzību tā nepiedāvāja. Uzskatu, ka viņus M.D. un S.D. nemaz nevar uzturēt, jo ir S.D. alga tikai. Modrim ar Sarmīti nav arī izglītība atbilstoša (..). I.K. ir omas māsas meita, ar to arī var parunāt, jo tā tur viesojas bieži. Kā I.S. bērni bija slimi, tā viņi tika aizvesti pie omas. (..)". *M.A.* un *R.A.* sarunā iesaka, lai atved pie viņiem bērnus, kamēr pieaugušie nomierinās (..).

[27.7] Sarunājusies ar *I.K.*, par ko 2009.gada 10.jūnijā sastādīts sarunas protokols *(lietas 1.sējuma 96.lapa).*

I.K. uzskata, ka *D.* nevar audzināt bērnus, jo *M.D.* esot slikts raksturs, agresīvs un mīlot iedzert pa piektdienām. *D.* bērnus arī esot uzaudzinājusi vecmāmiņa. *D.* arī trūkstot līdzekļu, lai uzaudzinātu tik daudz bērnu. Nevarot audzināt tā bērnus, ja esot pieaugušo nesaskaņas. *D.* interese esot tikai par mantu un naudu. Veselības stāvoklis atļaujot vecvecākiem rūpēties par bērniem. Bērnu māte pati noteikti negribētu, lai bērni dzīvotu pie *M.D.*

[27.8] Sastādījusi 2009.gada 11.jūnijā Sociālā gadījuma situācijas aprakstu Zantes Ģimenes krīzes centram par bērniem *T.S.* un *B.S. (lietas 1.sējuma 93.lapa).*

Aprakstā norādīts, ka pēc mātes nāves *T.S.* dzīvo pie vecmāmiņas- mātes mātes, un *B.S.* tanī pat mājā otrajā stāvā pie mātes māsas *S.D.* ģimenes. *T.S.* ir tikpat kā izaugusi pie vecmāmiņas *D.Z.*, bet *B.S.* pie mammas. Šobrīd *B.S.* pie sevis bija *pievākuši* mammas māsas ģimene. Kā būtiskākā informācija par bērnu un ģimeni norādīts – Mirusi māte, *B.S.* tiek vainots mātes nāvē*(..)*.

[27.9] ieguvusi informāciju no 2009.gada 15.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemtā *D.A.* iesnieguma*(lietas1.sējuma 89.-90.lapa).*

D.A. iesnigumā informē, ka uzreiz pēc bērnu mātes bērēm *S.D. pievākusi* pie sevis *B.S.*, nelaižot viņu pat sarunāties un spēlēties ar *T.S.* un *B.B. D.Z. T.S.* audzinājusi gandrīz no dzimšanas, arī pārējie bērni ļoti bieži ir uzturējušies pie viņas, jo bērnu māte mācījusies augstskolā un strādājusi. *T.S.* un vecmāmiņa viena otru ļoti iemīlējušas. *D.A.* 2009.gada 11.jūnija vakarā ciemojusies pie māsas */adrese/*. Vakarā no pagalma raudādama ieskrējusi *T.S.*, sacīdama, ka *M.D.* gribējis viņu vest augšā pie sevis un nelaist pie vecmāmiņas. Pēc laika ieradušies divi pašvaldības policijas pārstāvji, un uzrādījuši pilnvaru, ar kuru *M.S.* it kā pilnvarojis *M.D.* rīkoties ar bērniem viņa vārdā – paņemt mazo *T.S.* un bez viņas piekrišanas aizvest no vecmāmiņas. *D.A.* raksta *„to mēs nevarējām pieļaut, jo T.S. bija ļoti uztraukta un nobijusies, likdama man apsēsties viņai blakus, lai es neļauj viņu paņemt, un lai es viņu aizstāvētu. Lielākā meitenīte B.B. (..) visu laiku klusēja , skatīdamās vienā punktā. Mēs bijām ļoti uztraukušās par bērnu psihi"*. *D.A.* informē, ka izsaukušas Bāriņtiesas darbinieci, kura nodarbojas ar bērnu lietu. *S.H.* drīz vien atbraukusi, Pašvaldības policijas darbinieki viņu sagaidījuši. Redzot kādā stāvoklī ir bērni, *S.H.* pieņēmusi lēmumu izolēt bērnus un nogādāt viņus Krīzes centrā. *M.D.* visu laiku izteicis *S.H.* draudus, draudot ar licences atņemšanu, pat līdz kriminālietai (..) *B.S.* mašīnā sūdzējies māsiņām, raudādams, ka viņam nevajadzējis iet augšā pie *M.D.* (..)

[27.10] ieguvusi informāciju no 2009.gada 15.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemtā bērnu vecāsmātes *D.Z.* iesnieguma*(lietas 1.sējuma 86.lapa).*

Iesniegumā vecmāmiņa informē, ka 2009.gada 11.jūnija pēcpusdienā bērni spēlējušies pagalmā, pēkšņi *M.D.* ar dusmām licis *T.S.* iet augšā pie viņa otrajā stāvā, kur jau kopš mātes bērām atrodas *B.S.*, kuru nelaiž lejā. *T.S.* ļoti nobijusies, sākusi raudāt, skrējusi pie vecmāmiņas. vecmāmiņa centusies *T.S.* ar *B.B.* nomierināt, augšā iet nav ļāvusi. *M.D.* paskaidrojusi, ka lieta nodota Bāriņtiesai. Tad *M.D.* izsaucis pašvaldības policiju. Policista pirmā frāze bijusi kādēļ neatdod tēvam bērnus. Klāt bijis arī *M.S.*- bērnu juridiskais tēvs nedaudz mēnešus, kurš it kā pilnvarojis *M.D.* kā bērnu audzinātāju.(..) Vecvecāki bijuši spiesti izsaukt Bāriņtiesas pārstāvi *S.H.*, kura ieradusies notikuma vietā un ar *D.Z.* lūgumu pieņēmusi lēmumu satrauktos bērnus izņemt no šīs vietas, ko arī izdarīja. *M.D.* Bāriņtiesas priekšsēdētājai draudējis ar lielām nepatikšanām tiesas darbiem. Vecāmāte norāda, ka šis atgadījums satraumējis bērnu psihi. Iesniegumā vecāmāte norādījusi – *„ (..) ja bērnus piešķirs manā aizbildniecībā, tad mainīšu dzīves vietu, lai nekas neatgādinātu šo uzbrukumu. Tas nav uzbrukums, bet traģēdija. Jo ar šo uzbrukumu tiek nodarīts morālais kaitējums kā bērniem, tā man"*

[27.11] Sarunājusies ar bērnu juridisko tēvu *M.S.*, 2009.gada 15.jūnijā sastādot sarunas protokolu *(lietas 1.sējuma 83.lapa)*.

Sarunas protokolā fiksēts, ka Bāriņtiesas priekšsēdētāja informē *M.S.* kurā krīžu centrā atrodas bērni, un izstāsta viņam *B.S.* sacīto, ka *M.D. ir teicis, ka jāsaka, ka ome kaujas un ka M.D. vaino B.S. pie savas mātes nāves. Protokolā fiksēts, ka M.S.* uzskata, ka *S.D.*un *M.D.* ir labākie aizbildņi bērniem. *M.S.* pastāsta, ka aizbraucis uz Liepāju, un *M.D.* gājis pieklauvēt pie *D.Z.* durvīm. Sīkāk stāstīt situāciju *M.S.* atteicies. Pieaugušie 2009.gada 11.jūnijā savā starpā neesot konfliktējuši.

[27.12] sarunājusies ar bērniem Zantes ģimenes krīžu centrā, par ko 2009.gada 16.jūnijā sastādīts sarunas protokols*(lietas 1.sējuma 81.lapa)*.

Protokolā norādīts, ka saruna notikusi ar Bāriņtiesas priekšsēdētāju *S.H.*, sarunā piedalījusies sociālā darbiniece *M.O.* Sarunas laikā runāts par to, kur bērni grib dzīvot un ar ko grib tikties. *B.S.* grib ciemos tēti *M.S.*, jo gribot samīļot, grib samīļot arī visus radus. *T.S.* un *B.B.* nav vēlēšanās tikties ar *M.S.* Uz jautājumu pie kā bērni grib dzīvot, *B.B.* atbild, ka pie omas un opa, *T.S.* – ka pie omas, *B.S.* – pie *M.D.*, jo ome esot slikta. *M.D.* onkulis esot licis teikt, ka ome kaujas. Ome dod pa ausīm, ja nemācās. *B.S.* pats ir licis, lai oma uzšauj pa ausīm, lai atceras burtu.

[27.13] Ieguvusi informāciju no 2009.gada 17.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemtā Liepājas pašvaldības policijas NLN kārtībnieces *I.M.* 2009.gada 16.jūnija paskaidrojuma *(lietas 1.sējuma 72.lapa)*.

Paskaidrojumā norādīts, ka 2009.gada 11.jūnijā pulksten 18.17 tika saņemts izsaukums uz */adrese/*, kur omīte neatdod tēvam bērnus. Ierodoties adresē kopā ar jaunāko inspektoru *A.M.* uz ielas *I.M.* un *A.M.* sagaidīja bērnu tēvs *M.S.* un pilnvarotā persona *M.D.* Dzīvoklī policijas darbiniekus ielaida bērnu omīte *D.Z.*, kura nevēlējās bērnus atdot tēvam *M.S.* Bērnu omītei *D.Z.* izskaidrots, ka nav nekāda tiesiska pamata bērnus neatdot tēvam. Kamēr veiktas pārrunas, kāda no personām piezvanījusi Durbes novada Bāriņtiesas priekšsēdētājai. Notikuma vietā netika konstatēts, ka bērni atradās veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos. Pēc ārējām pazīmēm (uzvedības, runas, kustību koordinācijas) netika konstatēts, ka bērnu tēvs *M.S.* un *M.D.* atrastos alkoholisko dzērienu iespaidā. Uz vietas arī netika konstatēts, ka no tēva un pilnvarotās personas *M.D.* puses būtu saskatāma emocionāla vardarbība. Ierodoties adresē Bāriņtiesas priekšsēdētāja vienpersoniski pieņēma lēmumu, izņemt bērnus no ģimenes, pamatojoties uz emocionālu vardarbību pret bērniem

[27.14] Ieguvusi informāciju no 2009.gada 17.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemtā Liepājas pašvaldības policijas NLN jaunākā inspektora *A.M.* 2009.gada 16.jūnija paskaidrojuma *(lietas 73.lapa)*.

Paskaidrojuma saturs ir identisks kārtībnieces *I.M.* 2009.gada 16.jūnija paskaidrojuma tekstam.

[27.15] Ieguvusi informāciju no 2009.gada 22.jūnijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā iesniegtā bērnu mātes pilngadīgo dēlu *K.K.* un *F.K.* iesnieguma*(lietas 1.sējuma 77.lapa) un no* 2009.gada 15.jūlijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā iesniegtā *K.K.* un *F.K.* iesnieguma *(lietas 1.sējuma 49.lapa)*.

2009.gada 22.jūnija iesniegumā *K.K.* un *F.K.* norāda, ka tad, kad ciemojušies */adrese/*, vislabāk bijis *S.D.* un *M.D.* ģimenē. *K.* uzskata, ka nav lietderīgi piešķirt aizbildnību gados veciem cilvēkiem, jo arī veselības stāvoklis ir ņemams vērā. Šiem cilvēkiem tuvākajā nākotnē ir vajadzīgas darba rokas, kas varētu veikt dažādus darbus viņu vietā, piemēram, apkopt, sanest malku, ogles u.tt. *T.S.* un *B.S.* ir pārāk mazi, lai uzņemtos tādu atbildību, jo viņiem pašiem ir vajadzīga aprūpe, gādība, sabiedrība, kā arī daudz kas cits, ko var sniegt aizbildņu ģimene. *S.D.* ir pietiekamas zināšanas bērnu audzināšanā, skološanā, kopšanā. Viņu ģimene ir materiāli neatkarīga, arī dzīvošanai ir piemēroti apstākļi. *H.Z.* ģimenē nav piemēroti apstākļi mazu bērnu audzināšanai, tajā bērni var īslaicīgi apciemot vectēvu un vecomāti, ko tiem nevar liegt. Liepājā bērniem ir iespējams iegūt normālu izglītību, kā arī attīstīties dažāda veida pulciņos, nodarbībās, dažāda veida aktivitātēs un attīstīt viņu intereses, jo pilsētā ir plašs spektrs ar piedāvātajām iespējām atbilstoši tām.

2009.gada 15.jūlija iesniegumā norādīts, ka *K.K.* un *F.K.* ir pret *I.K.* kandidatūru, jo, kad māte dzīvoja Aizputē, tas bija ļoti tuvu *I.K.* ģimenei, un mātes un *I.K.* starpā bija regulāri konflikti, kas izpaudās necenzētu vārdu apmaiņā, publiski solot izrēķināties, kā arī izsakot rupjas piezīmes par *K.K.* un *F.K.* kā bērniem. Nespējot izturēt šos apstākļus, bērnu māte pārcēlusies dzīvot uz Liepāju.

Par *S.D.* un *M.D. D.* ģimeni *K.K.* un *F.K.* nekādu iebildumu, jo viņi ir saticīga un izpalīdzīga ģimene, jo bieži esot atpūtušies kopā, vienmēr esot izpalīdzējuši gan ar apģērbu, gan ar darbiem, kas saistīti ar pārcelšanos (..). *K.K.* un *F.K.* ir pret *D.Z.* kandidatūru, jo viņai ir slikta veselība, nav pastāvīgas dzīvesvietas, jo dzīvesvietu */adrese/* viņi ir ielikuši internetā pārdošanai, un kur viņi dzīvošot turpmāk, neesot zināms. *D.Z.* ir smags raksturs, kas bieži pāriet agresijā, jo, kad *K.K.* un *F.K.* bijuši mazi, māte bieži uzticējusi viņus vecmāmiņai. Kad mātes nebija klāt, viņi audzināti ļoti cietsirdīgi. Vecmāmiņa par sliktu uzvedību likusi stāvēt stundām stūrī, nav devusi ēst, situsi *K.K.* un *F.K.* ar veļas mašīnas šļūteni.

R.A. ģimenes nodoms nebūtu slikts, bet viņu dzīves apstākļi neļauj izmitināt vairāk cilvēku, jo māja nav sagatavota, nav izremontēta, viņiem pašiem ir liela ģimene četri cilvēki, bet nav pastāvīgu ienākumu. Esot periodiski ienākumi, pārdodot kādu mājlopu no savas saimniecības, kā arī gadījuma darbi par minimālu samaksu. *R.A.* aizraujoties ar azartspēlēm, no kurām ir atkarīgs, kā rezultātā ģimenē bieži norisinās konflikti

[27.16] Sarunājusies ar *K.K.* un *F.K.*, par ko 2009.gada 22.jūnijā sastādīts sarunas protokols *(lietas 1.sējuma 78.lapa)*.

Sarunā *K.K.* paskaidrojis, ka braukuši ciemos pie māsas un brāļa reizes trīs, kopš viņi dzīvo ar *M.S. K.K.* paskaidrojis, ka visu bērnību pavadījuši pie vecmāmiņas. Tagad tur radi ir sagājuši *ragos*. Uzskata, ka vecmāmiņa nevar rūpēties par brāli un māsu, jo nevar parūpēties par sevi. Šobrīd *K.K.* pats nevar uzņemties atbildību par māsu un brāli, jo finansiāli nespēs nodrošināt. Paskaidrojis, ka *K.K.* un *F.K.* nodarbojoties ar sportu, braukājot uz ārzemēm. Tieši pēc bērēm brāļi viesojušies pie omas. Redzējuši, ka vecāmāte iesit *B.S.*, jo viņš dauzījās. *K.K.* dzirdējis, kā vecāmēte saka mazajiem, ka viņi ir vainīgi pie šīs nelaimes.

[27.17] Ieguvusi informāciju no 2009.gada 29.jūnijā Bāriņtiesā saņemtā *M.S.* iesnieguma*(lietas 1.sējuma 65.lapa)*.

Iesniegumā *M.S.* lūdz sniegt informāciju par bērnu *T.S.* un *B.S.* un *B.B.* veselības stāvokli, par pārdzīvoto emocionālo spriedzi. Lūdz pieņemt steidzamus mērus, lai *D.Z.* māsa *D.A.* un māsas vīrs *A.A.*, dēls *D.Z.* dēls un *S.D.* brālis netraucētu *M.S.* un *M.S.* bērniem dzīvot normālu dzīvi, par kuriem lemšot *M.S.* vai viņa pilnvarotie pārstāvji.

[27.18] Ieguvusi informāciju no izskatīšanai pārsūtītā 2009.gada 1.jūlijā Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijā saņemtā *D.Z.* un *H.Z.* iesnieguma *(lietas1.sējuma 60.-62.lapa)*

[27.19] Sarunājusies ar *M.S.*, par ko 2009.gada 6.jūlijā sastādīts sarunas protokols *(lietas1.sējuma 59.lapa)*.

Sarunas laikā *M.S. uz S.H. jautājumu - Vai paliek spēkā, ka bērni paliks Jūsu aprūpē,* atbildējis, ka *neapsolot*. Esot spiediens no visām pusēm. *K.Ž.* ar savu ģimeni un citi radi. Sarunā *M.S.* vairākkārt atkārto, ka nevarot izturēt ietekmi no radu puses, kā arī norāda, ka nevarēšot aprūpēt bērnus, jo trūkstot zināšanu par tik mazu bērnu audzināšanu.

[27.20] Ieguvusi informāciju no 2009.gada 6.jūlijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā iesniegtā *M.S.* iesnieguma.

Iesniegumā *M.S.* no jauna lūdzot viņam atņemt aprūpes tiesības uz bērniem *T.S.* un *B.S.*, norāda, ir apsvēris visus par un pret, un nonācis pie secinājuma, ka nespēs audzināt un aprūpēt bērnus. Nespēj izturēt visu radu ietekmi. Ar bērniem viņam neesot izveidojies ciešs kontakts. Pēc *M.S.* domām bērnus nevarot uzticēt ne *M.D.* ģimenei, ne *D.Z.* ģimenei, jo abas ir savstarpēji konfliktējošas puses, kuras abas cenšas viņu ietekmēt, un centīsies ietekmēt arī bērnus *(lietas 1.sējuma 58.lapa)*.

[27.21] Sarunājusies ar *D.Z.* un *H.Z.*, par ko 2009.gada 7. jūlijā sastādīts sarunas protokols*(lietas1.sējuma 57.lapa)*.

Sarunas laikā vecvecāki norāda, ka neiebilst pret to, ka bērnus *T.S.* un *B.S.* aizbildnībā ņem *R.A.*

[27.22] Ieguvusi informāciju par *M.S.* 2009.gada 9.jūlijā sastādīto iesniegumu par *S.D.* un *M.D.* 2009.gada 10.jūnijā izsniegtās pilnvaras ar reģistra Nr.4291 atsaukumu *(lietas 1.sējuma 56.lapa)* un iesniegumu ar lūgumu nosūtīt *S.D.* un *M.D.* paziņojumu par pilnvaras atsaukumu *(lietas 1.sējuma 55.lapa).*

[27.23] ieguvusi informāciju no 2009.gada 13.jūlijā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesā saņemtās Zantes Ģimenes krīzes centra 2009.gada 8.jūlija vēstules, ko parakstījuši Zantes ģimenes krīzes centra Sociālo gadījumu vadītāja *K.A.*, psihologs *Z.N.* un Zantes ģimenes krīzes centra direktore *A.Š.(lietas 1.sējuma 53.- 54.lapa)* .

Vēstulē, citstarp, norādīts, ka rehabilitācijas procesa laikā noskaidrojās, ka bērnus vēlas audzināt *T.S.* un *B.S.* juridiskais tēvs *M.S.*, kurš pēc Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesas sniegtās informācijas ir divas reizes atteicies audzināt bērnus. (..) Par bērnu audzināšanu interesi izrāda bērnu mātes māsas ģimene, īpaši *M.D.*, kurš bērnu rehabilitācijas sākuma posmā telefoniski sazinās ar Zantes ģimenes krīzes centra sociālo gadījumu vadītāju, lai skaidro ģimenes situāciju un ģimenes attiecības. *M.D.* runā par konfliktiem starp viņa ģimeni un bērnu omi, *M.D.* sievas māti *D.Z.* Pēc *M.D.* vārdiem bērnu ome ir vainīga pie pašreizējiem konfliktiem, tomēr nav skaidra pamatojuma kāpēc ome nevarētu rūpēties par bērniem, jo prettiesiskas darbības no omes puses nav novērotas, ka arī nav informācijas par omes neatbilstību bērnu audzināšanā. (..).Rehabilitācijas procesa laikā noskaidrojās, ka neviens no bērniem neizsaka vēlmi dzīvot pie *M.D.* un viņa ģimenes. (..) Par *T.S., B.S., B.B.* interesi un vēlmi audzināt ir izrādījusi bērnu ome - *D.Z.*, kura ir bērnu mammas mamma. Ome kopā ar opi brauc ciemos reizi nedēļā, bieži zvana. Bērni ir priecīgi, ka vecvecāki brauc ciemos. Bērni omi uztver kā pozitīvu un vairkākārt apliecina, ka vēlas dzīvot pie omes. Bērni priecājas par to, ka ome un opis brauc ciemos, ved daudz saldumus un kārumus, bērni raud, kad vecvecāki brauc prom. Uz aicinājumu nevest tik daudz saldumus un kārumus vecvecāki nereaģē.

Sarunu laikā ar sociālo gadījumu vadītāju noskaidrojies, ka bērnu vecmāmiņa daudzās situācijās ģimenes konfliktos vaino *M.D.*, apgalvojot, ka viņš ir visu konfliktu iniciators, tam nav pierādījumu. Nav informācijas, kas apliecinātu, ka *M.D.* ir veicis prettiesiskas darbības pret bērniem. Ome ļoti protestē pret to, ka bērniem ir jādzīvo pie juridiskā tēva, vecvecāki apgalvo, ka bērnus audzināšanu veiks nevis *M.S.*, bet *M.D.*, jo Mihails rīkojas *M.D.* interesēs. Vecvecāki nepieļauj iespēju, ka bērni varētu dzīvot pie *M.D.*. Rehabilitācijas procesa laikā bērni stāsta par to, ka ome ir stāstījusi, ka bērni tikai kādu laiciņu dzīvos pie *M.S.* un tad atkal pie omes. Bērni konsultācijās stāsta, ka ome mudinājusi viņus pie *M.S.* darīt blēņas, lai tiktu dzīvot pie omes uz Liepāju; *T.S.* apsola visu laiku raudat un *B.S.* -sist naglas visās vietās. Ome izrāda emocionālo piesaisti pret bērniem.

Zantes ģimenes krīzes centra informācijas vēstulē norādīts, ka rehabilitācijas procesā tika izmantotas dažādas metodes - nepabeigtie teikumi (NT). R. Žila tests, smilšu – spēļu terapija, novērojumi, intervijas, „Izjūtu koks", projektīvie zīmējumi.

Rehabilitācijas procesa laikā noskaidrots, ka *B.S.* ir vērojamas trauksmes sekas saistībā ar pēkšņo mātes zaudējumu. Uzrāda pēctraumas stresa sindromu – uzmācīgas domas, sajūtas un atmiņas par sāpinošiem pagātnes notikumiem, bailes, murgi. (..) Konsultāciju laikā *B.S.* stāsta, ka dažreiz ir tik smagi, ka nezin ko darīt, tad sēž stūrī. Vienīgais tuvākais cilvēks, kas var palīdzēt, ir *B.B. B.B.* norāda, ka uztraucas par *B.S.* pašnāvnieciskajām domām, jo viņš izteicis vēlmi izlēkt pa logu – nosisties, lai būtu kopā ar mammu. *B.S.* uzrāda emocionālo piesaisti pret *B.B.* (..) Izsaka vēlmi, ka dzīvos pie omes. (..).

Rehabilitācijas procesa laikā noskaidrojies, ka *T.S.* ir vērojams, ka pēkšņais mātes zaudējums ir izraisījis trauksmi, bailes, nedrošības un neaizsargātības izjūtu, *T.S.* NT — „es "uztraucos, ka mamma nomirst.", „mammai vajadzētu mani mīlēt.". Zīmējumā attēlo māju, kuru visapkārt ieskauj liels žogs — atspoguļojot savu tieksmi pēc drošības, aizsardzības. *T.S.* atklāti izsaka vēlmi dzīvot pie omes. (..) . Uz jautājumiem, kas attēlo emocionālo piesaisti, *T.S.* uzrāda omi, ar kuru saista drošības sajūtu, paļaušanos. *T.S.* vērojama augsta sasnieguma motivācija. *T.S.* ar lepnumu parāda, ka māk lasīt, rakstīt (..).

Konsultāciju laikā *T.S.* stāsta par to, ka mamma ir nositusies, ka mašīna ir bijusi grāvī, jo viņa esot to redzējusi, mamma esot bijusi piedzērusies, bijušas 1.7 promiles. Uz jautājumu: *,,kas ir promiles?" T.S.* atbild: *,,es nezinu". T.S.* stāsta, ka šīs lietas ir stāstījusi oma. Bērni ļoti daudz stāsta par māju Durbē, par dzīvokli Durbē, par māju Liepājā, par mašīnām, par mantojumiem utt. Bērni ir informēti par īpašuma jautājumiem un par to, kas kuram it kā pienākas. Uz jautājumu: *,,kas Jums to stāstīja?",* viņi atbild: *,,Ome, jo viņa mums vienmēr pastāsta."* Rodas aizdomas, ka omei ir daļēja izpratne par bērnu vecumposmiem un vajadzībām atbilstoši vecumposmam(..).

[27.24] Ieguvusi Lažas pagasta Bāriņtiesas 2009.gada 14.jūlija lēmumu Nr.1-6/4 *(lietas 1.sējuma 51.lapa).*

Lēmumā atzīts, ka *R.A.* ir aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības, viņš atbilst aizbildņa pienākumu pildīšanai.

[27.25] Ieguvusi informāciju, veicot riska novērtēšanu *(lietas 1.sējuma 45. – 46.lapas).*

Riska novērtējuma anketa satur informāciju, ka 2009.gada 15.jūlijā pabeigta 2009.gada 7.jūlijā iesāktā novērtēšana lietā Nr. 3-5/03 – 2009, un sastādīta riska novērtējuma anketa *M.S.* un bērniem. Riska novērtēšanu veica bāriņtiesas priekšsēdētāja, piedaloties sociālai darbiniecei darbam ģimenēm ar bērniem un divas bāriņtiesas locekles.

Bērna raksturojums - riska līmeņa un resursu analīzes kopsavilkums – vienīgais augstais bērnu raksturojuma riska faktors ir pats bērnu vecums, t.i., pieci gadi. Rūpes par bērniem līdz šim uzņēmās bērnu māte un ome, tādēļ arī tikai trīs riska faktoriem ir zemi riska līmeņi. Riski neliecina par bērnu nepieciešamību šķirt no ģimenes – no tēva. Bērnu faktiskajā dzīvesvietā nodrošināt psihologa pakalpojumus. (..).

[27.26] Veikusi pārrunas ar *D.E.* Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesas sēde 2009.gada 16.jūlijā.

Sarunā, kurā notika, kurā piedalījās Bāriņtiesas priekšsēdētāja un Bāriņtiesas locekle Maruta Lūsēna *D.E.* stāstījusi par bērnu mātes attiecībām ar pārējiem radiem. Ar pusmāsu *S.D.* attiecības nebija sevišķi labas, jo visas tikšanās beidzās ar konfliktiem. Visi dzīves uzskati pavisam savādāki nekā bērnu mātei. *S.D.* pirmajā vietā esot tikai materiālās intereses, bet bērnu mātei svarīgas esot bijušas citas intereses, piemēram, izglītība. Ļoti labas atsauksmes bērnu māte esot izteikusi par savu audžutēvu *H.Z.* un savu māti *D.Z.*. Nelaiķe *I.S.* esot bijusi pateicīga, jo māte palīdzējusi audzināt viņas bērnus, bet īsti ar māti arī nav satikusi, konfliktējusi. Par brāli *R.A.* bērnu māte ir teikusi tikai labus vārdus. Dažreiz ir braukusi ar bērniem ciemoties pie brāļa. *I.S.* labi sapratusies ar brāli *R.A. (lietas 1.sējuma 44.lapa).*

[27.27] Ieguvusi Liepājas pilsētas Bāriņtiesas 2009.gada 24.jūlija lēmumu Nr.1-6/350 „Par *S.D.* un *M.D.* atbilstību aizbildņu pienākumu pildīšanai" *(lietas1.sējuma 40.-42.lapa).*

Ar lēmumu *S.D.* un *M.D.* atzīti par atbilstošiem aizbildņu pienākumu pildīšanai.

[27.28] Ieguvusi Liepājas pilsētas Bāriņtiesas 2009.gada 24.jūlija lēmumu Nr.1-6/349 „Par *D.Z.* un *H.Z.* atbilstību aizbildņu pienākumu pildīšanai" *(lietas1.sējuma 42.-43.lapa).*

Ar lēmumu *D.Z.* un *H.Z.* atzīti par atbilstošiem aizbildņu pienākumu pildīšanai.

[27.29] Ieguvusi informāciju no Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesas sēdē 2009.gada 28.jūlijā sniegtajiem *S.D. M.D., D.Z., H.Z., R.A., M.A.* sniegtajiem paskaidrojumiem *(lietas 1.sējuma 35.-39.lapa).*

[27.29.1] *S.D.* Bāriņtiesas sēdē paskaidroja, ka *S.D.* paskaidroja, ka ir *I.S.* pusmāsa un, ka dzīvo vienā mājā kopā ar māti un tēvu. *D.* ģimenē aug divas meitas vecākai meitai *K.D.* ir 21 gads un jaunākā meita pabeidza 7 klasi. *S.D.* ir pieradusi pie bērniem, jo strādā bērnudārzā. *S.D.* nav galvenais mantiskais, jo mīl bērnus un grib, lai bērniem ir labi. Ar māsu *S.D.* nekad nav konfliktējusi, attiecības bija ļoti labas. Kopīgi brauca uz Rīgu un piknikos. *I.S. S.D.* ir daudz palīdzējusi. Bija gadījums, kad *M.D.* aizveda bērnu pie ārsta un pusotru stundu nosēdēja rindā ar slimu bērnu, vēlāk atbrauca *I.S.* un visu nokārtoja. *S.D.* norādīja, ka ja attiecības būtu bijušas sliktas *I.S.* to nebūtu darījusi. Dzimšanas dienas un Jaungadus *D.* svinēja kopā ar māsu. Māsa gandrīz katru sestdienu, svētdienu brauca pie

vecākiem un reizē arī apciemoja *D.* *D.* jaunākajai meitai ir labs kontakts ar bērniem. *D.* bērnus ir iemīļojuši un nebūs problēmas audzināt savus un *I.S.* bērnus.

Uz bāriņtiesas jautājumu vai *D.Z.* neiemācīja *T.S.* lasīt *S.D.* paskaidroja, ka *D.Z.* un *I.S.* to iemācīja. *D.Z.* bieži slimo un viņai bieži ir garastāvokļa maiņa. *D.* ģimenē bērniem mācīties palīdzēs meita. *S.D.* uzskata, ka *D.* ir labākie kandidāti, jo *D.* ir visas komunikācijas, tuvu skola, lielākas iespējas apmeklēt dažādus pulciņus. Vecvecāki grib *D.* pastumt malā un nomelnot un tagad *S.D.* neesot nekas saviem vecākiem. *S.D.* paskaidro, ka *D.* ir ļoti labas attiecības un, ka *M.D.* nav pacēlis roku per viņu, ir tikai pagrūstījušies, bet *S.D.* pati bija vainīga. Attiecībā uz alkohola lietošanu *D.* ģimenē *S.D.* norāda, ka *cieņas pēc* viņa iedzer kādu glāzīti. Attiecībā uz *D.* sadarbību ar skolu *S.D.* paskaidroja, ka skolā notiek kopīgās sapulces pēc kurām parasti ir klases sapulces. Var tikties ar skolotājiem ik pēc 3 mēnešiem individuāli, ja interesē kāda stunda var piedalīties arī stundā. *S.D.* iet uz vecāku sapulcēm arī *M.D.* ir bijis uz sapulcēm. *D.* meitai pēdējā pusgadā ir ļoti labas sekmes, pirms tam bija sliktākas, jo lasīšana sagādā grūtības, vidējo atzīmi *S.D.* neatceras, bet bija arī četrinieki un piecnieki, savukārt vecākā meita vēl mācās */universitāte/*, bet ir pārgājusi uz neklātieni, jo grib strādāt.

[27.29.2] *M.D.* paskaidroja, ka ir pusi dienas mājās un var aizvest bērnus uz treniņiem. Ir palīdzējis *I.S.* pārvest iedzīvi un palīdzēja izdevīgi samainīt dzīvokļus Liepājā. Ar vecvecākiem pašreiz nav nekādas attiecības „Labdien un viss". *D.* neliegs bērniem tikties ar vecvecākiem. *M.D.* nav nekādas materiālās intereses, viņš vēlas dēlu, jo dēla viņam nav. Sieva gribēja trešo bērnu, *bet, ja iznāks meita ko tad?* Tas nekas, ka būs trešā meita. Pirms *I.S.* nāves ar bērnu vecvecākiem problēmu nebija, ir tikai tagad. Ja no vecvecāku puses situācija būs normāla, tad problēmu nebūs. *D.Z.* pat neatnāca pie *D.* meitas uz izlaidumu Liepājā, bet uz Aizputi pērk puķes un kūkas. *M.D.* centīsies izvairīties no konfliktiem un ir ar mieru bērnus adoptēt. *D.* bērniem var visu nodrošināt un audzinās kā savus bērnus. Vecvecāki logā iekarinājuši raganu, *M.D.* uzskata, ka tas nav normāli. *M.D.* būtu labākais aizbildņa kandidāts par pārējiem, jo *R.A.* nebūs laika, jo bieži iet medībās, kā arī ietekmēs tas, ka *A.* dzīvo laukos, kur nav komunikāciju, ir jāmazgājas pirtī un skola ir tālu, savukārt vecvecāki nepameklē pasākumus. Bet *D.* visur brauc gan uz Rīgu, gan Ventspili un var bērniem palīdzēt mācībās un paskaidrot. *M.D.* norāda, ka neesot licis *B.S.* teikt, ka ome *B.S.* sit. *D.* sirdsapziņa neļauj runāt tādas lietas. Pie *I.S.* Durbē *D.* ir bijuši kādas 10 reizes. Arī meita *K.D.* brauca ciemos pie *B.B.* Lielā meita palīdzēja *I.S.* rīkoties ar datoru. Attiecībā uz alkohola lietošanu paskaidroja, ka iedzer kādu glāzīti piektdienās, bet ne katru piektdienu. Svētkus arī atliek un svin piektdienā. *M.D.* piebilda, ka laikam uz pēdējo vecāku sapulci nebija. *K.D.* bija problēmas ar lasīšanu tāpēc griezās pie psihologa, kurš teica, ka nevajag tramdīt, gan pats atnākšot vaļā. *K.D.* sešus gadus nodarbojās ar mākslas vingrošanu, līdz ārsts aizliedza veselības dēļ. Šobrīd *K.D.* nodarbojas ar Kikboksu. Problēmas ar meitu *D.* bijušas sliktu draugu iespaidā, no kuriem var dabūt blusas un utis. Attiecībā uz ienākumiem *M.D.* paskaidroja, ka mājās naudu nedala. Mājās ir vieta, kur stāv nauda un kam vajag tas paņem. *M.D.* ir nekustamie īpašumi, vairākas mašīnas, kuras var pārdot. *M.D.* ir līdzīpašnieks telefonveikalam.

[27.29.3] *D.Z.* paskaidroja, ka bērnus pazīst no dzimšanas un rūpējās par viņiem, veda pie ārsta, jo viņiem ir viens ģimenes ārsts.

Uzskata, ka ir labākie aizbildņa kandidāti, jo *D.Z.* visu laiku bija kopā ar bērniem. Bez bērniem nekur nav bijusi, un bērnus vienus arī nekur nav atstājuši. *Z.* alkoholu nelieto un visur brauc kopā. Ar dēlu *R.A.* notiek kontaktēšanās cauru gadu. Arī bērnus maziņus *D.Z.* ņēma līdzi pie *R.A.*

D.Z. paskaidro, ka *M.D.* vairāk interesē manta nevis bērni. *S.D.* teica, ka par bērniem dabūs Ls 160. *M.D.* nav nācis pie bērniem par krusttēvu, jo nesaprata kāpēc jāpērk bērniem drēbes, bet *R.A.* negāja par krusttēvu, jo viņam jau ir divi krustbērni un līdz ar to bērni palika bez krustvecākiem.

Uz jautājumu vai *Z.* ir domstarpības ar *D., D.Z.* paskaidroja, ka *M.D.* ir plēsīgāks par aitu, ies kaut pāri līķiem un savu panāks.

D.Z. uzskata, ka *D.* būtu slikti aizbildņi, jo pašu bērniem neiet uz vecāku sapulcēm skolā, viņu vietā gāja *I.S.* *I.S.* izpestīja arī *D.* meitu *K.D.*, kad viņai bija nepatikšanas,

nonākot nepareizā kompānijā, *K.D.* smēķēja un ošņāja. *I.S.* arī pie ārsta palīdzēja *K.D.*, jo *S.D.* bija darbā. *K.D.* grūti iet mācībās, mācās */vidusskola/*.

Attiecības ar *D.* visu laiku bija labas, bet kad *I.S.* nomira sākās problēmas. *K.D.* pat tika aizliegts nākt pie *Z.* Vecākā meita pašreiz ir pārtraukusi mācības */universitāte/*. Arī *M.D.* nekur nestrādā, ir neoficiāli biznesi. *R.A.* ģimenē ir labāk. Vienmēr ir cilvēcīgi, kad aizbrauc ciemos vienmēr ar kaut ko pacienā, lai arī tās nav greznas kūkas.

D.Z. paskaidro, ka *I.S.* nevienu reizi nekur nav braukusi kopā ar *S.D.*, arī ciemos nebrauca arī attiecības viņām nebija tuvas. *I.S.* gribēja kāpt kalnā, strādāt, bet *S.D.* pirkt kūkas nevis kāpt kalnā.

Bērnībā *I.S.* ar *R.A.* attiecības vienmēr bijušas labākas. *D.Z.* arī nezin to, ka *M.D.* palīdzēja *I.S.* pārvākties, jo zinot, ka klasesbiedrs palīdzēja.

D.Z. grib iet uz Aizputi dzīvot, lai būtu tuvāk *R.A.*, bet māju pārdot nav viegli. *D.Z.*, bez savas klātbūtnes neļautu tikties ar bērniem *M.D.*, jo viņš ir neprognozējam un bērniem var izdarīt kaut ko sliktu.
D.Z. logā nav ragana, bet vectēva bilde.

Stāstot par attiecības ar *D. D.Z.* paskaidroja, ka sākumā attiecības bija ļoti trakas, *M.D.* palaida rokas. Strādājot pastā bija pistole ar kuru sievai sita pa galvu, bērni blāva. Pēc pasta mašīnas sasišanas *M.D.* pierāvies, kad salauza roku un kāju (tāpēc tagad ir invalīds). Tas viss notika dzērumā. *M.D.* pielauzis *S.D.* dzert līdzi piektdienās. Meita nenāk pēc palīdzības.

Z. bērniem neko nav teikuši par avāriju, to teica *B.B.*, jo viņa bija Durbē un redzēja, ka mamma dzer un strīdas ar *M.S.*.

D.Z. veselība ir tāda, ka jāraud, bet vai varot tā ka aizbildina ir *Z.*, bet, ja *Z.* netiks galā tad lai aizbildnību pārņem *R.A.*

Pie *R.A. Z.* brauca gandrīz katru sestdienu un svētdienu. Var viens otram palīdzēt. *T.S.* mācās labāk par *K.D.* Ja *Z.* iecels par aizbildņiem viņi ir gatavi tūlīt braukt pakaļ bērniem.

[27.29.4] *H.Z.* paskaidroja, ka *I.S.* bija pusotrs gads, kad *H.Z.* sāka viņu audzināt.

[27.29.5] *R.A.* paskaidroja, ka *A.* ir personīga divstāvu māja ar piecām istabām, tātad katram bērnam būs iespēja dzīvot savā istabā. Pašu meitas *S.A.* un *V.A.* ir lielas un varēs palīdzēt audzināt *T.S.* un *B.S.*. Vecākā meita *S.A.* mācīsies Liepājā un dzīvos Grobiņā, bet jaunākā meita mācās */vidusskola/*. Abas *A.* meitas bērnus pieņems, arī abi bērni ļoti mīl vecāko meitu ir izveidojies ļoti labs kontakts.

Nevienam radiniekam nebūs liegta tikšanās ar bērniem *A.* mājā, arī *M.S.* varēs braukt ciemos.

R.A. bieži tikās ar māsu un viņas bērniem, vismaz vienu reizi mēnesī *I.S.* ar bērniem brauca ciemos pie *A. B.B.* bija arī viena bija palikusi pie *A.* padzīvot, dvīņi nebija palikuši vieni, jo bija vēl maziņi. Ja nolems *A.* par labu *R.A.* ir gatavs kaut vai pa nakti braukt pakaļ bērniem uz krīzes centru.

[27.29.6] *M.A.* paskaidroja, ka *A.* ir abus bērnus iepazinuši un, ka *A.* mājās ir miers. *M.A.* grib, lai bērni aug *A.* ģimenē, jo *A.* ģimenē nav konfliktu. *S.D.* un *M.D.* ir liela interese par mantu un lielā mīlestība pret bērniem radusies tikai tagad. Ar *D.Z.* un *H.Z. A.* konfliktu nav. *A.* ir ar mieru adoptēt abus bērnus, ja izveidotos tādi apstākļi. *A.* sazvanās ar bērnu māsu, kas atrodas Jēkabpilī pie tēva un ir gatavi braukt ciemos.

[28] Pārbaudot Lēmuma faktisko pamatojumu, tiesa, citstarp, ņem vērā APL noteikto – ka pierādījumi administratīvajā lietā ir ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti administratīvā procesa dalībnieku prasījumi un iebildumi, kā arī ziņas par citiem faktiem, kuriem ir nozīme lietā (APL 149.pants); APL 150.panta pirmajā daļā noteikto, ka iestādei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu iebildumu pamatojumu; APL 161.panta pirmajā daļā noteikto, ka administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi; APL 162.panta piektajā daļā noteikto, ka nevar būt par pierādījumu liecinieka liecības, kas pamatotas uz ziņām, kuru avots nav zināms, vai uz citu personu sniegtajām ziņām, ja šī personas nav

nopratinātas; APL235.panta otrajā daļā noteikto, ka pret rakstveida pierādījumu patiesīgumu nevar iebilst persona, kura pati to parakstījusi. Šī persona var apstrīdēt šādu pierādījumu, ja paraksts dots vardarbības, draudu vai viltus ietekmē; 154.pantā noteikto, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatojas uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, kā arī vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem (APL 154.panta pirmā daļa); nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu (APL 154.panta otrā daļa).

[28.1] Lietā nav strīda par to, ka bērni *T.S.* un *B.S.* pēc viņu mātes nāves dzīvoja */adrese/*, tas ir, mājā, kurā dzīvo pieteicēja *S.D.* ar ģimeni (mājas otrajā stāvā) un vecmāmiņa *D.Z.* ar vīru *H.Z.* (mājas pirmajā stāvā). *B.S.* kopš mātes bērēm dzīvojis pie pieteicējas ģimenes mājas otrajā stāvā, bet *T.S.* – pie vecāsmātes, mājas pirmajā stāvā.

Minētais izriet no *S.D.* un *M.D.* tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, bāriņtiesas sarunu protokolos, vecvecāku iesniegumos Bāriņtiesai un Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai norādītā, kā arī no vecvecāku sniegtajām liecībām tiesas sēdē.

[28.2] Lietā nav strīda arī par faktu, ka bērni *T.S.* un *B.S.* 2009.gada 11.jūnijā ievietoti Zantes ģimenes krīzes centrā. Lēmumā norādīts, ka bērni Krīzes centrā tika ievietoti sakarā ar mātes zaudējumu un radinieku nesaskaņām starp *D.Z.* un *S.D.* ģimenēm bērnu turpmākās aprūpes veikšanā, nenodrošinot bērniem drošu vidi.

Notikuma, kuru dēļ bērni Krīzes centrā ievietoti, izklāstu satur bērnu vecāsmātes un bērnu vecāsmātes māsas *D.A.* iesniegumi Bāriņtiesai *(lietas 1.sējuma 86.; 89. – 90.lapa). D.A.* iesniegumā norādītos faktus apstiprina *D.Z.* iesniegumā Bāriņtiesai norādītais *(lietas 1.sējuma 86.lapa). Kā izriet nominētajiem iesniegumiem, pieteicējas ģimenes un vecvecāku konflikts par bērnu turpmāko dzīvesvietu 2009.gada 11.jūnijā tiek risināts ar policijas iestāžu starpniecību.* Faktu, ka konflikta risināšanā tika iesaistīta policija, un pēc bērnu radinieku izsaukuma ieradās un iesaistījās arī Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesa, apliecina arī Pašvaldības policijas darbinieku *I.M.* un *A.M.* paskaidrojumi *(lietas 1.sējuma 72.lapa)*, šo faktu nenoliedz neviens no procesa dalībniekiem.

Atsaucoties uz Zantes ģimenes krīzes centra sniegto informāciju Lēmumā norādīts, ka *M.D.* runā par konfliktiem starp viņa ģimeni un bērnu omi, un pēc *M.D.* teiktā pie konfliktiem vainojama bērnu vecmāmiņa. Tomēr *M.D.* nav skaidra pamatojuma, kāpēc bērnu vecāmāte nevarētu rūpēties par bērniem, jo prettiesiskas darbības no viņas puses novērotas, kā arī nav informācijas par vecāsmātes neatbilstību bērnu audzināšanai. Lēmumā norādīts, ka sarunas laikā ar sociālo gadījuma vadītāju noskaidrojas, ka bērnu vecāmāte *daudzās situācijās ģimenes konfliktos vaino M.D., apgalvojot, ka viņš ir visu konfliktu iniciators, tam nav pierādījumu. Nav informācijas, kas apliecinātu, ka M.D. ir veicis prettiesiskas darbības pret bērniem.*

Atsaucoties uz Liepājas bāriņtiesas 2009.gada 24.jūlija lēmumu Nr. 1-6/350, Lēmumā norādīts, ka pēc bērnu mātes nāves krasi mainījusies vecvecāku nostāja pret *D.* ģimeni. Vecvecāki bez tiesiska pamata pārliecinoši demonstrēja savas privilēģijas mazbērnu turpmākās aprūpes nodrošināšanā, aizliedza bērniem tikties ar jebkuru no *D.* ģimenes locekļiem, aizliedza bērniem ciemoties *D.* ģimenes dzīvesvietā, kas pirms tam netika liegts. Vecvecāki sākuši necienīgi izturēties pret mazmeitām - *S.D.* un *M.D. D.* meitām *K.D.* un *K.D.*, kas sācies pēc 2009.gada 11.jūnija, kad *T.S.* un *B.S.* tika ievietoti Zantes ģimenes krīzes centrā.

Tiesa konstatē, ka Lēmumā norādītais dokumentāli fiksēts Zantes Ģimenes krīzes centra 2009.gada 8.jūlija vēstulē *(lietas 1.sējuma 53. – 54.lapa)* un Liepājas pilsētas Bāriņtiesas 2009.gada 24.jūlija lēmumā Nr. 1-6/350 *(lietas 2.sējuma 23. – 24.lapa)*, un izriet no *M.D.* iesniegumā Liepājas pilsētas bāriņtiesai izklāstītā *(lietas 2.sējuma 30.lapa)* un no Liepājas pilsētas Bāriņtiesas sarunu protokolā ar *D.* ģimeni norādītā*(lietas 2.sējuma 36.lapa)*.

D. ģimenes un vecvecāku savstarpēji konfliktējošās attiecības apstiprina arī Liepājas Bāriņtiesas sastādītajā *Z.* ģimenes Dzīves apstākļu pārbaudes aktā *(lietas 2.sējuma 16.lapa),* vecvecāku iesniegumos Bāriņtiesai *(lietas 1.sējuma 99. – 100.lapa)* un Valsts Bērnu aizsardzības inspekcijai norādītais *(lietas1.sējuma 60.-62.lapa)*, *M.S.* iesniegumā Bāriņtiesai

norādītais *(lietas 1.sējuma 58.lapa),* kā arī Liepājas pilsētas Bāriņtiesas pārskatos par saņemto informāciju no Zantes krīžu centra norādītais - *„pieminot Modri, bērni stāsta par konfliktējošām attiecībām vecvecākiem ar Modri*" (*lietas 2.sējuma 30.lapa).* Konfliktējošas attiecības Uz *D.* ģimenes un *Z.* ģimenes starpā apliecināja arī trešās personas *R.A.* un bērnu sevišķā aizbildne *I.K.*

Liepājas pilsētas Bāriņtiesas sarunas protokolā pierakstītajā sarunā ar *S.D.* ģimeni norādīts, ka *S.D.* un *M.D.* skaidro: *„patlaban attiecības ar D.Z. un viņas vīru ir konfliktējošas, nekādu kompromisu nav iespējams ar vecvecākiem panākt. Sadarbība no vecvecāku puses nekad nebūs iespējama, jo viņi principiāli nekad nekur nepiekāpjas. Tas ir daudzu gadu garumā pierādīts ar viņu izturēšanos gan šīs mājas pārbūvē, gan citu sadzīvisku jautājumu risināšanā. Viņi ietiepīgi paliek pie saviem uzskatiem, lai gan tie nereti bijuši acīmredzami neloģiski(..).Šobrīd ģimenes savā starpā pat nesveicinās, izvairās viens otru satikt. Vecmāmiņa ģimenes locekļus apsauc par "sprāgoņām". Par mazmeitām – (..) viņi baumo, ka izlaidušās, nemācās. Viss tas ir meli, aprunāšana, kā rezultātā arī citi radinieki noskaņoti pret D. ģimeni" (lietas 2.sējuma 36.lapa).*

Viss norādītais, kā arī tiesas sēdē sniegtie trešo personu *R.A.* un bērnu sevišķās aizbildnes *I.K.* paskaidrojumi apstiprina, ka

Tā kā *S.D.* un *M.D.* teikto, kas fiksēts Bāriņtiesas sarunas protokolā apliecina arī trešo personu *R.A.* sniegtie paskaidrojumi tiesas sēdē *(„pēdējos trīs, četrus gadus lielāki vai mazāki konflikti starp D. un vecvecāku ģimenēm vienmēr ir bijuši" (skat tiesas sēdes protokolu, lietas 1.sējuma 158.lapa)* un bērnu sevišķās aizbildnes *I.K.* sniegtie paskaidrojumi tiesas sēdē („*sākumā jau bija domāts, ka bērni dzīvos D. ģimenē. Bet šie mūžīgie savstarpējie ģimeņu konflikti... Konflikti jau nav tikai uz šo brīdi. Trīs gadus atpakaļ jau oma meklēja citu dzīves vietu, jo nevar sadzīvot ar savu znotu" (lietas 1.sējuma 159.lapa))*, tiesai nav pamata apšaubīt to ticamību, balstoties uz *D.* un *Z.* tābrīža konfliktējošajām attiecībām, kuru dēļ katra no konfliktā iesaistītajām pusēm varētu informāciju apzināti sagrozīt.

No tiesas sēdē dzirdētā, kopsakarā ar pārējiem lietas materiāliem, tiesa konstatē pretrunas bērnu vecāsmātes *D.Z.* un *H.Z.* liecībās un informācijā, kas par *D.* ģimeni tika sniegta Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesai, kā arī Liepājas pilsētas Bāriņtiesai. Līdz ar to tiesa, atzīstot vecmāmiņas šī brīža ieinteresētību pieteicējas ģimenei labvēlīgā lietas iznākumā, tādējādi nodrošinot sev iespēju būt patstāvīgā bērnu tuvumā, ko viņai nav izdevies tādējādi, ka nav izdevies samainīt dzīvesvietu no Liepājas uz uz Aizputi, kur vecvecāki būtu tuvāk bērniem *(skat liecinieces M.A. liecību, tiesas sēdes protokolā lietas 2.sējuma 113.1 lapa)*, bērnu vecāsmātes *D.Z.* un *H.Z.* sniegtajām liecībām piešķir tikai daļēju ticamību. Tiesa *D.Z.* un *H.Z.* sniegtās liecības par patiesām atzīst tiktāl, ciktāl tās apliecina citi pierādījumi lietā. Tādējādi, ņemot vērā konstatētos dokumentāli fiksētos faktus, tiesa nepiešķir ticamību *D.Z.* un *H.Z.* sniegtajām liecībām tiesas sēdē, no kā izriet, ka *D.* un *Z.* ģimenes savā starpā nekonfliktē, un bērnu aizbildnības jautājums ir tikai izņēmuma gadījums, kas saistīts ar vecāsmātes psihoemocionālo stāvokli pēc meitas zaudējuma un situācijas neizpratni no vecāsmātes puses.

Izvērtējusi tiesa sēdē sniegtās *F.K.* liecības attiecībā uz *D.* un vecvecāku savstarpējām attiecībām, tiesa nepiešķir ticamību *K.K.* apgalvojumam *„pilnīgi nekādi konflikti S.D. ar M.D. nebija. Arī ar omu viņi nekonfliktēja. Ne ar vienu nekonfliktēja" (skat tiesas sēdes protokols, lietas 1.sējuma 160.lapa*). Kā redzams no Bāriņtiesas sarunas protokola ar *F.K.* un *K.K.*, sarunā *K.K.*, stāstot par Liepājas māju, norādījis *„tagad tur radi ir sagājuši ragos"(lietas 1.sējuma 78.lapa),* savukārt *F.K.* sarunas protokolu parakstījis bez iebildumiem vai piezīmēm *(skat lietas 1.sējuma 78.1 lapa).*Vienlaikus, tiesa pieļauj arī varbūtību, ka *K.K.*, tikai periodiski un īslaicīgi ciemojoties pie vecāsmātes un *D.* ģimenes, nesaskaņas starp abām ģimenēm varēja arī nepamanīt.

Arī izvērtējot tiesas sēdē *K.K.* sniegto liecību un iesniegto iesniegumu saturu par pārējiem apstākļiem, tiesa negūst pārliecību, ka faktus viņš izklāsta un liecības sniedz bez ārējas ietekmes. Kā izriet no *K.K.* sniegtajām atbildēm uz procesa dalībnieku un tiesas uzdotajiem jautājumiem, liecinieks atbildes nevar pārliecinoši pamatot, nespēj atbildēt uz jautājumiem, no kurienes viņam zināma informācija, kādu viņš norāda Bāriņtiesā

iesniegtajos iesniegumos attiecībā uz *R.A.*, sniedz informāciju par *R.A.* dzīves apstākļiem, kaut pie viņa *„pēdējā laikā”* nav ciemojies un pat neatceras, kad tur ir bijis. Viss minētais tiesai izraisa pamatotas šaubas par *K.K.* sniegto liecību ticamību.

Izvērtējusi pierādījumus kopsakarā, tiesa atzīst, ka laikā, kad tika lemts jautājums par aizbildņa iecelšanu bērniem, starp pieteicējas ģimeni un bērnu vecāsmātes ģimeni pastāvēja konflikts par to, kura no abām ģimenēm veiks bērnu *T.S.* un *B.S.* turpmāko aprūpi. Pie kam konflikts bērnu aizbildnības jautājumā ir kārtējā vecvecāku un *D.* ģimenes nesaprašanās, ko šīs ģimenes nespēj atrisināt vienojoties.

[28.3] Lēmums pamatots ar to, ka *R.A.* ģimene nav iesaistīta *D.* ģimenes un vecvecāku konfliktos.

Tiesa, iepazinusies ar lietas materiāliem, noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus un liecinieku liecības, nekonstatē nevienu pierādījumu, kas liecinātu par pretējo. Pie kam, no lietas materiāliem tiesa konstatē, ka visi procesa dalībnieki un liecinieki, kas stāsta par attiecībām ar *R.A.*, apgalvo, ka neko sliktu par *R.A.* nevarot teikt, attiecības ar viņu, līdz viņš kļuvis par bērnu aizbildni, bijušas labas un sirsnīgas.

[28.4] Lēmumā norādīts, ka *M.D.* motivācija kļūt par aizbildni ir *iegūt dēlu, kura viņam nav.* Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa konstatē, ka šāds *M.D.* paskaidrojums fiksēts Bāriņtiesas 2009.gada 28.jūlija sēdes protokolā *(lietas 1.sējuma 37.1 lapa).*

Lēmums satur Liepājas pilsētas bāriņtiesas Lēmumā norādīto, ka psihologs nevar objektīvi izvērtēt *S.D.* un *M.D.* motivāciju aizbildņa pienākumu pildīšanai, jo abas personas iesaistītas konfliktā ar citām radinieku ģimenēm.

Tiesa atzīst, ka norādītais principā atbilst psiholoģes *A.K.* atzinumā par psiholoģiskā izvērtējuma rezultātiem *S.D.* un *M.D.*, kas tika veikts, lai izvērtētu laulāto nostāju un motivāciju aizbildņa statusa iegūšanai, citstarp norādītajam, ka šobrīd ir grūti izvērtēt objektīvi motivāciju, tā kā laulātie ir iesaistīti ģimenes konfliktā. Psihologa atzinumā, citstarp, norādīts: *„Pēc darba gaitā iegūtās informācijas var domāt, ka laulātie izprot ar aizbildņu statusu saistītos pienākumus, bet šobrīd sarunās M.D. jūtama trauksme un impulsivitāte. Grūti izprast vai tā saistīta ar šī brīža sarežģīto situāciju” (lietas 2.sējuma 32.lapa).*

No minētā tiesa secina, ka speciālistam nav izdevies objektīvi noskaidrot pieteicējas un viņas dzīvesbiedra motivāciju kļūt par aizbildni. *M.D.* motīvi – iegūt dēlu, tiesas ieskatā ir emocionāli un savtīgu interešu vadīti, pretstatā *R.A.* un viņa ģimenes nepārprotamai vēlmei palīdzēt bērniem, ko tiesa ir konstatējusi iepazīstoties ar lietas materiāliem kopumā.

[28.5] Lēmumā citēts Zantes ģimenes krīzes centra vēstulē norādītais, ka rehabilitācijas procesa laikā noskaidrojies, ka neviens no bērniem neizsaka vēlmi dzīvot pie *M.D.* un viņa ģimenes *(skat lietas1.sējuma 53.1.lapa).*

Tiesa no lietā esošās Zantes ģimenes krīzes centra vēstules, atsauces uz kurām satur Lēmums, konstatē, ka tajā norādīts, ka rehabilitācijas procesā *B.S. „izsaka vēlmi, cerību, ka dzīvos pie omes” (skat lietas 1.sējuma 54.lapa).*

Vienlaikus, no lietas materiāliem tiesa konstatē, ka laikā, kad bērni atradās Zantes ģimenes krīzes centrā, 2009.gada 16.jūnija sarunā ar Bāriņtiesas priekšsēdētāju *S.H.*, kurā piedalījās arī sociālā darbiniece *M.O.*, uz jautājumu, kur bērni grib dzīvot, *B.S.* izsaka vēlmi dzīvot pie *M.D. (lietas 1.sējuma 81.lapa).* Ņemot vērā konstatēto, tiesa atzīst, ka informācija, kuru par *B.S.* vēlmēm dzīvesvietas jautājumā par bērniem rehabiltitācijas procesā ieguvuši Zantes Ģimenes krīzes centra speciālisti, atšķiras no informācijas, kuru ieguvusi Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesa.

Tā kā Lēmums konkrētajā jautājumā satur norādi tikai uz Zantes ģimenes krīzes centra vēstulē norādīto, tiesa atzīst, ka informācija par *B.S.* vēlmēm dzīvot pie kāda no aizbildņu kandidātiem Lēmumā ir atspoguļota neprecīzi. Tomēr pēc bērnu stāstītā konstatējot, ka gan bērnu vecmāmiņa, gan *M.D.* mudina bērnus uz konkrētu rīcību (*„B.S. : „M.D. onkulis licis teikt, ka ome kaujas”” (skat lietas 1.sējuma 81.lapa); „Bērni konsultācijās stāsta, ka ome mudinājusi viņus pie M.D. darīt blēņas, lai tiktu dzīvot pie omes uz Liepāju; T.S. apsola visu laiku raudāt un B.S. - sist naglas visās vietās” (skat. lietas 1.sējuma 53.1 lapa), B.S.* izteikumos par vēlmi dzīvot pie kāda no aizbildņu

kandidātiem tiesa neizslēdz pieaugušo ietekmi.

Vienlaikus, piecgadīgu bērnu vēlmes dzīvesvietas jautājumā tiesa neuzskata par noteicošām lietas izšķiršanā, jo bērni šādā vecumā nespēj saprātīgi izsvērt un izvērtēt apstākļus, pie kam apstākļos, kad bērniem līdz šim bijusi iespēja salīdzināt tikai dzīvi pie vecvecākiem un dzīvi *D.* ģimenē.

[28.6] Lēmumā atspoguļots pieteicējas *S.D.* un vecvecāku viedokli par atbilstošāko kandidatūru aizbildņa amatam.

Lēmumā norādīts, ka vecvecāki nepieļauj iespēju, ka bērni varētu dzīvot pie *M.D.* Tiesa konstatē, ka minētai izriet no Liepājas pilsētas Bāriņtiesas lēmuma *(lietas 1.sējuma 42. – 43.lapa),* kurā norādīto pamato Zantes ģimenes krīzes centra vēstulē minētais par konstatēto vecvecāku sarunās ar sociālo gadījumu vadītāju *(skat lietas 53.- 54.lapa).* Faktu, ka vecvecāki iebilst pret *D.* ģimeni kā bērnu aizbildņiem apliecina arī vecvecāku iesnieguma saturs Bāriņtiesai *(lietas 1.sējuma 99. – 100.lapa)* un Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai *(lietas 1.sējuma 60. – 62.lapa),* un vecvecāku sniegtie paskaidrojumi Bāriņtiesai, kas fiksēti Bāriņtiesas sarunu protokolos un Bāriņtiesas 2009.gada 28.jūlija sēdes protokolā, ko, savukārt apliecina arī pieteicēja *S.D.* un *M.D.* gan pieteikumā tiesai, gan paskaidrojumos. No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka vecvecāki uzskata, ka, ja paši nespēs mazbērnus aprūpēt, tad par piemērotāko aizbildni uzskata dēlu *R.A. (skat lietas1.sējuma 38.1 lapa),* norāda, ka viņiem nav nekas pret *R.A.* kandidatūru *(skat lietas 1.sējuma 57.1.lapa).* Minēto, citstarp, apliecina *M.A.* sniegtās liecībām tiesas sēdē. No *M.A.* liecībām izriet, ka pieteikušies ģimenei par aizbildņiem pēc vecvecāku lūguma *(skat tiesas sēdes protokols, lietas 2.sējuma 113.1lapa)* un patiesi vēlēdamies palīdzēt bērniem, kuri nonākuši šādā situācijā.

S.D. uzskata, ka vecvecāki ir emocionāli nestabilas personības, kas šobrīd par prioritārām uzskata savas intereses, tas ir, sasniegt mērķi - iegūt tiesības mazbērnus audzināt savā ģimenē *(skat lietas 2.sējuma 23.lapa).*

[28.7] Lēmums, citstarp, pamatots ar bērnu juridiskā tēva *M.S.* 2009.gada 6.jūlija iesniegumā norādīto, ka, pēc viņa domām bērnu aprūpi nevar uzticēt ne *M.D.,* ne *D.Z.* ģimenēm, jo tās ir savstarpēji konfliktējošas puses, kuras abas cenšas viņu ietekmēt, un centīsies ietekmēt arī bērnus. Tiesa atzīst, ka lēmumā norādītais atbilst *M.S.* iesniegumā norādītajam *(lietas 1.sējuma 58.lapa).*

Kaut arī lietas materiāli sniedz informāciju par *M.S.* svārstīgumu un neizlēmību, vairākkārt mainot savas domas par to, vai pēc sievas nāves viņš pats aprūpēs bērnus *(skat lietas faktisko apstākļu izklāstu)* vai atteiksies no bērnu aprūpes tiesībām, tiesai nav pamata apšaubīt faktu, ka 2009.gada 6.jūlija iesniegumu ar lūgumu tomēr atņemt viņam bērnu aprūpes tiesības, citstarp, norādot arī viedokli par aizbildņu kandidatūrām un to pamatojot, bērnu juridiskais tēvs rakstījis un parakstījis no brīvas gribas. Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka iesniegums būtu rakstīts spaidu vai draudu ietekmē, vai tā uzrakstīšana būtu panākta ar viltu.

Pieteikumā lūgts *M.S.* izsaukt lietā kā liecinieku. Tiesa, iepazīstoties ar lietas materiāliem konstatējusi *M.S.* neizlēmību, vieglo ietekmējamību, nepatstāvību uzskatos, bezspēcību un neaizsargātību bērnu radinieku ietekmes priekšā. Uz *M.S.* svārstīgumu, citstarp, norādīts arī pieteicēju pieteikumā. Tiesas uzskata, ka *M.S.* rakstura iezīmju dēļ, kuras tiesa konstatējusi no lietas materiāliem, viņa sniegtajām liecībām nebūtu piešķirama absolūta ticamība un tās nevarētu palīdzēt objektīvi noskaidrot lietas apstākļus. Līdz ar to tiesa nesaskatīja nepieciešamību uzklausīt *M.S.* liecības.

[28.8] Lēmumā norādīts, ka S. un M. *D.* jaunākā meita pašreiz ir pusaudžu vecumā, kurš prasa nedalītu, pastiprinātu uzmanību, lēmumā, citstarp, pamatojoties uz *M.D.* teikto, ietverot vērtējumu par meitenes vieglo ietekmējamību.

Kā atzīts psiholoģijā, *(piem., Līvmane A. Skolas vecuma bērnu psiholoģiskās īpatnības, - Rīga: RPI tipogrāfija, 1975; Kalniņa N. Pamatskolas bērnu psiholoģiskās īpatnības, - Rīga: LSPA, 1995; Omārova S. Cilvēks dzīvo grupā, Rīga: Kamene, 1996; Dr. Ross Kempbels. Kā patiesi mīlēt pusaudzi, - Rīga: Ogres tipogrāfija, 1991; Deinova Šeila Kā pārdzīvot jūsu bērna tīņa gadus, - Rīga: Asja, 1996 u.c)* pusaudžu jeb pārejas vecums (vidēji, no 11 līdz 15g.v.) ir pārmaiņu laiks, kad notiek pāreja no bērnības uz jaunieša

periodu, jaunās identitātes meklējumu etaps, kad veidojas personības galvenie komponenti – personības virzība uz kādām sociālām vērtībām – pasaules uzskats, individuālais dzīves stils, morālais veidols, pašapziņa. Šajā periodā izveidojas bērna personības pamatiezīmes un kvalitātes. Uz pusaudzi iedarbojas ārējās - sadzīves, ekonomiskās, saskarsmes un citas ārējās problēmas, kā arī iekšējās problēmas. Pusaudžiem ir raksturīgi, ka vienaudžu grupas kļūst par etalonu, darbojas „bara instinkts". Viņi meklē uzticības personas vienaudžu, draugu vidū, pakļaujas līdzaudžu vidū izveidojušos normu un stereotipu sistēmai. Tieši šajā vecumā pusaudzim ļoti svarīgs ir ģimenes atbalsts un izpratne.

Ņemot vērā minēto, kā arī Bāriņtiesas sēdē *M.D.* norādīto, atbildot uz Bāriņtiesas jautājumu *vai bijušas problēmas ar meitu (skat. lietas 1.sējuma 39.lapa),* tiesa atzīst, ka Bāriņtiesa pamatoti ir norādījusi uz to, ka ģimenē, kurā ir bērns pusaudža vecumā, no vecākiem tiek prasīta nedalīta un pastiprināta uzmanība.

Tiesas ieskatā, pienākumi, kas saistīti ar divu bērnu aprūpi, viņiem ienākot ģimenē, neapšaubāmi radītu pieteicējai un viņas ģimenei papildus pienākumus, kas varētu traucēt *D.* ģimenei ar pilnu atdevi veikt meitas – pusaudzes aprūpes pienākumus.

[28.9] Lēmumā norādīts uz pretrunām *S.D.* un *M.D.* paskaidrojumos, un vecvecāku paskaidrojumos.

Tiesa izvērtējusi lietas materiālus, konstatē, ka pastāv vairākas pretrunas vecvecāku un pieteicējas ģimenes sniegtajā faktu izklāstā.

Kā liecina dzīvē gūtie novērojumi, savā starpā konfliktējošas personas nevar objektīvi novērtēt situāciju. Tādējādi visbiežāk šādu personu skatījums par situāciju un savu pretinieku ir neobjektīvs, katra no konfliktā iesaistītajām pusēm situāciju raksturo no sava redzes punkta. Ņemot vērā minēto, tiesas ieskatā konfliktējošo pušu sniegtās ziņas par faktiem tikai tiktāl uzskatāmas par ticamām, ciktāl tās apstiprina citi pierādījumi.

Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, papildus vecvecāku, kas ir lietā ieinteresētā, konfliktējošā puse, sniegtajiem paskaidrojumiem nekonstatē citus objektīvus pierādījumus tādiem faktiem kā vardarbība pieteicējas *S.D.* ģimenē vai pieteicējas ne visai labās attiecības ar māsu – bērnu mirušo māti. Lēmumā iekļauto informāciju – bērnu mirušās mātes darba vadītājas *D.E.* sniegto paskaidrojumu par bērnu mātes attiecībām ar pārējiem radiem, tai skaitā ar pieteicēju *(skat lietas 1.sējuma 44.lapa)*, tiesa neatzīst par pierādījumu lietā, jo *D.E.* sniedzot paskaidrojumu sniedz informāciju, ko viņai it kā stāstījusi bērnu māte. Saskaņā ar APL 162.panta piekto daļu nevar būt par pierādījumu liecinieka liecības, kas pamatotas uz (..)citu personu sniegtajām ziņām, ja šī personas nav nopratinātas. Pārbaudīt *D.E.* paskaidrojumu ticamību APL 162.panta piektajā daļā paredzētajā kārtībā tiesai objektīvu apstākļu dēļ (mirusi persona, kura informāciju sniegusi)nav iespējams.

Iepriekšminēto iemeslu dēļ tiesa uzskata, ka lietā nav pierādīts fakts par vardarbību pieteicējas ģimenē un par māsu ne visai draudzīgajām attiecībām.

Vienlaikus tiesa norāda, ka pieteicējas meitas *K.D.* uzklausīšana liecinieces statusā, lai iegūtu informāciju par *S.D.* un bērnu mirušās mātes attiecībām nelaiķes *I.S.* dzīves laikā nav lietderīga. Nopratinot kā liecinieku personu, kura ir atkarīga no personas, kura lūdz viņu nopratināt, tiesas ieskātā, nav iespējams iegūt objektīvus un no ārējas ietekmes pilnīgi neatkarīgus pierādījumus.

[29] No Lēmumā norādītajiem faktiem un izdarītā secinājuma, ka bērnu labākajās interesēs (..) dzīvot drošā un sociāli labvēlīgā vidē spēs *R.A.* ģimene, jo viņi nav iesaistījušies *D.* ģimenes un vecvecāku konfliktos, tiesa konstatē, ka daļa no Lēmumā norādītajiem faktiem raksturo situāciju, pamatojoties uz kuru izdarīts secinājums, savukārt daļa no tiem sniedz papildus informāciju par lietas apstākļiem. Kā konstatējams no pieteikuma un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, netiek apstrīdēts fakts, ka laikā, kad tika lemts par aizbildņa iecelšanu bērniem, starp pieteicējas *S.D.* ģimeni un vecvecāku *D.Z.* un *H.Z.* ģimenēm attiecības bija konfliktējošas, un persona, kura ar Bāriņtiesas Lēmumu tika iecelta par aizbildni bērniem, šajā konfliktā nebija iesaistījusies, t.i., netiek apstrīdēti tie apstākļi, uz kuriem pamatojoties Bāriņtiesa izdarījusi secinājumu, bet tiek norādīts uz kļūdām, kuras, pieteicējas ieskatā pieļāvusi Bāriņtiesa.

Proti, pieteicēja uzskata, ka Lēmums pieņemts, neizvērtējot visus apstākļus un faktus, balstoties uz nepilnīgiem un nepārbaudītiem faktiem, un neievērojot lietderības apsvērumus, kā arī neizvērtējot to, ka konflikti starp *D.* un *Z.* ģimenēm ir pārejoši.

[30] Izvērtējusi Bāriņtiesas izdarītos lietderības apsvērumus, tiesa tos atzīst par pareiziem.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Šī likuma panta otrajā daļa norādīts, ka visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses.

ANO Konvenciju par bērna tiesībām kā vadošo bērnu tiesību aizsardzības principu ir pasludinājusi *bērnu interešu prioritātes principu*, kurš ir jāievēro, izskatot jebkuru ar bērnu saistīto jautājumu. Konvencijas 3.punkts noteic, ka visās darbībās, kas saistītas ar bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai privātās sociālās nodrošināšanas institūcijas, tiesas, administratīvās institūcijas vai likumdošanas orgāni, primārajam apsvērumam ir jābūt bērna vislabākajām interesēm.

No minētā, kopsakarā ar spriedumā iepriekš norādīto attiecībā uz Bāriņtiesas lēmumu tiesisko dabu, tiesa secina, ka pārbaudot Lēmuma tiesiskumu, lietderības apsvērumi pārbaudāmi, vērtējot Bērnu interešu primāru aizsardzību apstākļos, kādos Bāriņtiesai bija jāpieņem Lēmums.

Ievērojot minēto, jebkādi iebildumi, kas pamatoti uz apstākļiem, kuri neapstāvēja Lēmuma pieņemšanas laikā vai tiesas ieskatā, neattiecas uz izskatāmo lietu.

Tiesa atzīst, ka lietā konstatētie fakti, norādot uz pastāvošo konfliktu starp *D.* ģimenes un bērnu vecāsmātes ģimenēm bērnu aprūpes jautājumā, tāpat kā ilgstoši pastāvošās konfliktējošās attiecības, izturēšanās un savstarpējo attiecību risināšanas veids, norāda uz to, ka konfliktējošās puses viena pret otru izturas ar necieņu un neizpratni, izmantojot jebkurus līdzekļus mērķa sasniegšanai. Bērna piespiešana bez saprotama iemesla un saprātīga pamatojuma atstāt vecmāmiņu, pie kuras bērns dzīvo un bēra piespiedu atņemšana vecvecākiem tikai tāpēc, ka personai formāli ir izsniegta pilnvara pārstāvēt bērnu, kā tas konstatēts no 2009.gada 11.jūnija notikumu izklāsta, tiesas ieskatā ir nehumāna un bērnus psiholoģiski un emocionāli traumējoša rīcība. Policijas iestāžu iesaistīšana šajā procesā konkrētajā gadījumā, tiesas ieskatā, liecina par absolūtu nerēķināšanos ar apstākļiem un bērnu emocionālo stāvokli pēc pārciestā mātes zaudējuma, un vēlmi par katru cenu, tai skaitā ar bērnu un vecvecāku iebiedēšanu un piespiešanu, panākt nodoma realizēšanu. Kaut arī policijas darbinieku ziņojumos norādīts, ka notikuma vietā netika konstatēta emocionāla vardarbība, tiesas ieskatā, notikuma apstākļi kopumā liecina par to, ka veids, kādā *M.D.* kopā ar bērnu juridisko tēvu *M.S.* centās panākt bērnu un vecvecāku ietekmēšanu, lai bērns tiktu atdots *M.D.*, bija nepārprotami vardarbīgs un psihoemocionāli traumējošs. Konkrētā – 2009.gada 11.jūnija bērnus traumējošie notikumi kā arī šāds bērnu dzīvesvietā valdošs vispārējais mikroklimats – pieaugušo saskarsmes problēmas - strīdi, apvainojumi, necienīga uzvedība, viedokļa uzspiešana, nespēja vai nevēlēšanās risināt jautājumus mierīgā gaisotnē un vienošanās ceļā, konfliktējošas attiecības, kas kļuvušas par ieradumu, bērniem, patstāvīgi uzturoties šādā gaisotnē, var radīt deformētu priekšstatu par morāli - sabiedrisko normu, principu un noteikumu sistēmu, kas tikumiski nosaka cilvēka rīcību sabiedrībā un viņa izturēšanos pret citiem cilvēkiem, kā arī nevajadzīgu pastiprinātu emocionālo spriedzi, kas neapšaubāmi ietekmē bērnu psihi. Tiesas ieskatā, šāds stāvoklis, pastāvot izvēles iespējām par aizbildņa kandidatūru, viennozīmīgi nav atzīstams par tādu, kas varētu nodrošināt bērnu labākās intereses, pie kam, apstākļos, kad pastāv izvēles iespējas starp aizbildņu kandidatūrām.

Tādējādi, kaut arī tiesa nekonstatē, ka būtu apzināts bērnu viedoklis par viņu vēlmēm dzīvot *R.A.* ģimenē, tiesas ieskatā, konkrētajā situācijā bērnu labāko interešu nodrošināšanas nolūkos, pār bērnu, kuri Lēmuma pieņemšanas brīdī vēl nebija sasnieguši

pat sešu gadu vecumu, vēlmēm dzīvot pie kāda no aizbildņu kandidātiem prevelē tādas bērnu intereses, kā dzīve mierā un drošībā, vidē bez strīdiem un konfliktiem.

[31] Pārbaudījusi, vai nepastāv šķēršļi *R.A.* iecelšanai par aizbildni bērniem, kontekstā ar pieteikumā norādīto, tiesa konstatē turpmāko.

Pieteikumā norādīts, ka Bāriņtiesa nav apsvērusi to, kādi sadzīves apstākļi un kādas iespējas nodrošināt bērniem vispusīgu attīstību ir katrā no pretendentu ģimenēm, vēršot uzmanību uz to, ka Lēmumā nav izvērtēts *A.* ģimenes materiālais stāvoklis, iespējas nodrošināt bērniem labiekārtotus sadzīves apstākļus, nav skaidrots, kādu pirmsskolas iestādi sagatavošanas klasi vai skolu viņi apmeklēs, kā nodrošinās bērnu pieskatīšanu, ja paši ir aizņemti ar saimniecību.

Tiesa spriedumā konstatējusi, ka *R.A.* atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai ir izvērtējusi Lažas pagasta bāriņtiesa 2009.gada 14.jūlija Lēmumā Nr. 1-6/4 *(lietas 1.sējuma 51.lapa),* atzīstot, ka *R.A.* ir aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības, viņš atbilst aizbildņa pienākumu pildīšanai, jo *R.A.* ģimenes, sadzīves un materiālie apstākļi ir atbilstoši bērnu augšanai un attīstībai, un pārsūdzētā lēmuma pamatojums satur norādi uz Lažas pagasta bāriņtiesas 2009.gada 14.jūlija Lēmumu Nr. 1-6/4.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteikumā izteiktie iebildumi par *R.A.* atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai, ciktāl tie neskar kandidatūru savstarpēju salīdzināšanu, ir vērsti pret Lažas pagasta Bāriņtiesas Lēmumu, atsauci uz kuru satur pārsūdzētais Lēmums.

No Lažas pagasta bāriņtiesas 2009.gada 14.jūlija lēmuma Nr. 1-6/4 pamatojuma izriet, ka 1) *R.A.* ir praktiski vesels un veselības stāvokļa dēļ viņam atļauts veikt aizbildņa pienākumus, datu par narkoloģiskām slimībām nav; 2) *R.A.* sastāv laulībā, *R.A.* laulātā piekrīt, ka vīrs ņem aprūpē savas māsas bērnus; 3) *R.A.* ģimenē ir divas meitas: *V.A.*, un *S.A.*, kuras neiebilst, ka tētis ņem aprūpē radu bērnus; 4) ģimene ir gatava uzņemties atbildību par nepilngadīgajiem, ir jau domāts par bērnu iespējamo tālāko izglītošanas iestādi un mājoklī jau ir plānots par bērniem atvēlamām telpām; 5) dzīves apstākļu pārbaudē *R.A.* dzīves vietā konstatēts, ka *R.A.* ģimenes, sadzīves un materiālie apstākļi ir atbilstoši bērnu augšanai un attīstībai, kā arī labvēlīgi, lai *R.A.* varētu uzņemties aizbildņa pienākumus; 6) materiālos ienākumus ģimene gūst ražojot lauksaimniecības produkciju piemājas saimniecībā, ģimene no saimniecības tiek pilnībā nodrošināta ar uzturu;7) nepastāv LR Civillikuma 242.pantā minētie šķēršļi būt par aizbildni, 8) *R.A.* ļoti pārdzīvo par māsas bērnu pārdzīvojumiem un ir gatavs pēc iespējas ātrāk uzņemties atbildību par bērnu aprūpi un audzināšanu; 9) *R.A.* ir atbilstošas spējas un īpašības aizbildņa pienākumu veikšanai.

Tādējādi tiesa konstatē, ka Lažas pagasta bāriņtiesas 2009.gada 14.jūlija lēmums Nr. 1-6/4 satur apsvērumus par to, kāpēc *R.A.* ir atzīts par atbilstošu aizbildņa pienākumu pildīšanai.

Atbilstoši APL 107.pantā noteiktajam, tiesa objektīvās izmeklēšanas principa ietvaros, lai prasījuma robežās noskaidrotu patiesos lietas apstākļus un panāktu tiesisku un taisnīgu lietas izskatīšanu, citstarp, savāc pierādījumus pēc savas iniciatīvas.

Pēc tiesas pieprasījuma tiesā saņemti dokumenti, pamatojoties uz kuriem pieņemts Lažas pagasta bāriņtiesas 2009.gada 14.jūlija Lēmums Nr. 1-6/4.

Pārbaudījusi pierādījumus, tiesa atzīst, ka Lažas pagasta bāriņtiesas lēmumā norādīto pamato medicīniskās pārbaudes atzinumi *(lietas 2.sējuma 60. – 62.lapa),* Lažas pagasta Bāriņtiesas sastādītais Dzīves apstākļu pārbaudes akts *(lietas 2.sējuma 63.lapa),* sarunas protokols ar *R.A.* ģimenes locekļiem *(lietas 2.sējuma 64.lapa), R.A.* un *M.A.* laulības apliecība *(lietas 1.sējuma 54.lapa),* Gada ienākumu deklarācija par 2008.gadu ar tās pielikumu D3 „Ienākumi no saimnieciskās darbības", ko *M.A.* iesniegusi Valsts ieņēmumu dienestā *(lietas 2.sējuma 57. – 58.lapa*), kā arī tiesas sēdē iegūtie pierādījumi – trešās personas *R.A.* paskaidrojums un liecinieces *M.A.* sniegtā liecība tiesas sēdē.

No tiesā iesniegtās laulības apliecības redzams, ka *R.A.* sastāv laulībā ar *M.A. (laulības apliecība, lietas 2.sējuma 54.lapa). R.A.* kopā ar ģimeni – sievu *M.A.* un divām meitām – *S.A.* un *V.A.* deklarējuši dzīves vietu */adrese/ (lietas 2.sējuma 59.lapa). M.A.* ar 2009.gada 3.jūlija iesniegumu Lažas pagasta Bāriņtiesai apstiprinājusi, ka piekrīt, ka vīrs

R.A. ņem aprūpē savus māsas bērnus *(lietas 2.sējuma 55.lapa)*. Iesniegtā gada ienākumu deklarācija, kopsakarā ar Dzīves apstākļu pārbaudes aktā norādīto, trešās personas *R.A.* paskaidroto un liecinieces *M.A.* liecināto tiesas sēdē apliecina faktu, ka ģimene ienākumus gūst no lauksaimnieciskās ražošanas piemājas saimniecībā */adrese/* un ģimenes pamatvajadzības tiek nodrošinātas no saimniecībā gūtā. No Zemesgrāmatu nodalījuma noraksta *(lietas 2.sējuma 88.lapa)* konstatējams, ka nekustamais īpašums */adrese/* ir reģistrēts uz *M.A.*, kas ir *R.A.* laulātā, vārda. Tiesas sēdē liecinieki *D.Z.* un *H.Z.* apliecināja Lažas pagasta bāriņtiesas lēmumā norādīto, ka *R.A.* ģimene pārtiek un gūst ienākumus vienīgi no savas saimniecības.

Tiesas ieskatā, fakts, ka īpašums, kuru *A.* ģimene kopīgi apsaimnieko, ir reģistrēts uz *M.A.* vārda, uz ko norādīja pieteicējas puse, nekādā veidā neietekmē secinājuma tiesiskumu par aizbildņa atbilstību aizbildņa pienākumu veikšanai un secīgi, Lēmuma tiesiskumu.

R.A. dzīves apstākļu pārbaudes rezultātā Lažas pagasta bāriņtiesa ir izdarījusi secinājumu, ka *R.A.* ģimene spēj nodrošināt savā mājā nepilngadīgu bērnu aprūpi un audzināšanu. Sadzīves apstākļi ir labvēlīgi bērnu augšanai un attīstībai. *R.A.* ir nepieciešamās īpašības aizbildņa pienākumu pildīšanai (*lietas 2.sējuma 63.lapa)*. Secinājums izdarīts, izvērtējot pārbaudes laikā konstatēto – ģimene dzīvo lauku viensētā, apkārtne ir sakopta, iekopts dārzs. Mājoklis tīrs, kārtīgs, mājīgi iekārtots. Mājā ir četras istabas un virtuve. Ģimenē ir abi vecāki un divas meitas *V.A.* un *S.A.* Ģimene sarunā parāda savstarpēju cieņu un pieklājību vienam pret otru, visi droši pauž savu viedokli, ka ir gatavi palīdzēt mazajiem radu bērniem visiem spēkiem, lai tikai ātrāk bērni atgrieztos ģimeniskā vidē. Ienākumus gūst no piemājas saimniecībā saražotā, kā arī ģimenes pamatvajadzības tiek nodrošinātas no saimniecībā gūtā. Redzams ir ģimenes strādīgums, kas ieaudzināts arī meitās, jo katram ir savs pienākums saimniecībā. *R.A.* parāda istabas, kuras plānots atvēlēt radu bērniem, tās ir mājīgas un iekārtotas ar visu nepieciešamo bērnu augšanai un attīstībai. Ģimene spēj nodrošināt savā mājā nepilngadīgu bērnu aprūpi un audzināšanu. Sadzīves apstākļi ir labvēlīgi bērnu augšanai un attīstībai. *R.A.* ir īpašības, kas nepieciešamas aizbildņa pienākumu pildīšanai *(lietas 2.sējuma 63.lapa)*.

No sarunu protokola izriet ģimenes motivācija – palīdzēt bērniem, darīt visu, lai bērnus varētu aprūpēt radinieki, un lai bērniem nebūtu jādzīvo audžuģimenē vai kur citur pie svešiem cilvēkiem. Sarunā ģimenes locekli stāsta, ka ģimene jau domās sadalījusi bērniem istabas un gultas, domājusi par bērnu nogādāšanu uz bērnudārzu, kā arī par citām sadzīviskām lietām, ir gatavi uzņemt bērnus savā ģimenē. *R.A.* laulātā piekrīt un meita *V.A.* neiebilst, ka bērni tiktu ņemti *R.A.* aprūpē *(lietas 2.sējuma 64.lapa)*.

R.A. veselības stāvokli *(Bāriņtiesu likuma 29.panta otrajā daļa)* apliecina Lažas pagasta Bāriņtiesā iesniegtais ģimenes ārsta izraksts no *R.A.* stacionārās/ ambulatorās pacienta medicīniskās kartes *(lietas 2.sējuma 62.lapa*), narkologa – neirologa izsniegta izziņa – Izraksts no *R.A.* stacionārās/ ambulatorās pacienta medicīniskās kartes, kas satur informāciju, ka datu par narkoloģiskām slimībām nav *(lietas 2.sējuma 60.lapa)*, ārsta psihiatra izsniegta izziņa *(lietas 2.sējuma 65.lapa)*.

Ievērojot visu šajā punktā minēto, tiesa nekonstatē šķēršļus *R.A.* atzīšanai par atbilstošu aizbildņa pienākumu pildīšanai.

Tā kā tiesību normas nereglamentē kārtību un metodes, kādas izmantojot vai kādus speciālistus piesaistot izvērtējama aizbildņu kandidātu atbilstība, pārbaudot un izvērtējot Bāriņtiesu likuma 29.panta pirmajā daļā noteiktos kritērijus, iestādei ir dota izvēles brīvība tiesību normās noteiktajos ietvaros pašai izlemt, kā un kādu informāciju iegūt un izvērtēt, lai izdarītu secinājumus. Ievērojot minēto, tiesai nav pamata apšaubīt, ka Lažas pagasta bāriņtiesa, pārbaudē izmantojot tādas metodes kā dzīves apstākļu apsekošana un pārbaude, dokumentu pārbaude un pārrunas, secinājumu izdarīšanai būtu izmantojusi nepilnīgas ziņas, un ka atzinums būtu neobjektīvs.

Pēc pieteicēju lūguma tiesa no LR Iekšlietu ministrijas informācijas centra ir ieguvusi informāciju par *R.A.* krimināLsodāmību un administratīvajiem pārkāpumiem. No iegūtās informācijas tiesa konstatē, ka *R.A.* laikā no 1997.gada līdz 2008.gada 7.jūlijam saukts pie administratīvās atbildības deviņas reizes, astoņas no tām (laikā no 1998.gada

3.februāra līdz 2008.gada 7.jūlijam) – par pārkāpumiem transportā un ceļu satiksmē, bet 1997.gada 17.augustā – par sīko huligānismu *(lietas 1.sējuma 135. – 137.lapa)*. Tiesas ieskatā, iegūtā informācija par pieteicēja izdarītajiem šāda rakstura pārkāpumiem, tāpat kā *S.D.* un *M.D.* norādītais, ka *R.A.* saimniecībā izmanto tehniku, kurai nav jaunā parauga numura zīme, konkrētajā situācijā nav uzskatāmi par argumentiem *R.A.* spēju apšaubīšanai pildīt aizbildņa pienākumus. Pie kam, no lietas materiāliem tiesa konstatē, ka arī pieteicējas dzīvesbiedrs *M.D.*, kurš ar pieteicēju *S.D.* dzīvo vienā ģimenē, ir vairākkārt saukts pie atbildības un sodīts, tai skaitā trīs reizes (1996., 1999., 2005.gadā) saukts pie kriminālatbildības *(skat lietas 1.sējuma 133.- 134.lapa)*.

Tiesas ieskatā, pieteikumā norādītais, ka *A.* ģimenei nav labiekārtota māja (ar vannu, dušu, tualeti telpās), trešās personas *R.A.* ģimenes materiālais stāvoklis, pie apstākļiem, kad lietā pierādīts, ka *R.A.* kopā ar ģimeni nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu savā saimniecībā, tādā veidā nodrošinot ģimenei iztiku, un pieteicējas ģimenes ienākumi mēnesī ir Ls 287,86 (*S.D.* alga Ls 206.39 + *M.D.* invaliditātes pensija ar piemaksu pie invaliditātes pensijas) *(skat lietas 2.sējuma 34. – 35.lapa)*, kā arī trūkumu un priekšrocību apzināšana, ko bērniem varētu radīt dzīve pilsētā vai laukos, konkrētajā situācijā nevar būt izšķiroši apstākļi.

Konkrētajā gadījumā Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesa lietderības apsvērumus, izšķiroši ir izdarījusi, vadoties no citiem, tiesas ieskatā daudz būtiskākiem apsvērumiem - konfliktējošu attiecību iespējamo ietekmi uz bērnu psihi un viņu turpmāko attīstību, un vēlmi nodrošināt bērniem laimes, mīlestības un izpratnes atmosfēru, dzīvojot drošā un sociāli labvēlīgā vidē.

[32] Kaut arī ziņas, kuras iegūtas pēc Lēmuma pieņemšanas nav uzskatāmas par tādiem pierādījumiem, kas tieši var ietekmēt administratīvā akta saturu, nolūkā pārliecināties par Bāriņtiesas izdarīto lietderības apsvērumu pareizību, tiesa uzskatīja par nepieciešamu lietā iegūt papildus ziņas.

Iepazinusies ar Aizputes novada un Aizputes pilsētas bāriņtiesas iesniegto 2009.gada 24.martā sastādīto Dzīves apstākļu pārbaudes aktu *(lietas 2.sējuma 86.lapa)* un 2009.gada 23.septembra pārbaudes aktu *(lietas 2.sējuma 85.lapa)*, tiesa nekonstatē apstākļus, kas būtu pretrunā apstākļiem, kuri konstatēti, pārbaudot Lažas pagasta Bāriņtiesas Lēmumā Nr. 1-6/4 *(lietas 1.sējuma 54.lapa)* ietverto pamatojumu.

Noklausījusies liecinieces *R.A.* dzīvesbiedres *M.A.* un bērnu bērnudārza audzinātājas *D.V.* tiesas sēdē sniegtās liecības tiesa secina, ka bērni *A.* ģimenē ir iejutušies, *A.* ģimene par viņiem nevainojami rūpējas, *A.* ģimene viņiem spēj nodrošināt visu nepieciešamo gan emocionāli, gan materiāli, iegūtie pierādījumi kopumā liecina par to, ka bērni *A.* ģimeni uzskata par savām uzticības personām, viņu emocionālais stāvoklis, salīdzinājumā ar to, kāds tika konstatēts, bērnus ievietojot Zantes ģimenes krīzes centrā *(skat sprieduma [27.23.punktu]*, ir stabilizējies.

Liecinieču liecināto, papildus jau lietā minētajiem pierādījumiem, apstiprina Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesas 2009.gada 20.novembra sarunas protokols ar *B.S. (lietas 2.sējuma 49.lapa),* Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesas 2009.gada 20.novembra sarunas protokols ar *T.S. (lietas 2.sējuma 50. lapa),* skolas un ģimenes psihologa *S.Š.* tiesas sēdē sniegtais paskaidrojums saistībā ar sastādīto atzinumu un sastādītais atzinums par psiholoģiskās pārbaudes rezultātiem *(lietas 2.sējuma 79. – 80.lapa),* kurā atzīts, ka bērnu *T.S.* un *B.S.* emocionālais stāvoklis tiek novērtēts kā stabils. Bērni neizjūt trauksmi, bailes vai nedrošības sajūtu. Nav vērojamas apdraudētības un bezpalīdzības iezīmes. Projektīvo zīmējumu un spēļu terapijā parādās iezīmes, kuru rezultātā var domāt, ka bērni saņem pietiekošu aprūpi un tiek ņemtas vērā viņu psihoemocionālās vajadzības. Abi bērni droši veido kontaktu. Labi sadarbojas ar pieaugušo. Ir atvērti un pozitīvi noskaņoti. Konsultāciju laikā netika novērotas vecumam neatbilstošas emocionālās reakcijas. Pēc bērnu stāstītā var saprast, ka *M.A.* un *R.A.* prasības un nospraustie pienākumi atbilst bērnu emocionālām un fiziskām vajadzībām. Bērni saņem atbalstu, iedrošinājumu un emocionālu siltumu ģimenē, gan no *M.A.*, gan *R.A.* puses. Gan *T.S.*, gan *B.S.* stāsta par to, kā kopīgi tiek svinēti svētki, veikti dažādi mājas darbi, priecājas

par savām istabām un pozitīvo saskarsmi ar abām *A.* meitām. Izmantojot Maršaka interakciju metodi, kura dod iespēju novērtēt pieaugušo un bērnu savstarpējo mijiedarbību, to cik lielā mērā viņi spēj bērnus iesaistīt darbībā, sniegt atbilstošu aprūpi un gādīgumu, mudināt bērnu uz sasniegumiem, psiholoģe secina, ka abi aizbildņi to prot un spēj izdarīt. Tikšanās reizēs apliecināja, ka ir gatavi rūpēties par abiem bērniem, par ko liecināja, sazināšanās ar psihologu, kad bērni saslima un netika uz konsultāciju. Psiholoģe atzīst, ka kopumā vērojams, ka bērniem ir izveidojusies pozitīva un emocionāli droša saskarsme ar abiem aizbildņiem. Abi bērni skaidri izsaka vēlēšanos palikt dzīvot pie *A.*, kurus sauc par mammu un tēti. Nav pamata aizdomām, ka Lēmums varētu būt neapdomāts, neizsvērts *(lietas 2.sējuma 79. – 80.lapa).* No sarunu protokola ar *B.S. (lietas2.sējuma 49.lapa)* tiesa konstatē, ka uz jautājumu *„vai tu gribētu citas mājas", B.S.* atbild noliedzoši. No sarunu protokola ar *T.S. (lietas 2.sējuma 50.lapa) tiesa konstatē*, ka uz jautājumu *"Vai tev patīk šeit dzīvot un ko tu gribētu mainīt savā ģimenē", T.S.* atbild *"patīk, neko negribu mainīt, man patīk tā, kā te ir"*. Līdz ar to tiesa atzīst, ka bērni ir apmierināti ar Bāriņtiesas izdarīto izvēli, pieņemot Lēmumu.

Tiesa, klausījusies liecinieku *D.Z., H.Z.* un *M.A.* liecības tiesas sēdē, tajās saskata aizvainojumu par to, ka viņi nav noteicēji pār bērniem un nevar bērnus audzināt pēc saviem ieskatiem. Kā konstatējams no tiesas sēdē sniegtajām vecvecāku liecībām, vecvecāki atklāti pauž savu šī brīža attieksmi pret *A.* ģimeni, īpaši pret *M.A.*, to darot arī bērnu klātbūtnē (piezīmes par nepareizām *M.A.* ārstēšanās metodēm, norādījumi par nepieciešamību lietot kaļķi u.c). Tiesas ieskatā, tādu attieksmi pret vecvecākiem, uz kādu norādīja *D.Z.* un *H.Z.* liecinot 2010.gada 29.martā tiesas sēdē, likumsakarīgi, rada atklātā negāciju izrādīšana pret ģimeni, kurā bērni jūtas mīlēti. Ņemot vērā minēto, tiesas ieskatā vecvecāku liecinātais, ka bērni, salīdzinot ar laiku, kad dzīvoja Liepājā, ir kļuvuši vēsi, mazkustīgi, nerunīgi, ir tikai vecvecāku redzējums, ko neapliecina ne bērnudārza audzinātājas, ne psihologa vērojumi un izdarītie secinājumi.

Ņemot vērā visu minēto, tiesa atzīst par pamatotu Bāriņtiesas izdarīto secinājumu, ka bērnu labākajās interesēs, nodrošinot bērniem laimes, mīlestības un izpratnes atmosfēru, dzīvot drošā un sociāli labvēlīgā vidē, bērniem spēs nodrošināt *R.A.* ģimene, jo viņi nav iesaistījušies *D.* ģimenes un vecvecāku konfliktos.

[33] Pārbaudot pieteicējas apsvērumu par to, ka Bāriņtiesas izvēli varētu būt ietekmējis fakts, ka portālā www.draugiem.lv kā bāriņtiesas priekšsēdētājas draudzene ir trešās personas *R.A.* meita *S.A.*, tiesa konstatē turpmāko.

APL 37.panta otrajā daļā noteikts, ka administratīvā procesa dalībnieks, pamatojot lūgumu, var rakstveidā lūgt iestādi vai tiesu nomainīt personu, kura piedalās lietā iestādes pusē. Iestāde lēmumu sakarā ar šādu lūgumu pieņem septiņu dienu laikā (..).

Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr. 1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi" 56.punktā noteikts, ka, ja administratīvā procesa dalībnieks konstatē, ka bāriņtiesas sēdes sastāvā ir persona, kura saskaņā ar normatīvajiem aktiem nav tiesīga piedalīties lietas izskatīšanā, administratīvā procesa dalībnieks var lūgt noraidīt sēdes sastāva dalībnieku. 57.punktā noteikts, ka administratīvā procesa dalībnieks noraidījumu var pieteikt rakstiski vai mutiski, un par to izdarāms ieraksts sēdes protokolā.

Uzklausot procesa dalībnieku paskaidrojumus un pārbaudot pieteikumam pievienoto izdruku, kas pieteicējas ieskatā liecina par Bāriņtiesas priekšsēdētājas draudzību ar *R.A.* meitu, tiesa konstatē, ka tā izdrukāta 2009.gada 12. jūnijā *(skat lietas 1.sējuma 10.lapa*). Tādējādi tiesa secina, ka fakts par iespējamo *R.A.* meitas draudzību ar *S.H.* pieteicējas pusei kļuvis zināms vēl pirms tika pieņemts Lēmums. Pārbaudījusi Bāriņtiesas sēdes protokolu, tiesa tajā nekonstatē ierakstu par to, ka kāds no administratīvā procesa dalībniekiem būtu pieteicis noraidījumu kādam no Bāriņtiesas locekļiem. Arī citi lietas materiāli neliecina par to, ka kādam Bāriņtiesas sēdes sastāva dalībniekam. Līdz ar to tiesa secina, ka administratīvā procesa dalībnieki neizmantoja tiesības pieteikt noraidījumu, ja viņiem pastāvēja bažas par to, ka Lēmuma pieņemēmšanā varētu piedalīties tāda persona, kura lietā varētu būt ieinteresēta.

APL 37.panta pirmajā daļā noteikts kāda persona nav tiesīga pārstāvēt vai procesuāli darboties iestādes pusē, proti, persona, 1) kurai konkrētajā lietā rodas vai var rasties interešu konflikts; 2) par kuras objektivitāti pastāv pamatotas šaubas; 3) uz kuru attiecas citi likumā paredzētie ierobežojumi. Tiesas ieskatā pieteikumam pievienotā interneta izdruka, no kuras pat nav konstatējams, ka attēlā redzamā persona ir *R.A.* meita, pati par sevi nav pierādījums Bāriņtiesas priekšsēdētājas *S.H.* neobjektivitātei konkrētās lietas izskatīšanā.

Kā izriet no tiesa spriedumā iepriekš norādītā, Bāriņtiesas izdarītie secinājumi un pieņemtais Lēmums ir objektīvs un atbilstošs lietā konstatētajiem apstākļiem.

[34] Balstoties uz tiesas spriedumā iepriekš norādītajiem apsvērumiem, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais Lēmums ir tiesisks un pamatots, tādēļ nav iemesla tā atcelšanai un pieteikuma apmierināšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, APL 282.panta 2.punktu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

1. **noraidīt** *S.D.* pieteikumu daļā par Dunalkas pagasta un Durbes novada bāriņtiesas 2009.gada 28.jūlija lēmuma Nr.1-6/22 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesai izdot labvēlīgu administratīvo aktu par *S.D.* iecelšanu par aizbildni bērniem *T.S.* un *B.S.*

2. **izbeigt tiesvedību** administratīvajā lietā daļā, kas ierosināta pēc *S.D.* pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesai izdot labvēlīgu administratīvo aktu par *M.D.* iecelšanu par aizbildni bērniem *T.S.* un *B.S.*

3. **izbeigt tiesvedību** administratīvajā lietā daļā, kas ierosināta pēc *M.D.* pieteikuma par Dunalkas pagasta un Durbes novada Bāriņtiesas 2009.gada 28.jūlija lēmuma Nr.1-6/22 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2010.gada 27.aprīlī.

Tiesnese S.Sērdiene